32003O0016

2004 3 8 EUROPOS SĄJUNGOS OFICIALUSIS LEIDINYS L 69/1

EUROPOS CENTRINIO BANKO GAIRĖS

2003 m. gruodžio 1 d.

iš dalies keičiančios Gaires ECB/2000/7 dėl Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų

(ECB/2003/16)

(2004/202/EB)

EUROPOS CENTRINIO BANKO VALDANČIOJI TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 105 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką,

atsižvelgdama į Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statutą, ypač į jo 12 straipsnio 1 dalį ir 14 straipsnio 3 dalį, siedama juos su 3 straipsnio1 dalies pirma įtrauka, 18 straipsnio 2 dalimi ir 20 straipsnio pirma dalimi,

kadangi:

(1) Siekiant bendros pinigų politikos turi būti apibrėžtos priemonės ir procedūros, kurias turi naudoti Eurosistema, susidedanti iš eurą įsivedusių valstybių narių (toliau — dalyvaujančios valstybės narės) nacionalinių centrinių bankų (NCB) ir Europos centrinio banko (ECB), kad įgyvendintų tokią politiką vienodu būdu visose dalyvaujančiose valstybėse narėse,

(2) ECB suteiktas įgaliojimas nustatyti gaires, būtinas Eurosistemos bendrai pinigų politikai įgyvendinti, o NCB turi veikti pagal tokias gaires.

(3) Paskutiniai pasikeitimai nustatant ir įgyvendinant Eurosistemos bendrą pinigų politiką turi būti tinkamai atspindėti pakeičiant dabar galiojančių ECB gairių dėl Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų I priedą.

(4) Vadovaujantis Statuto 12 straipsnio1 dalimi ir 14 straipsnio 3 dalimi, ECB gairės yra sudėtinė Bendrijos teisės dalis,

PRIĖMĖ ŠIAS GAIRES:

1 straipsnis

Eurosistemos bendros pinigų politikos įgyvendinimo principai, priemonės, procedūros ir kriterijai

Šių gairių priedas, vadinamas „Pinigų politikos įgyvendinimas euro zonoje — Bendrieji Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų dokumentai“ pakeičia 2000 m. rugpjūčio 31 d. Gairių ECB/2000/7 dėl Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų ([1]), iš dalies pakeistų 2002 m. kovo 7 d. Gairėmis ECB/2002/2 ([2]), I priedą, vadinamą „Bendra pinigų politika euro zonoje — Bendrieji Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų dokumentai“.

2 straipsnis

Patikrinimas

NCB ne vėliau kaip iki 2004 m. sausio 16 d. perduoda ECB išsamius tekstų ir priemonių, kuriomis jie ketina laikytis šių gairių, aprašymus.

([1]) OL L 310, 2000 12 11, p. 1.
([2]) OL L 185, 2002 7 15, p. 1.

3 straipsnis

Baigiamosios nuostatos

1. Šios gairės skirtos dalyvaujančių valstybių narių NCB.

2. Šios gairės įsigalioja po dviejų dienų nuo jų priėmimo. 1 straipsnis taikomas nuo 2004 m. kovo 8 d.

3. Šios gairės skelbiamos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Frankfurte prie Maino, 2003 m. gruodžio 1 d.

ECB Valdančiosios tarybos vardu

Pirmininkas

Jean-Claude TRICHET

PRIEDAS

PINIGŲ POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS EURO ZONOJE

Bendrieji Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų dokumentai

2004 m. vasario mėn.

TURINYS

		Puslapis
Įžanga		348
1 SKYRIUS		
1.	**Pinigų politikos sistemos apžvalga**	349
1.1.	Europos centrinių bankų sistema	349
1.2.	Eurosistemos tikslai	349
1.3.	Eurosistemos pinigų politikos priemonės	349
1.3.1.	Atvirosios rinkos operacijos	349
1.3.2.	Nuolatinės galimybės	350
1.3.3.	Minimalios privalomosios atsargos	350
1.4.	Kitos sandorių šalys	350
1.5.	Užtikrinamasis turtas	351
1.6.	Pinigų politikos sistemos pakeitimai	351
2 SKYRIUS		
2.	**Tinkamos kitos sandorių šalys**	352
2.1.	Bendrieji tinkamumo kriterijai	352
2.2.	Kitų sandorių šalių atranka greitiesiems konkursams ir dvišalėms operacijoms	352
2.3.	Sankcijos, taikytinos nevykdančioms įsipareigojimų kitoms sandorių šalims	353
2.4.	Teisių laikinas sustabdymas arba atėmimas atsargumo sumetimais	353
3 SKYRIUS		
3.	*Atvirosios rinkos operacijos*	354
3.1.	Grįžtamieji sandoriai	354
3.1.1.	Bendrosios nuostatos	354
3.1.2.	Pagrindinės refinansavimo operacijos	354
3.1.3.	Ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos	355
3.1.4.	Koreguojamosios grįžtamosios operacijos	355
3.1.5.	Struktūrinės grįžtamosios operacijos	356
3.2.	Vienakrypčiai sandoriai	356
3.3.	ECB skolos sertifikatų išleidimas	357
3.4.	Valiutų apsikeitimo sandoriai	358
3.5.	Terminuotųjų indėlių pritraukimas	359
4 SKYRIUS		
4.	**Nuolatinės galimybės**	359
4.1.	Ribinio skolinimosi galimybė	359
4.2.	Indėlių galimybė	360
5 SKYRIUS		
5.	**Procedūros**	361
5.1.	Konkursų procedūros	361
5.1.1.	Bendrosios nuostatos	361
5.1.2.	Konkursų operacijų kalendorius	362
5.1.3.	Konkursų operacijų paskelbimas	364
5.1.4.	Kitų sandorių šalių pasiūlymų parengimas ir pateikimas	365
5.1.5.	Paskirstymo konkurse procedūros	366

Puslapis

5.1.6. Konkursų rezultatų paskelbimas 369

5.2. Dvišalių operacijų procedūros 370

5.3. Atsiskaitymo procedūros 371

5.3.1. Bendrosios nuostatos 371

5.3.2. Atsiskaitymas už atvirosios rinkos operacijas 371

5.3.3. Dienos pabaigos procedūros 372

6 SKYRIUS

6. **Tinkamas turtas** 372

6.1. Bendrosios nuostatos 372

6.2. Pirmojo lygio turtas 373

6.3. Antrojo lygio turtas 375

6.4. Rizikos kontrolės priemonės 379

6.4.1. Pirmojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės 380

6.4.2. Antrojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės 383

6.5. Užtikrinamojo turto vertinimo principai 385

6.6. Tarptautinis tinkamo turto naudojimas 386

6.6.1. Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis 386

6.6.2. Vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų jungtys 387

7 SKYRIUS

7. **Minimalios privalomosios atsargos** 388

7.1. Bendrosios nuostatos 388

7.2. Įstaigos, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai 388

7.3. Minimalių privalomųjų atsargų nustatymas 389

7.4. Minimalių privalomųjų atsargų laikymas 391

7.5. Su atsargų baze susijusi atskaitomybė, atsargų patvirtinimas ir tikrinimas 392

7.6. Privalomųjų atsargų įsipareigojimų neįvykdymas 392

Priedai

1 priedas. Pinigų politikos operacijų ir procedūrų pavyzdžiai 394

2 priedas. Žodynėlis 405

3 priedas. Kitų sandorių šalių atranka užsienio valiutų intervencinėms operacijoms ir valiutų apsikeitimo sandoriams pinigų politikos tikslais 413

4 priedas. Europos centrinio banko pinigų ir bankų statistinės atskaitomybės sistema 414

5 priedas. Eurosistemos interneto svetainės 424

6 priedas. Procedūros ir sankcijos, taikytinos kitai sandorio šaliai nevykdant įsipareigojimų 425

Schemų, lentelių ir intarpų sąrašas

Schemos

1. Įprastas standartinių konkursų operacinių etapų laiko grafikas 362

2. Įprastas greitųjų konkursų operacinių etapų laiko grafikas 363

3. Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis 386

4. Vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų jungtys 387

Puslapis

Lentelės

1. Eurosistemos pinigų politikos operacijos 351
2. Įprastos sandorių dienos įgyvendinant pagrindines ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas 364
3. Įprastos atsiskaitymo už Eurosistemos atvirosios rinkos operacijas dienos 372
4. Eurosistemos pinigų politikos operacijoms tinkamas turtas 376

Intarpai

1. ECB skolos sertifikatų išleidimas 357
2. Valiutų apsikeitimo sandoriai 358
3. Operaciniai konkurso procedūrų etapai 362
4. Paskirstymas fiksuotųjų palūkanų konkurse 366
5. Paskirstymas kintamųjų palūkanų konkurse eurais 367
6. Paskirstymas kintamųjų palūkanų valiutų apsikeitimo sandorių konkurse 368
7. Rizikos kontrolės priemonės 379
8. Pirmojo lygio turto likvidumo kategorijos 380
9. Tinkamo pirmojo lygio turto fiksuotosios atkarpos ir nulinės atkarpos priemonėms taikomas įvertinimas mažesne nei rinkos verte (%) 381
10. Tinkamam pirmojo lygio turtui priskiriamoms atvirkštinėms kintamųjų palūkanų priemonėms taikomas įvertinimas mažesne nei rinkos verte (%) 381
11. Įkaito vertės išlaikymo prievolių apskaičiavimas 382
12. Tinkamo antrojo lygio turto įvertinimas mažesne nei rinko sverte 384
13. Atsargų bazė ir atsargų normos 390
14. Atlyginimo už minimalių privalomųjų atsargų laikymą apskaičiavimas 392

Santrumpos

CET	Vidurio Europos laikas
CVPD	Centrinis vertybinių popierių depozitoriumas
DK	dienos kreditas
DVP	vienalaikis vertybinių popierių ir lėšų pateikimas
EB	Europos bendrija
ECB	Europos centrinis bankas
ECBS	Europos centrinių bankų sistema
EEB	Europos ekonominė bendrija
EEE	Europos ekonominė erdvė
EMM	ECB mokėjimo mechanizmas
ES	Europos Sąjunga
FOP	nemokestinis pervedimas
ISIN	tarptautinis vertybinių popierių identifikavimo numeris
KCBM	korespondentinės centrinės bankininkystės modelis
KIPVPS	kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektai
KĮ	kredito įstaigos
KNO	kintamosios normos obligacijos
LP	likęs pasaulis
NCB	nacionalinis centrinis bankas
PFI	pinigų finansinė institucija
PRF	pinigų rinkos fondas
PRVP	pinigų rinkos vertybiniai popieriai
PS	Pinigų sąjunga
PSVN	Pinigų sąjungos valstybės narės
RLAA	realaus laiko atskirieji atsiskaitymai
Strip	atskirų dalių obligacija (atskirai prekiaujama palūkanomis ir pagrindine suma)
VPAS	vertybinių popierių atsiskaitymo sistema
TARGET	Transeuropinė automatizuota realaus laiko atskiryjų atsiskaitymų skubių pervedimų sistema

Įžanga

Šiame dokumente pateikiama operacinė sistema, kurią Eurosistema ([1]) pasirinko bendrai pinigų politikai euro zonoje. Šis dokumentas, kuris yra Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų teisinės struktūros dalis, skirtas naudoti kaip Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų bendrieji dokumentai, pirmiausiai siekiant suteikti kitoms sandorių šalims informacijos, kuri joms reikalinga dėl Eurosistemos pinigų politikos sistemos.

Bendrieji dokumentai savaime nesuteikia teisių ir nenustato įpareigojimų kitoms sandorių šalims. Teisiniai Eurosistemos ir kitų sandorių šalių santykiai nustatomi atitinkamais sutartiniais arba reguliavimo susitarimais.

Šis dokumentas suskirstytas į septynis skyrius. 1 skyriuje pateikta Eurosistemos pinigų politikos operacinės sistemos apžvalga. 2 skyriuje nurodyti Eurosistemos pinigų politikos operacijose dalyvaujančių kitų sandorių šalių tinkamumo kriterijai. 3 skyriuje apibūdintos atvirosios rinkos operacijos, o 4 skyriuje — kitoms sandorių šalims prieinamos nuolatinės galimybės. 5 skyriuje apibrėžtos procedūros, taikomos įgyvendinant pinigų politikos operacijas. 6 skyriuje nustatyti pinigų politikos operacijoms naudojamo užtikrinamojo turto tinkamumo kriterijai. 7 skyriuje pateikta Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistema.

Dokumento prieduose pateikti pinigų politikos operacijų pavyzdžiai, žodynėlis, kriterijai, pagal kuriuos atrenkamos Eurosistemos užsienio valiutų intervencinių operacijų kitos sandorių šalys, pristatyta Europos centrinio banko pinigų ir bankų statistinės atskaitomybės sistema, Eurosistemos interneto svetainių sąrašas, apibūdintos procedūros ir sankcijos, kurios taikomos kitoms sandorių šalims nesilaikant įsipareigojimų.

([1]) Europos centrinio banko valdančioji taryba sutiko vartoti sąvoką „Eurosistema“ kaip terminą, nusakantį struktūrą, kurioje Europos centrinių bankų sistema atlieka savo pagrindines funkcijas, t. y. tų valstybių narių, kurios pagal Europos Bendrijos steigimo sutartį įsivedė bendrą valiutą, nacionaliniai centriniai bankai ir Europos centrinis bankas.

1 SKYRIUS

1. PINIGŲ POLITIKOS SISTEMOS APŽVALGA

1.1. Europos centrinių bankų sistema

Europos centrinių bankų sistemą (ECBS) sudaro Europos centrinis bankas (ECB) ir Europos Sąjungos (ES) valstybių narių nacionaliniai centriniai bankai ([2]) ECBS veikla remiasi Europos Bendrijos steigimo sutartimi (Sutartis) ir Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statutu (ECBS statutas). ECBS vadovauja sprendimus priimantys ECB organai. ECB valdančioji taryba atsakinga už pinigų politikos formavimą, o Vykdomoji valdyba turi teisę vykdyti pinigų politiką pagal Valdančiosios tarybos priimtus sprendimus ir nustatytas gaires. Tiek, kiek tai yra įmanoma bei tinkama ir siekdamas užtikrinti operacinį efektyvumą ECB turi teisę reikalauti, kad nacionaliniai centriniai bankai ([3]) atliktų operacijas, kurios yra Eurosistemos funkcijų dalis. Eurosistemos pinigų politikos operacijos visose valstybėse narėse įgyvendinamos vienodomis sąlygomis ([4]).

1.2. Eurosistemos tikslai

Pagrindinis Eurosistemos tikslas, kaip nustatyta Sutarties 105 straipsnyje, yra palaikyti kainų stabilumą. Nepažeisdama pagrindinio kainų stabilumo tikslo, Eurosistema turi remti bendrąsias Europos Bendrijos ekonomines politikas. Siekdama savo tikslų, Eurosistema turi veikti vadovaudamasi atvirosios rinkos ekonomikos su laisva konkurencija, skatinančia veiksmingą išteklių paskirstymą, principu.

1.3. Eurosistemos pinigų politikos priemonės

Siekdama įgyvendinti savo tikslus, Eurosistema disponuoja įvairiomis pinigų politikos priemonėmis: Eurosistema atlieka atvirosios rinkos operacijas, siūlo nuolatines galimybes ir reikalauja, kad kredito įstaigos laikytų minimalias privalomąsias atsargas Eurosistemos sąskaitose.

1.3.1. *Atvirosios rinkos operacijos*

Atvirosios rinkos operacijoms tenka svarbus vaidmuo Eurosistemos pinigų politikoje, nes jomis siekiama reguliuoti palūkanų normas, valdyti likvidumą rinkoje ir išreikšti pinigų politikos poziciją. Eurosistemoje yra penkių rūšių priemonės, skirtos atvirosios rinkos operacijoms vykdyti. Svarbiausia priemonė yra *grįžtamasis sandoris*(taikomas atpirkimo sandorių arba įkaitu užtikrintų paskolų forma). Eurosistema gali naudoti ir *vienakrypčius sandorius, skolos sertifikatų išleidimą, valiutų apsikeitimo sandoriu*sir *terminuotųjų indėliu*pritraukimą.Atvirosios rinkos operacijas inicijuoja ECB, kuris nusprendžia dėl taikomų priemonių ir jų įgyvendinimo sąlygų. Tai gali būti standartiniai konkursai, greitieji konkursai arba dvišalės procedūros ([5]). Atsižvelgiant į jų tikslą, reguliarumą ir procedūras, Eurosistemos atvirosios rinkos operacijos gali būti skirstomos į keturias kategorijas (taip pat žr. 1 lentelę):

— *pagrindinės refinansavimo operacijos* — tai reguliarūs kas savaitę sudaromi likvidumo didinimo grįžtamieji sandoriai, kurių terminas paprastai yra viena savaitė. Šias operacijas įgyvendina nacionaliniai centriniai bankai standartinių konkursų būdu. Pagrindinėms refinansavimo operacijoms tenka lemiamas vaidmuo siekiant Eurosistemos atvirosios rinkos operacijų tikslų, jos finansų sektoriui suteikia didžiąją refinansavimo lėšų dalį,

([2]) Pažymėtina, kad valstybių narių, kurios pagal Europos Bendrijos steigimo sutartį (Sutartis) neįsivedė bendros valiutos, nacionaliniai centriniai bankai išlaiko savo galias pinigų politikos srityje pagal nacionalinę teisę ir todėl nedalyvauja vykdant bendrąją pinigų politiką.

([3]) Šiame dokumente sąvoka „nacionaliniai centriniai bankai“ — tai valstybių narių, kurios pagal Sutartį įsivedė bendrą valiutą, nacionaliniai centriniai bankai.

([4]) Šiame dokumente sąvoka „valstybė narė“ — tai valstybė narė, kuri pagal Sutartį įsivedė bendrą valiutą.

([5]) Įvairios Eurosistemos atvirosios rinkos operacijų įgyvendinimo procedūros, t. y. standartiniai konkursai, greitieji konkursai ir dvišalės procedūros, apibūdintos 5 skyriuje. Standartiniai konkursai trunka ne ilgiau kaip 24 valandas nuo konkurso paskelbimo iki paskirstymo rezultatų patvirtinimo. Standartiniuose konkursuose gali dalyvauti visos kitos sandorių šalys, kurios tenkina 2.1 skirsnyje nurodytus bendruosius tinkamumo kriterijus. Greitieji konkursai trunka ne ilgiau kaip 1 valandą. Eurosistema gali pasirinkti ribotą kitų sandorių šalių, kurios gali dalyvauti greitajame konkurse, skaičių. Sąvoka „dvišalės procedūros“ — tai kiekvienas atvejis, kai Eurosistema sudaro sandorį su viena arba keliomis kitomis sandorių šalimis netaikydama konkurso tvarkos. Prie dvišalių procedūrų priskiriamos operacijos, kurios įgyvendinamos per vertybinių popierių biržą arba rinkos tarpininkus.

— *ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos* — tai kas mėnesį sudaromi likvidumo didinimo grįžtamieji sandoriai, kurių terminas paprastai yra trys mėnesiai. Šiomis operacijomis siekiama suteikti kitoms sandorių šalims papildomą ilgesnės trukmės refinansavimą. Jas įgyvendina nacionaliniai centriniai bankai standartinių konkursų būdu. Įgyvendindama šias operacijas, Eurosistema dažniausiai nesiekia daryti įtakos rinkai, todėl paprastai veikia kaip palūkanų gavėja,

— *koreguojamosios operacijos* įgyvendinamos *ad hoc*pagrindu, siekiant valdyti likvidumą rinkoje ir kontroliuoti palūkanų normas, pirmiausia sušvelninti nenumatytų likvidumo svyravimų rinkoje įtaką palūkanų normoms. Koreguojamosios operacijos dažniausiai įgyvendinamos sudarant grįžtamuosius sandorius, tačiau gali būti sudaromi ir vienakrypčiai sandoriai, valiutų apsikeitimo sandoriai bei pritraukiami terminuotieji indėliai. Priemonės ir procedūros koreguojamosioms operacijoms atlikti yra taikomos atsižvelgiant į sandorių rūšis ir konkrečius operacijų atlikimo tikslus. Koreguojamąsias operacijas paprastai įgyvendina nacionaliniai centriniai bankai greitųjų konkursų būdu arba taikydami dvišales procedūras. ECB valdančioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis koreguojamąsias dvišales operacijas gali įgyvendinti pats ECB,

— be to, Eurosistema gali atlikti *struktūrines operacijas*, išleisdama skolos sertifikatus, sudarydama grįžtamuosius ir vienakrypčius sandorius. Šios operacijos įgyvendinamos tuomet, kai ECB nori pakoreguoti Eurosistemos struktūrinę (reguliarią ar nereguliarią) padėtį finansų sektoriaus atžvilgiu. Sudarydami grįžtamuosius sandorius ir išleisdami skolos priemones, nacionaliniai centriniai bankai struktūrines operacijas įgyvendina standartinių konkursų būdu. Struktūrinės operacijos sudarant vienakrypčius sandorius įgyvendinamos dvišalėmis procedūromis.

1.3.2. *Nuolatinės galimybės*

Nuolatinėmis galimybėmis siekiama padidinti ir sumažinti vienos nakties likvidumą, išreikšti bendrą pinigų politikos poziciją ir apriboti vienos nakties rinkos palūkanų normas. Tinkamos kitos sandorių šalys gali savo iniciatyva pasinaudoti dviem nuolatinėmis galimybėmis, jeigu šios kitos sandorių šalys patenkina tam tikras operacinės prieigos sąlygas (taip pat žr. 1 lentelę):

— kitos sandorių šalys gali pasinaudoti *ribinio skolinimosi galimybe*, pagal kurią nacionaliniai centriniai bankai už tinkamą turtą padidina vienos nakties likvidumą. Įprastomis aplinkybėmis kitoms sandorių šalims netaikomos kredito ribos ar kiti apribojimai pasinaudoti šia galimybe, išskyrus reikalavimą pateikti pakankamai užtikrinamojo turto. Palūkanų norma už naudojimąsi ribinio skolinimosi galimybe paprastai yra vienos nakties rinkos palūkanų normos „lubos“,

— kitos sandorių šalys gali pasinaudoti *indėlių galimybe*, padėdamos vienos nakties indėlius į nacionalinius centrinius bankus. Įprastomis aplinkybėmis kitoms sandorių šalims netaikomos jokios indėlių ribos ar kiti apribojimai pasinaudoti šia galimybe. Palūkanų norma už naudojimąsi indėlių galimybe paprastai yra vienos nakties rinkos palūkanų normos „grindys“.

Nacionaliniai centriniai bankai nuolatines galimybes administruoja decentralizuotai.

1.3.3. *Minimalios privalomosios atsargos*

Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistema taikoma euro zonos kredito įstaigoms ir tuo pirmiausia siekiama stabilizuoti pinigų rinkos palūkanų normas bei sukurti (arba padidinti) struktūrinį likvidumo trūkumą. Kiekvienos įstaigos privalomųjų atsargų reikalavimas nustatomas atsižvelgiant į jos balanso struktūrą. Palūkanų normoms stabilizuoti Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistema leidžia įstaigoms taikyti vidurkio sąlygą. Ar įstaiga laikosi privalomųjų atsargų reikalavimo, nustatoma pagal jos turimų dienos atsargų vidurkį laikymo laikotarpiu. Už įstaigų privalomųjų atsargų laikymą atlyginama pagal Eurosistemos pagrindinių refinansavimo operacijų normą.

1.4. **Kitos sandorių šalys**

Eurosistemos pinigų politikos sistema formuojama taip, kad užtikrintų kuo platesnės kitų sandorių šalių grupės dalyvavimą. Įstaigos, kurioms taikomi ECBS statuto 19 straipsnio 1 dalyje nustatyti minimalių privalomųjų atsargų reikalavimai, gali naudotis nuolatinėmis galimybėmis ir dalyvauti atvirosios rinkos operacijose, atliekamose standartinių konkursų būdu. Eurosistema gali pasirinkti ribotą kitų sandorių šalių, kurios gali dalyvauti atliekant koreguojamąsias operacijas, skaičių. Sudarant vienakrypčius sandorius, jokie apribojimai *a priori* nenustatomi kitoms sandorių šalims. Pinigų politikos tikslais sudarant valiutų apsikeitimo sandorius naudojamasi aktyvių užsienio valiutos rinkos dalyvių paslaugomis. Atliekant šias operacijas kitomis sandorių šalimis gali būti tik tos įstaigos, kurios pasirenkamos Eurosistemos užsienio valiutų intervencinėms operacijoms ir yra euro zonoje.

1.5. **Užtikrinamasis turtas**

Pagal ECBS statuto 18 straipsnio 1 dalį visos Eurosistemos kredito operacijos (t. y. likvidumo didinimo operacijos) turi būti pagrįstos pakankamu įkaitu. Eurosistema priima įvairių rūšių turtą, kuriuo užtikrinamos jos operacijos. Iš esmės dėl Eurosistemos vidaus priežasčių tinkamas turtas skirstomas į dvi kategorijas: pirmojo lygio ir antrojo lygio turtą. Pirmojo lygio turtą sudaro antrinę rinką turinčios skolos priemonės, tenkinančios vienodus visoje euro zonoje taikomus tinkamumo kriterijus, kuriuos nustato ECB. Antrojo lygio turtą sudaro papildomas antrinę rinką turintis ir antrinės rinkos neturintis turtas, kuris yra ypač svarbus nacionalinėms finansų rinkoms ir bankų sistemoms ir kurio tinkamumo kriterijus nustato nacionaliniai centriniai bankai, suderinę juos su ECB. Abiejų lygių turto kokybė ir jų tinkamumas įvairių rūšių Eurosistemos pinigų politikos operacijoms niekuo nesiskiria (išskyrus tai, kad antrojo lygio turtas Eurosistemoje paprastai nenaudojamas sudarant vienakrypčius sandorius). Tinkamas turtas gali būti naudojamas tarptautiniu mastu taikant korespondentinės centrinės bankininkystės modelį (KCBM) arba reikalavimus atitinkančias jungtis tarp ES vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų (VPAS), siekiant užtikrinti visų rūšių Eurosistemos paskolas ([6]). Visas turtas, kuris atitinka Eurosistemos pinigų politikos operacijoms keliamus reikalavimus, gali būti naudojamas ir kaip užtikrinamasis turtas dienos paskoloms.

1.6. **Pinigų politikos sistemos pakeitimai**

ECB valdančioji taryba gali bet kuriuo metu pakeisti Eurosistemos pinigų politikos operacijų įgyvendinimui taikomas priemones, sąlygas, kriterijus ir procedūras.

1 lentelė

Eurosistemos pinigų politikos operacijos

Pinigų politikos operacijos	Sandorių rūšys		Terminas	Dažnumas	Procedūra
	likvidumo didinimas	likvidumo mažinimas			
Atvirosios rinkos operacijos					
Pagrindinės refinansavimo operacijos	Grįžtamieji sandoriai	—	Viena savaitė	Kas savaitę	Standartiniai konkursai
Ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos	Grįžtamieji sandoriai	—	Trys mėnesiai	Kas mėnesį	Standartiniai konkursai
Koreguojamosios operacijos	— Grįžtamieji sandoriai — Valiutų apsikeitimo sandoriai	— Grįžtamieji sandoriai — Valiutų apsikeitimo sandoriai — Terminuotųjų indėlių pritraukimas	Nestandartizuotas	Nereguliarios	— Greitieji konkursai — Dvišalės procedūros
	Vienakrypčiai pirkimai	Vienakrypčiai pardavimai	—	Nereguliarios	Dvišalės procedūros
Struktūrinės operacijos	Grįžtamieji sandoriai	Skolos sertifikatų išleidimas	Standartizuotas arba nestandartizuotas	Reguliarios ir nereguliarios	Standartiniai konkursai
	Vienakrypčiai pirkimai	Vienakrypčiai pardavimai	—	Nereguliarios	Dvišalės procedūros
Nuolatinės galimybės					
Ribinio skolinimosi galimybė	Atvirkštiniai sandoriai	—	Viena naktis	Kitos sandorių šalys šia galimybe gali pasinaudoti savo nuožiūra	
Indėlių galimybė	—	Indėliai	Viena naktis	Kitos sandorių šalys šia galimybe gali pasinaudoti savo nuožiūra	

([6]) Žr. 6.6.1 ir 6.6.2 skirsnius.

2 SKYRIUS

2. TINKAMOS KITOS SANDORIŲ ŠALYS

2.1. Bendrieji tinkamumo kriterijai

Eurosistemos pinigų politikos operacijų kitoms sandorių šalims taikomi tam tikri tinkamumo kriterijai ([7]). Šie kriterijai nustatyti siekiant sudaryti galimybes plačiai kitų sandorių šalių grupei dalyvauti Eurosistemos pinigų politikos operacijose, vienodai traktuoti įstaigas euro zonoje ir užtikrinti, kad kitos sandorių šalys atitinka tam tikrus operacinius ir atsargumo reikalavimus:

— kitomis sandorių šalimis turi teisę būti tik tos įstaigos, kurios pagal ECBS statuto 19 straipsnio 1 dalį priklauso Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemai. Įstaigos, kurios yra atleistos nuo įsipareigojimų Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemai (žr. 7.2 skirsnį), neturi teisės būti kitomis sandorių šalimis naudojantis Eurosistemos nuolatinėmis galimybėmis ir atliekant atvirosios rinkos operacijas,

— kitos sandorių šalys turi būti finansiškai patikimos. Jų atžvilgiu nacionalinės valdžios institucijos turėtų taikyti bent vieną ES arba EEE suderintos priežiūros formą ([8]). Tačiau finansiškai patikimos įstaigos, kurioms taikoma nesuderinta panašaus lygio nacionalinė priežiūra, taip pat gali būti kitomis sandorių šalimis, pvz., įstaigų filialai, įsteigti euro zonoje, kurių pagrindinė buveinė yra už Europos ekonominės erdvės (EEE) ribų,

— kitos sandorių šalys turi atitikti visus operacinius kriterijus, nustatytus atitinkamose sutartinėse arba reguliavimo priemonėse, kurias taiko atitinkamas nacionalinis centrinis bankas (arba ECB), siekdamas užtikrinti veiksmingą Eurosistemos pinigų politikos operacijų įvykdymą.

Šie bendrieji tinkamumo kriterijai vienodai taikomi visoje euro zonoje. Įstaigos, kurios tenkina bendruosius tinkamumo kriterijus, gali:

— naudotis Eurosistemos nuolatinėmis galimybėmis ir

— dalyvauti standartinių konkursų būdu atliekant Eurosistemos atvirosios rinkos operacijas.

Įstaiga gali pasinaudoti Eurosistemos nuolatinėmis galimybėmis ir atvirosios rinkos operacijomis, atliekamomis standartinių konkursų būdu, tik per valstybės narės, kurioje ji įsteigta, nacionalinį centrinį banką. Jeigu įstaiga turi padalinių (pagrindinę buveinę arba filialų) daugiau kaip vienoje valstybėje narėje, kiekvienas padalinys gali dalyvauti šiose operacijose per valstybės narės, kurioje jis yra, nacionalinį centrinį banką, nepaisant to, kad kiekvienoje valstybėje narėje įstaigos konkursinius pasiūlymus gali pateikti tik vienas jos padalinys (pagrindinė buveinė arba paskirtas filialas).

2.2. Kitų sandorių šalių atranka greitiesiems konkursams ir dvišalėms operacijoms

Sudarant vienakrypčius sandorius jokie apribojimai *a priori*nenustatomi kitoms sandorių šalims.

Sudarant valiutų apsikeitimo sandorius pinigų politikos tikslais kitos sandorių šalys turi sugebėti veiksmingai įvykdyti didelės apimties valiutų operacijas bet kuriomis rinkos sąlygomis. Sudarant valiutų apsikeitimo sandorius kitų sandorių šalių grupė atitinka euro zonoje esančias kitas sandorių šalis, kurios pasirenkamos Eurosistemos užsienio valiutų intervencinėms operacijoms. Kriterijai ir procedūros, taikomos užsienio valiutų intervencinių operacijų kitoms sandorių šalims atrinkti, pateikti 3 priede.

Kitoms operacijoms, kurios atliekamos greitųjų konkursų būdu arba taikant dvišales procedūras (koreguojamuosius grįžtamuosius sandorius ir terminuotųjų indėlių pritraukimą), kiekvienas nacionalinis centrinis bankas atrenka kitas sandorių šalis iš savo valstybėje narėje įsteigtų įstaigų, tenkinančių bendruosius kitų sandorių šalių tinkamumo kriterijus. Šiuo atžvilgiu aktyvumas pinigų rinkoje yra pagrindinis atrankos kriterijus. Prie kitų kriterijų, į kuriuos galima atsižvelgti, priskiriama, pavyzdžiui, prekybos vietos darbo efektyvumas ir pasiūlymų teikimo potencialas.

Skelbdami greituosius konkursus ir atlikdami dvišales operacijas nacionaliniai centriniai bankai dirba tik su kitomis sandorių šalimis, įtrauktomis į jų atitinkamas koreguojamųjų kitų sandorių šalių grupes. Jeigu dėl operacinių priežasčių nacionalinis centrinis bankas atlikdamas kiekvieną operaciją negali dirbti su visomis kore-

([7]) Sudarant vienakrypčius sandorius jokie apribojimai *a priori* nenustatomi kitoms sandorių šalims.

([8]) 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos pagrindė suderintą kredito įstaigų priežiūrą (OL L 126, 2000 5 26, p. 1, su pakeitimais).

guojamosiomis kitomis sandorių šalimis, tai šioje valstybėje narėje kitų sandorių šalių atranka turi būti pagrįsta rotacijos principu, užtikrinančiu nešališkumą.

ECB valdančioji taryba sprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis koreguojamąsias dvišales operacijas gali atlikti pats ECB. Jeigu ECB turėtų atlikti dvišales operacijas, tada ECB, taikydamas rotacijos principą ir siekdamas užtikrinti nešališkumą, kitas sandorių šalis turėtų atrinkti iš tų euro zonos kitų sandorių šalių, kurios yra tinkamos dalyvauti greituosiuose konkursuose ir dvišalėse operacijose.

2.3. **Sankcijos, taikytinos nevykdančioms įsipareigojimų kitoms sandorių šalims**

ECB, vadovaudamasis 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2532/98 dėl Europos centrinio banko teisių taikyti sankcijas ([9]), 1999 m. rugsėjo 23 d. Europos centrinio banko reglamentu (EB) Nr. 2157/1999 dėl Europos centrinio banko teisių taikyti sankcijas (ECB/1999/4) ([10]), 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2531/98 dėl Europos centrinio banko minimalių privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo ([11]) su pakeitimais, ir 2003 m. rugsėjo 12 d. Europos centrinio banko reglamentu (EB) Nr. 1745/2003 dėl minimalių privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo (ECB/2003/9) ([12]), taiko sankcijas įstaigoms, kurios nevykdo įsipareigojimų, atsirandančių pagal ECB reglamentus ir sprendimus dėl minimalių privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo. Atitinkamos sankcijos ir procedūrinės jų taikymo taisyklės nustatytos pirmiau išvardytuose reglamentuose. Be to, rimto minimalių privalomųjų atsargų reikalavimų pažeidimo atveju Eurosistema gali laikinai sustabdyti kitų sandorių šalių teisę dalyvauti atvirosios rinkos operacijose.

Remiantis atitinkamo nacionalinio centrinio banko (arba ECB) taikomomis sutartinėmis arba reguliavimo priemonių nuostatomis Eurosistema taiko finansines baudas kitoms sandorių šalims arba laikinai sustabdo jų teisę dalyvauti atvirosios rinkos operacijose, jeigu kitos sandorių šalys nesilaiko savo įsipareigojimų, prisiimtų pagal nacionalinio centrinio banko (arba ECB) taikomas sutartines arba reguliavimo priemones, kaip nurodyta toliau.

Tai susiję su konkurso taisyklių pažeidimais (jeigu kita sandorio šalis negali pervesti pakankamos užtikrinamojo turto sumos atsiskaityti už likvidžias lėšas, kurios buvo jai paskirtos atliekant likvidumo didinimo operaciją, arba jeigu ji negali pateikti pakankamos pinigų sumos atsiskaityti už sumą, kuri jai buvo paskirta atliekant likvidumo mažinimo operaciją), taip pat su dvišalių sandorių taisyklių pažeidimais (jeigu kita sandorio šalis negali pateikti pakankamos tinkamo užtikrinamojo turto sumos arba pakankamos pinigų sumos atsiskaityti už dvišaliais sandoriais suderėtą sumą).

Tai taikoma ir tada, kai kita sandorio šalis nesilaiko užtikrinamojo turto naudojimo taisyklių (jeigu kita sandorio šalis naudoja turtą, kuris yra arba tapo netinkamas, arba kurio kita sandorio šalis negali naudoti dėl, pavyzdžiui, artimų ryšių tarp emitento arba garanto ir kitos sandorio šalies arba dėl jų tapatybės), nesilaiko taisyklių dėl dienos pabaigos procedūrų bei sąlygų, leidžiančių pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe (jeigu kita sandorio šalis, kuri dienos pabaigoje turi neigiamą likutį atsiskaitomojoje sąskaitoje, netenkina reikalavimų, kurie keliami norint pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe).

Be to, laikino teisių sustabdymo priemonė, kuri turi būti taikoma įsipareigojimų nevykdančios kitos sandorio šalies atžvilgiu, gali būti taikoma tos pačios įstaigos filialui, esančiam kitoje valstybėje narėje. Jeigu tai būtina taikyti kaip išskirtinę priemonę atsižvelgiant į įsipareigojimų nevykdymo rimtumą, kurį patvirtina pažeidimų dažnumas arba trukmė, kitos sandorio šalies teisė dalyvauti visose būsimose pinigų politikos operacijose gali būti, pavyzdžiui, laikinai sustabdyta tam tikrą laikotarpį.

Nacionalinių centrinių bankų taikomos finansinės baudos už įsipareigojimų nevykdymą, susijusį su taisyklių dėl konkurso operacijų, dvišalių sandorių, užtikrinamojo turto, dienos pabaigos procedūrų arba sąlygų, leidžiančių pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe, pažeidimais, apskaičiuojamos taikant iš anksto nustatytą baudos dydį (kaip nustatyta 6 priede).

2.4. **Teisių laikinas sustabdymas arba atėmimas atsargumo sumetimais**

Remiantis atitinkamo nacionalinio centrinio banko (arba ECB) taikomomis sutartinių arba reguliavimo priemonių nuostatomis, Eurosistema atsargumo sumetimais gali laikinai sustabdyti arba atimti iš kitų sandorių šalių teisę naudotis pinigų politikos priemonėmis.

([9]) OL L 318, 1998 11 27, p. 4.
([10]) OL L 264, 1999 10 12, p. 21.
([11]) OL L 318, 1998 11 27, p. 1.
([12]) OL L 250, 2003 10 2, p. 10.

Be to, kitų sandorių šalių teisių laikinas sustabdymas arba atėmimas gali būti pateisinamas kai kuriais atvejais, kuriems taikytina kitos sandorio šalies „įsipareigojimų nevykdymo“ sąvoka, kaip nustatyta nacionalinių centrinių bankų taikomose sutartinių arba reguliavimo priemonių nuostatose.

3 SKYRIUS

3. ATVIROSIOS RINKOS OPERACIJOS

Atvirosios rinkos operacijoms tenka svarbus vaidmuo Eurosistemos pinigų politikoje siekiant reguliuoti palūkanų normas, valdyti likvidumą rinkoje ir išreikšti pinigų politikos poziciją. Atsižvelgiant į jų tikslus, reguliarumą ir tvarką, Eurosistemos atvirosios rinkos operacijas galima suskirstyti į keturias kategorijas: pagrindinės refinansavimo operacijos, ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos, koreguojamosios operacijos ir struktūrinės operacijos. Grįžtamieji sandoriai yra svarbiausia Eurosistemos atvirosios rinkos priemonė iš visų naudojamų priemonių ir ją galima naudoti visų keturių kategorijų operacijoms, o skolos sertifikatus — tik atliekant struktūrines likvidumo mažinimo operacijas. Be to, Eurosistema turi dar tris priemones, kurias galima taikyti vykdant koreguojamąsias operacijas: vienakrypčius sandorius, valiutų apsikeitimo sandorius ir terminuotųjų indėlių pritraukimą. Tolesniuose skirsniuose išsamiai apibūdintos konkrečios Eurosistemos taikomų įvairių atvirosios rinkos priemonių savybės.

3.1. Grįžtamieji sandoriai

3.1.1. *Bendrosios nuostatos*

a) Priemonės rūšis

Grįžtamieji sandoriai — tai operacijos, kai Eurosistema perka arba parduoda tinkamą turtą sudarydama atpirkimo sandorius arba vykdo kredito operacijas, užtikrintas tinkamo turto įkaitu. Grįžtamieji sandoriai sudaromi atliekant pagrindines refinansavimo operacijas ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas. Be to, Eurosistema gali taikyti grįžtamuosius sandorius atlikdama struktūrines ir koreguojamąsias operacijas.

b) Teisinis pagrindas

Nacionaliniai centriniai bankai gali sudaryti grįžtamuosius sandorius pagal atpirkimo sandorius (kai turto nuosavybė perleidžiama kreditoriui, o šalys susitaria sudaryti grįžtamąjį sandorį, grąžinant turtą skolininkui tam tikru momentu ateityje) arba suteikdami įkaitu užtikrintas paskolas (kai turtas užtikrina saugumo reikalavimą, tačiau vykdydamas prisiimtą skolos įsipareigojimą skolininkas išlaiko nuosavybės teisę į tą turtą). Išsamesnės nuostatos dėl grįžtamųjų sandorių, kurie sudaromi pagal atpirkimo sandorius, nustatomos atitinkamo nacionalinio centrinio banko (arba ECB) taikomose sutartinėse priemonėse. Priemonėse dėl grįžtamųjų sandorių, kurie sudaromi teikiant įkaitu užtikrintas paskolas, atsižvelgiama į skirtingų jurisdikcijų taikomas nevienodas procedūras ir formalumus, įgyvendinančius atitinkamą užtikrinimo (pvz., įkeitimo) reikalavimą.

c) Palūkanų sąlygos

Pirkimo ir atpirkimo kainos skirtumas sudarant atpirkimo sandorį atitinka palūkanas, skaičiuojamas už pinigų sumą, pasiskolintą arba paskolintą per visą operacijos terminą, t. y. į atpirkimo kainą įskaičiuojamos atitinkamos mokėtinos palūkanos. Grįžtamųjų sandorių, sudaromų teikiant įkaitu užtikrintas paskolas, palūkanų norma nustatoma taikant konkrečią palūkanų normą už paskolos sumą iki operacijos termino suėjimo. Palūkanų norma, taikoma Eurosistemos grįžtamosioms atvirosios rinkos operacijoms, yra paprastoji palūkanų norma, apskaičiuojama pagal „faktinį/360“ dienų skaičiavimo susitarimą.

3.1.2. *Pagrindinės refinansavimo operacijos*

Pagrindinės refinansavimo operacijos yra svarbiausios Eurosistemos vykdomos atvirosios rinkos operacijos, kurioms tenka pagrindinis vaidmuo siekiant reguliuoti palūkanų normas, valdyti likvidumą rinkoje ir išreikšti pinigų politikos poziciją. Jos taip pat suteikia didžiąją finansų sektoriaus refinansavimo dalį.

Pagrindinių refinansavimo operacijų operacinius aspektus galima apibendrinti taip:

— tai likvidumo didinimo operacijos;

— jos atliekamos reguliariai kiekvieną savaitę ([13]),

— jų terminas paprastai yra viena savaitė ([14]),

— jas decentralizuotai įgyvendina nacionaliniai centriniai bankai,

— jos įgyvendinamos standartinių konkursų būdu (kaip apibūdinta 5.1 skirsnyje),

— visos kitos sandorių šalys, tenkinančios bendruosius tinkamumo kriterijus (kaip nurodyta 2.1 skirsnyje), gali teikti konkursinius pasiūlymus dėl pagrindinių refinansavimo operacijų,

— tiek pirmojo, tiek ir antrojo lygio turtas (kaip apibūdinta 6 skyriuje) gali būti naudojamas kaip užtikrinamasis turtas pagrindinėms refinansavimo operacijoms atlikti.

3.1.3. *Ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos*

Eurosistema taip pat įgyvendina reguliarias, paprastai trijų mėnesių termino, refinansavimo operacijas, kuriomis siekiama finansų sektoriui suteikti papildomo ilgesnės trukmės refinansavimo. Šios operacijos sudaro tik nedidelę bendros refinansavimo sumos dalį. Šiomis operacijomis Eurosistema nesiekia daryti įtakos rinkai, todėl paprastai ji veikia kaip palūkanų gavėja. Atitinkamai ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos paprastai įgyvendinamos kintamųjų palūkanų konkursų būdu, o ECB kartais nustato būsimuose konkursuose paskirstytinus kiekius. Susiklosčius išskirtinėms aplinkybėms Eurosistema gali įgyvendinti ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas fiksuotųjų palūkanų konkursų būdu.

Ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų operacinius aspektus galima apibendrinti taip:

— tai likvidumo didinimo operacijos,

— jos atliekamos reguliariai kiekvieną mėnesį ([15]),

— jų terminas paprastai yra trys mėnesiai ([16]),

— jas decentralizuotai įgyvendina nacionaliniai centriniai bankai,

— jos įgyvendinamos standartinių konkursų būdu (kaip apibūdinta 5.1 skirsnyje),

— visos kitos sandorių šalys, tenkinančios bendruosius tinkamumo kriterijus (kaip nurodyta 2.1 skirsnyje), gali teikti konkursinius pasiūlymus dėl ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų,

— tiek pirmojo, tiek ir antrojo lygio turtas (kaip apibūdinta 6 skyriuje) gali būti naudojamas kaip užtikrinamasis turtas ilgesnės trukmės refinansavimo operacijoms atlikti.

3.1.4. *Koreguojamosios grįžtamosios operacijos*

Eurosistema koreguojamąsias operacijas gali įgyvendinti sudarydama grįžtamuosius atvirosios rinkos sandorius. Koreguojamosiomis operacijomis siekiama valdyti likvidumą rinkoje ir reguliuoti palūkanų normas, ypač siekiant sušvelninti nenumatytų likvidumo svyravimų rinkoje įtaką palūkanų normoms. Kadangi nenumatytų įvykių rinkoje atveju gali reikėti veikti greitai, pageidautina, kad Eurosistema išliktų ypač lanksti pasirinkdama procedūras ir šių operacijų vykdymo operacinius aspektus.

Koreguojamųjų grįžtamųjų operacijų operacinius aspektus galima apibendrinti taip:

— jos gali būti likvidumo didinimo arba mažinimo operacijos,

— jų dažnumas nestandartizuotas,

— jų terminas nestandartizuotas,

— likvidumo didinimo koreguojamieji grįžtamieji sandoriai paprastai sudaromi greitųjų konkursų būdu, tačiau neatmetama ir galimybė naudoti dvišales procedūras (žr. 5 skyrių),

([13]) Pagrindinės ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos įgyvendinamos pagal Eurosistemos iš anksto paskelbtą konkursų operacijų kalendorių (taip pat žr. 5.1.2 skirsnį), kurį galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int); taip pat žr. Eurosistemos interneto svetaines (5 priedas).

([14]) Pagrindinių ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų terminas kartais gali kisti, inter alia, priklausomai nuo valstybių narių bankų nedarbo dienų.

([15]) Žr. 15 išnašą.

([16]) Žr. 16 išnašą.

— likvidumo mažinimo koreguojamieji grįžtamieji sandoriai paprastai sudaromi taikant dvišales procedūras (kaip apibūdinta 5.2 skirsnyje),

— šias operacijas paprastai decentralizuotai įgyvendina nacionaliniai centriniai bankai (ECB valdančioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis dvišales koreguojamąsias grįžtamąsias operacijas gali įgyvendinti pats ECB),

— Eurosistema pagal kriterijus, apibūdintus 2.2 skirsnyje, gali pasirinkti ribotą skaičių kitų sandorių šalių, kurios gali dalyvauti įgyvendinant koreguojamąsias grįžtamąsias operacijas,

— tiek pirmojo lygio, tiek ir antrojo lygio turtas (kaip apibūdinta 6 skyriuje) gali būti naudojamas kaip užtikrinamasis turtas koreguojamosioms grįžtamosioms operacijoms įgyvendinti.

3.1.5. *Struktūrinės grįžtamosios operacijos*

Eurosistema gali įgyvendinti struktūrines operacijas sudarydama grįžtamuosius atvirosios rinkos sandorius, kuriais siekiama reguliuoti Eurosistemos struktūrinę padėtį finansų sektoriaus atžvilgiu.

Šių operacijų operacinius aspektus galima apibendrinti taip:

— tai likvidumo didinimo operacijos,

— jų dažnumas gali būti reguliarus ir nereguliarus,

— jų terminas nestandartizuotas *a priori*,

— jos įgyvendinamos standartinių konkursų būdu (kaip apibūdinta 5.1 skirsnyje),

— jas decentralizuotai įgyvendina nacionaliniai centriniai bankai,

— visos kitos sandorių šalys, tenkinančios bendruosius tinkamumo kriterijus (kaip nurodyta 2.1 skirsnyje), gali teikti konkursinius pasiūlymus dėl struktūrinių grįžtamųjų operacijų,

— tiek pirmojo, tiek ir antrojo lygio turtas (kaip apibūdinta 6 skyriuje) gali būti naudojamas kaip užtikrinamasis turtas struktūrinėms grįžtamosioms operacijoms įgyvendinti.

3.2. **Vienakrypčiai sandoriai**

a) Priemonės rūšis

Vienakrypčiai atvirosios rinkos sandoriai — tai operacijos, kai Eurosistema rinkoje tiesiog perka arba parduoda tinkamą turtą. Šios operacijos įgyvendinamos tik struktūriniais ir koregavimo tikslais.

b) Teisinis pagrindas

Vienakryptis sandoris — tai visiškas pardavėjo nuosavybės perleidimas pirkėjui be susijusio grįžtamojo nuosavybės perleidimo. Sandoriai sudaromi remiantis rinkos susitarimais dėl sandoriui sudaryti naudojamų skolos priemonių.

c) Kainų sąlygos

Apskaičiuodama kainas Eurosistema vadovaujasi plačiausiai priimtais rinkos susitarimais dėl sandoriui sudaryti naudojamų skolos priemonių.

d) Kiti operaciniai aspektai

Eurosistemos vienakrypčių sandorių operacinius aspektus galima apibendrinti taip:

— tai gali būti likvidumo didinimo (vienakrypčio pirkimo) arba likvidumo mažinimo (vienakrypčio pardavimo) operacijos,

— jų dažnumas nestandartizuotas,

— jie sudaromi taikant dvišales procedūras (kaip apibūdinta 5.2 skirsnyje),

— juos paprastai decentralizuotai įgyvendina nacionaliniai centriniai bankai (ECB valdančioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis koreguojamąsias vienakryptes operacijas gali įgyvendinti pats ECB),

— nenustatyta jokių *a priori*apribojimų dėl kitų sandorių šalių grupės vienakrypčiams sandoriams sudaryti,

— tik pirmojo lygio priemonės (kaip apibūdinta 6.1 skirsnyje) paprastai naudojamos kaip užtikrinamasis turtas vienakrypčiams sandoriams sudaryti.

3.3. **ECB skolos sertifikatų išleidimas**

a) Priemonės rūšis

ECB gali išleisti skolos sertifikatus, siekdamas reguliuoti Eurosistemos struktūrinę padėtį finansų sektoriaus atžvilgiu, kad sukurtų (arba padidintų) likvidumo trūkumą rinkoje.

b) Teisinis pagrindas

Sertifikatas — tai ECB skolinis įsipareigojimas sertifikato turėtojo atžvilgiu. Sertifikatai išleidžiami ir saugomi nematerialioje sistemoje euro zonos vertybinių popierių depozitoriumuose. ECB skolos sertifikatų perleidimui netaiko jokių apribojimų. Kitas nuostatas, susijusias su ECB skolos sertifikatais, apibrėžia šių sertifikatų sąlygos.

c) Palūkanų sąlygos

Skolos sertifikatai išleidžiami su diskontu, t. y. jie išleidžiami mažesne už nominaliąją verte ir suėjus terminui išperkami už nominaliąją vertę. Emisijos sumos ir išpirkimo sumos skirtumas lygus palūkanoms, susikaupusioms už emisijos sumą, taikant sutartą palūkanų normą už sertifikato terminą. Taikoma palūkanų norma yra paprastoji palūkanų norma, skaičiuojama pagal „faktinį/360“ dienų skaičiavimo susitarimą. Kaip apskaičiuojama emisijos suma, parodyta 1 intarpe.

1 INTARPAS

ECB skolos sertifikatų išleidimas

Kur:

N = nominalioji skolos sertifikato vertė;

r_I = palūkanų norma (procentais);

D = skolos sertifikato terminas (dienomis);

P_T = skolos sertifikato emisijos suma.

Emisijos suma:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_I \times D}{36\,000}}$$

d) Kiti operaciniai aspektai

ECB skolos sertifikatų išleidimo operacinius aspektus galima apibendrinti taip:

— sertifikatai išleidžiami siekiant sumažinti likvidumą rinkoje,

— sertifikatai gali būti išleidžiami reguliariai arba nereguliariai,

— sertifikatų terminas yra trumpesnis kaip vieni metai,

— sertifikatai išleidžiami standartinių konkursų būdu (kaip apibūdinta 5.1 skirsnyje),

— sertifikatų konkursus įgyvendina ir atsiskaitymą pagal juos decentralizuotai atlieka nacionaliniai centriniai bankai,

— visos kitos sandorių šalys, tenkinančios bendruosius tinkamumo kriterijus (apibūdintus 2.1 skirsnyje), gali teikti konkursinius pasiūlymus pasirašyti ECB skolos sertifikatus.

3.4. **Valiutų apsikeitimo sandoriai**

a) Priemonės rūšis

Valiutų apsikeitimo sandoriai, sudaromi pinigų politikos tikslais — tai tuo pat metu vykstantys neatidėliotini ir išankstiniai eurų keitimo į užsienio valiutą sandoriai. Jie dažniausiai sudaromi koregavimo tikslais, dažniausiai siekiant valdyti rinkos likvidumą ir reguliuoti palūkanų normas.

b) Teisinis pagrindas

Valiutų apsikeitimo sandoriai, sudaromi pinigų politikos tikslais — tai operacijos, kai Eurosistema perka (arba parduoda) eurus už užsienio valiutą ir tuo pat metu parduoda (arba perka) juos atgal, sudarydama išankstinį sandorį nustatytą atpirkimo dieną. Kitos valiutų apsikeitimo sandorių nuostatos nurodomos atitinkamo nacionalinio centrinio banko (arba ECB) taikomose sutartinėse priemonėse.

c) Valiutos ir valiutų kurso sąlygos

Paprastai Eurosistema sandorius sudaro tik valiutomis, kuriomis plačiai prekiaujama, ir remdamasi standartine rinkos praktika. Atlikdamos kiekvieną valiutų apsikeitimo operaciją, Eurosistema ir kitos sandorių šalys susitaria dėl sandorio apsikeitimo punktų. Apsikeitimo punktai — tai išankstinio sandorio valiutų kurso ir neatidėliotino sandorio valiutų kurso skirtumas. euro ir užsienio valiutos apsikeitimo punktai skelbiami pagal bendruosius rinkos susitarimus. Valiutų apsikeitimo sandorių valiutų kurso sąlygos pateiktos 2 intarpe.

2 INTARPAS

Valiutų apsikeitimo sandoriai

S = dabartinis eurų (EUR) ir užsienio valiutos (ABC) kursas (valiutų apsikeitimo sandorio sudarymo dieną):

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = išankstinis eurų ir užsienio valiutos (ABC) kursas apsikeitimo sandorio atpirkimo dieną (M):

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = išankstiniai eurų ir ABC punktai apsikeitimo sandorio atpirkimo dieną (M):

$$\Delta_M = F_M - S$$

N(.) = neatidėliotino sandorio valiutos suma; $N(.)_M$ — išankstinio sandorio valiutos suma:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \text{ arba } N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \text{ arba } N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

d) Kiti operaciniai aspektai:

Valiutų apsikeitimo sandorių operacinius aspektus galima apibendrinti taip:

— tai gali būti likvidumo didinimo arba mažinimo operacijos,

— jų dažnumas nestandartizuotas,

— jų terminas nestandartizuotas,

— jie sudaromi greitųjų konkursų būdu arba atliekant dvišales procedūras (žr. 5 skyrių),

— juos paprastai decentralizuotai įgyvendina nacionaliniai centriniai bankai (ECB valdančioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis dvišalius valiutų apsikeitimo sandorius gali sudaryti pats ECB),

— Eurosistema pagal 2.2 skirsnyje ir 3 priede nurodytus kriterijus gali atrinkti ribotą skaičių kitų sandorių šalių, galinčių dalyvauti sudarant valiutų apsikeitimo sandorius.

3.5. **Terminuotųjų indėlių pritraukimas**

a) Priemonės rūšis

Eurosistema gali pakviesti kitas sandorių šalis už atlygį padėti terminuotuosius indėlius valstybės narės, kurioje įsteigta kita sandorio šalis, nacionaliniame centriniame banke. Terminuotųjų indėlių pritraukimas numatytas tik koregavimo tikslu, siekiant sumažinti likvidumą rinkoje.

b) Teisinis pagrindas

Iš kitų sandorių šalių priimami indėliai turi nustatytą terminą ir nustatytą palūkanų normą. Nacionaliniai centriniai bankai mainais už indėlius nesuteikia jokio užtikrinimo įkaitu.

c) Palūkanų sąlygos

Indėliams taikoma palūkanų norma — tai paprastoji palūkanų norma, kuri apskaičiuojama pagal „faktinį/360“ dienų skaičiavimo susitarimą. Palūkanos išmokamos suėjus indėlio terminui.

d) Kiti operaciniai aspektai

Terminuotųjų indėlių pritraukimo operacinius aspektus galima apibendrinti taip:

— indėliai pritraukiami siekiant sumažinti likvidumą,

— indėlių pritraukimo dažnumas nestandartizuotas,

— indėlių terminas nestandartizuotas,

— indėliai paprastai pritraukiami skelbiant greituosius konkursus, nors neatmetama ir galimybė taikyti dvišales procedūras (žr. 5 skyrių),

— indėlius paprastai decentralizuotai pritraukia nacionaliniai centriniai bankai (ECB valdančioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis dvišalį terminuotųjų indėlių ([17]) pritraukimą gali atlikti pats ECB),

— Eurosistema pagal 2.2 skirsnyje nurodytus kriterijus gali atrinkti ribotą skaičių kitų sandorių šalių terminuotiesiems indėliams pritraukti.

4 SKYRIUS

4. **NUOLATINĖS GALIMYBĖS**

4.1. **Ribinio skolinimosi galimybė**

a) Priemonės rūšis

Kitos sandorių šalys gali naudotis ribinio skolinimosi galimybe, kad gautų vienai nakčiai likvidžių lėšų iš nacionalinių centrinių bankų už tinkamą turtą (kaip nustatyta 6 skyriuje), taikant iš anksto nustatytą palūkanų normą. Šia galimybe siekiama tenkinti laikinus kitų sandorių šalių likvidumo poreikius. Įprastomis aplinkybėmis šios galimybės palūkanų norma sudaro „lubas“ vienos nakties rinkos palūkanų normai. Ribinio skolinimosi galimybės sąlygos yra vienodos visoje euro zonoje.

b) Teisinis pagrindas

Taikydami ribinio skolinimosi galimybę, nacionaliniai centriniai bankai gali didinti likvidumą sudarydami vienos nakties atpirkimo sandorius (nuosavybės teisė į turtą perleidžiama kreditoriui, o šalys sutinka sudaryti grįžtamąjį sandorį, kuriuo turtas skolininkui būtų grąžinamas kitą darbo dieną) arba įkaitu užtikrintomis vienos nakties paskolomis (turtas užtikrina saugumo reikalavimą, bet, vykdant skolos įsipareigojimą,

([17]) Terminuotieji indėliai laikomi nacionalinių centrinių bankų sąskaitose; taip būtų net ir tuo atveju, jeigu tokias operacijas centralizuotai įgyvendintų ECB.

skolininkas išlaiko nuosavybės teisę į tą turtą). Atpirkimo sandorių nuostatos išsamiau apibrėžtos atitinkamo nacionalinio centrinio banko taikomose sutartinėse priemonėse. Priemonėse, pagal kurias likvidumas didinamas įkaitu užtikrintomis paskolomis, atsižvelgiama į skirtingų jurisdikcijų taikomas nevienodas procedūras ir formalumus, įgyvendinančius atitinkamą užtikrinimo (įkeitimo) reikalavimą.

c) Galimybės naudojimo sąlygos

Įstaigos, tenkinančios bendruosius kitų sandorių šalių tinkamumo kriterijus, nustatytus 2.1 skirsnyje, gali pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe. Teisę pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe suteikia valstybės narės, kurioje įsteigta įstaiga, nacionalinis centrinis bankas. Ribinio skolinimosi galimybe galima naudotis tik tomis dienomis, kada veikia atitinkama nacionalinė realaus laiko atskiryjų atsiskaitymų (RLAA) sistema ir atitinkama VPAS.

Dienos pabaigoje kitų sandorių šalių dienos debeto pozicijos jų atsiskaitomosiose sąskaitose nacionaliniuose centriniuose bankuose automatiškai laikomos prašymu pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe. Naudojimosi ribinio skolinimosi galimybe dienos pabaigoje tvarka nurodyta 5.3.3 skirsnyje.

Kitai sandorio šaliai gali būti leidžiama pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe išsiuntus prašymą valstybės narės, kurioje įsteigta kita sandorio šalis, nacionaliniam centriniam bankui. Kad nacionalinis centrinis bankas galėtų patenkinti prašymą tą pačią dieną, nacionalinis centrinis bankas turi gauti prašymą ne vėliau kaip 30 minučių po faktinio TARGET sistemos uždarymo laiko ([18]), ([19]). Paprastai TARGET sistemos uždarymo laikas yra 18 val. ECB laiku (CET laikas). Galutinis prašymo pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe terminas atidedamas dar 30 minučių paskutinę Eurosistemos atsargų laikymo laikotarpio darbo dieną. Prašyme turi būti nurodyta paskolos suma ir užtikrinamasis turtas, kurį reikia pateikti sandoriui, jeigu jis tam sandoriui iš anksto nebuvo pateiktas į nacionalinį centrinį banką.

Išskyrus reikalavimą pateikti užtikrinimui pakankamą tinkamą turtą, nėra jokių apribojimų lėšų sumai, kurią galima gauti pagal ribinio skolinimosi galimybę.

d) Terminas ir palūkanų sąlygos

Paskolos, suteiktos pasinaudojus šia galimybe, terminas yra viena naktis. Kitos sandorių šalys, tiesiogiai dalyvaujančios TARGET sistemoje, paskolą grąžina kitą dieną, tuo metu, kai pradeda dirbti atitinkama nacionalinė RLAA sistema ir atitinkama VPAS.

Eurosistema iš anksto skelbia palūkanų normą, kuri apskaičiuojama kaip paprastoji palūkanų norma pagal „faktinį/360“ dienų skaičiavimo susitarimą. ECB bet kuriuo metu gali pakeisti palūkanų normą, kuri įsigalioja ne anksčiau kaip kitą Eurosistemos darbo dieną ([20]). Palūkanos už naudojimąsi šia galimybe mokamos grąžinant paskolą.

e) Laikinas galimybės sustabdymas

Teisė pasinaudoti šia galimybe suteikiama tik atsižvelgiant į ECB tikslus ir bendros pinigų politikos reikalavimus. ECB bet kuriuo metu gali pakeisti galimybės sąlygas arba laikinai ją sustabdyti.

4.2. **Indėlių galimybė**

a) Priemonės rūšis

Kitos sandorių šalys gali pasinaudoti indėlių galimybe padėdamos vienos nakties indėlius nacionaliniuose centriniuose bankuose. Už indėlius mokama iš anksto nustatyta palūkanų norma. Įprastomis aplinkybėmis už indėlius mokama palūkanų norma sudaro vienos nakties rinkos palūkanų normų „grindis“. Indėlių galimybės sąlygos yra vienodos visoje euro zonoje ([21]).

([18]) Kai kuriose valstybėse narėse nacionalinis centrinis bankas (arba kai kurie jo filialai) gali nedirbti tam tikromis Eurosistemos darbo dienomis dėl nacionalinių arba regioninių banko nedarbo dienų ir nevykdyti pinigų politikos operacijų. Šiais atvejais atitinkamo nacionalinio centrinio banko pareiga yra iš anksto pranešti kitoms sandorių šalims apie susitarimus dėl galimybių pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe banko nedarbo dieną.

([19]) TARGET sistemos uždarymo dienos skelbiamos ECB interneto svetainėje (www.ecb.int); taip pat žr. Eurosistemos interneto svetaines (5 priedas).

([20]) Šiame dokumente sąvoka „Eurosistemos darbo diena“ — tai bet kuri diena, kurią ECB ir nors vienas nacionalinis centrinis bankas yra atidaryti Eurosistemos pinigų politikos operacijoms vykdyti.

([21]) Tarp euro zonos šalių gali būti operacijų atlikimo skirtumų, atsirandančių dėl nevienodos nacionalinių centrinių bankų sąskaitų struktūros.

b) Teisinis pagrindas

Už vienos nakties indėlius, priimtus iš kitų sandorių šalių, mokama nustatyto dydžio palūkanų norma. Kitai sandorio šaliai mainais už indėlį nesuteikiamas joks užtikrinimas įkaitu.

c) Naudojimosi galimybe sąlygos ([22])

Įstaigos, tenkinančios bendruosius kitų sandorių šalių tinkamumo kriterijus, nustatytus 2.1 skirsnyje, gali pasinaudoti indėlių galimybe. Teisę pasinaudoti indėlių galimybe suteikia valstybės narės, kurioje įsteigta įstaiga, nacionalinis centrinis bankas. Indėlių galimybe galima naudotis tik tomis dienomis, kai veikia atitinkama nacionalinė RLAA sistema.

Kitai sandorio šaliai gali būti leidžiama pasinaudoti indėlių galimybe išsiuntus prašymą valstybės narės, kurioje įsteigta kita sandorio šalis, nacionaliniam centriniam bankui. Siekiant, kad nacionalinis centrinis bankas galėtų patenkinti prašymą tą pačią dieną, nacionalinis centrinis bankas turi gauti prašymą ne vėliau kaip 30 minučių po faktinio TARGET sistemos uždarymo laiko, kuris paprastai yra 18 val. ECB laiku (CET laikas) ([23]), ([24]). Galutinis prašymo pasinaudoti indėlių galimybe terminas atidedamas dar 30 minučių paskutinę Eurosistemos atsargų laikymo laikotarpio darbo dieną. Prašyme turi būti nurodoma suma, kuri bus padėta kaip indėlis pagal šią galimybę.

Suma, kurią kita sandorio šalis gali padėti kaip indėlį pagal šią galimybę, neribojama.

d) Terminas ir palūkanų sąlygos

Pagal šią galimybę padėtų indėlių terminas yra viena naktis. Kitų sandorių šalių, kurios tiesiogiai dalyvauja TARGET sistemoje, pagal šią galimybę padėtų indėlių terminas sueina kitą dieną, tuo metu, kai pradeda veikti atitinkama nacionalinė RLAA sistema. Eurosistema iš anksto skelbia palūkanų normą, kuri apskaičiuojama kaip paprastoji palūkanų norma pagal „faktinį/360“ dienų skaičiavimo susitarimą. ECB bet kuriuo metu gali pakeisti palūkanų normą, kuri įsigalioja ne anksčiau kaip kitą Eurosistemos darbo dieną. Palūkanos už indėlius mokamos suėjus indėlio terminui.

e) Laikinas galimybės sustabdymas

Teisė pasinaudoti šia galimybe suteikiama tik atsižvelgiant į ECB tikslus ir bendros pinigų politikos reikalavimus. ECB bet kuriuo metu gali pakeisti galimybės sąlygas arba laikinai ją sustabdyti.

5 SKYRIUS

5. PROCEDŪROS

5.1. Konkursų procedūros

5.1.1. *Bendrosios nuostatos*

Eurosistemos atvirosios rinkos operacijos paprastai įgyvendinamos konkurso būdu. Eurosistemos konkurso procedūros atliekamos šešiais operaciniais etapais, kaip parodyta 3 intarpe.

Eurosistemoje skiriamos dvi konkursų rūšys: standartiniai ir greitieji konkursai. Standartinių ir greitųjų konkursų procedūros yra vienodos, išskyrus jų trukmę ir kitų sandorių šalių grupę.

([22]) Dėl nevienodos nacionalinių centrinių bankų sąskaitų struktūros ECB gali leisti nacionaliniams centriniams bankams taikyti naudojimosi sąlygas, kurios šiek tiek skiriasi nuo apibūdintų šiame dokumente. Nacionaliniai centriniai bankai teiks informaciją apie kiekvieną nukrypimą nuo šiame dokumente apibūdintų naudojimosi sąlygų.

([23]) Kai kuriose valstybėse narėse nacionalinis centrinis bankas (arba kai kurie jo filialai) gali nedirbti tam tikromis Eurosistemos darbo dienomis dėl nacionalinių arba regioninių banko nedarbo dienų ir nevykdyti Eurosistemos pinigų politikos operacijų. Šiais atvejais atitinkamo nacionalinio centrinio banko pareiga yra iš anksto pranešti kitoms sandorių šalims apie susitarimus dėl pasinaudojimo indėlių galimybe banko nedarbo dieną.

([24]) TARGET sistemos uždarymo dienos skelbiamos ECB interneto svetainėje (www.ecb.int); taip pat žr. Eurosistemos interneto svetaines (5 priedas).

3 INTARPAS

Operaciniai konkursų procedūrų etapai

1 etapas **Konkurso paskelbimas:**

a) ECB apie jį paskelbia viešai per naujienų tarnybas;

b) nacionaliniai centriniai bankai apie jį paskelbia per nacionalines naujienų tarnybas ir tiesiogiai kitoms sandorių šalims (jeigu mano, kad tai būtina).

2 etapas **Kitos sandorių šalys parengia ir pateikia pasiūlymus.**

3 etapas **Pasiūlymų sąrašo sudarymas Eurosistemoje.**

4 etapas **Paskirstymas konkurse ir konkurso rezultatų paskelbimas:**

a) ECB sprendimas dėl paskirstymo;

b) paskirstymo rezultato paskelbimas.

5 etapas **Individualių paskirstymo rezultatų patvirtinimas.**

6 etapas **Atsiskaitymas už sandorius** (žr. 5.3 skirsnį).

a) Standartiniai konkursai

Standartiniai konkursai įvykdomi per 24 valandas nuo konkurso paskelbimo iki jo rezultatų patvirtinimo (laikas tarp galutinio pasiūlymų pateikimo termino ir konkurso rezultatų paskelbimo yra apytiksliai dvi valandos). Įprastas standartinių konkursų operacinių etapų laiko grafikas pateiktas 1 schemoje. ECB gali nuspręsti patikslinti atskirų operacijų laiko grafiką, jei mano, kad tai tikslinga.

Pagrindinės refinansavimo operacijos, ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos ir struktūrinės operacijos (išskyrus vienakrypčius sandorius) visada įgyvendinamos standartinių konkursų būdu. Standartiniuose konkursuose gali dalyvauti kitos sandorių šalys, tenkinančios bendruosius tinkamumo kriterijus, apibrėžtus 2.1 skirsnyje.

1 SCHEMA

Įprastas standartinių konkursų operacinių etapų laiko grafikas

(laikas nurodytas ECB laiku (CET))

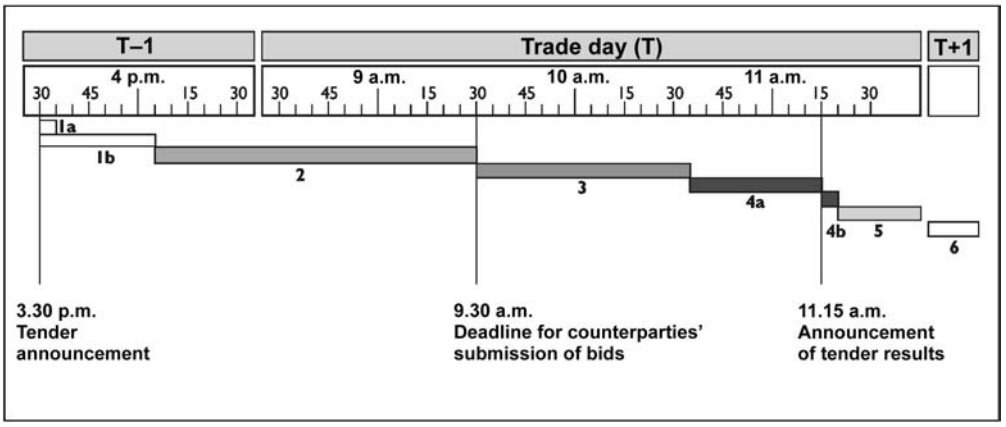

Pastaba: skaičiai — tai 3 intarpe nurodyti operaciniai etapai.

b) Greitieji konkursai

Greitieji konkursai paprastai atliekami per 1 valandą nuo konkurso paskelbimo, o po paskirstymo rezultatų paskelbimo jie iš karto patvirtinami. Įprastas greitųjų konkursų operacinių etapų laiko grafikas pateiktas 2 schemoje. ECB gali nuspręsti patikslinti kai kurių operacijų laiko grafiką, jei mano, kad tai tikslinga. Greitieji konkursai skelbiami tik koreguojamosioms operacijoms atlikti. Pagal 2.2 skirsnyje apibrėžtus kriterijus ir procedūras Eurosistema gali pasirinkti ribotą kitų sandorių šalių skaičių dalyvauti greituosiuose konkursuose.

2 SCHEMA

Įprastas greitųjų konkursų operacinių etapų laiko grafikas

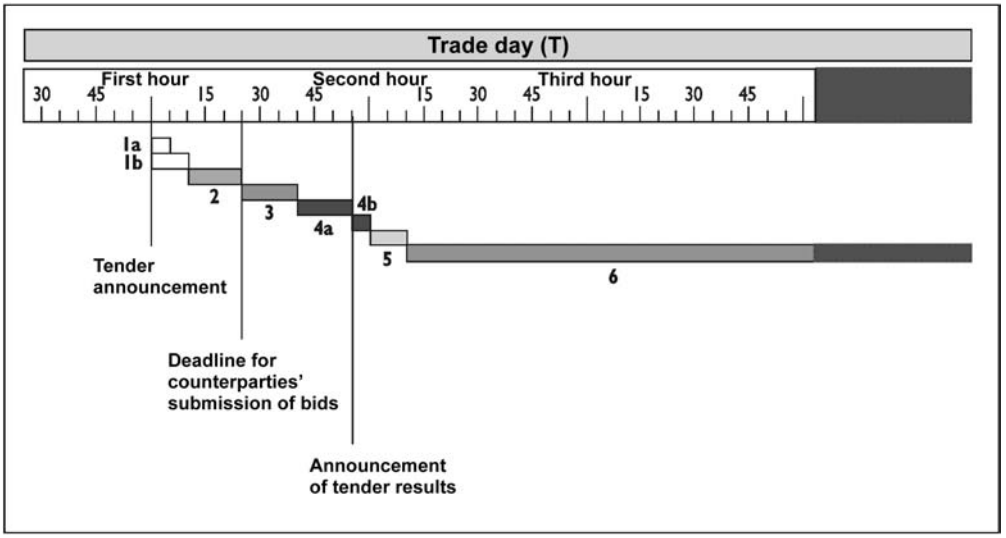

Pastaba: skaičiai — tai 3 intarpe nurodyti operaciniai etapai.

c) Fiksuotųjų ir kintamųjų palūkanų konkursai

Eurosistema gali pasirinkti fiksuotųjų palūkanų (kiekio) arba kintamųjų palūkanų (palūkanų) konkursus. Fiksuotųjų palūkanų konkurso atveju ECB nustato palūkanų normą iš anksto, o kitos sandorių šalys siūlo pinigų sumą, už kurią jos nori sudaryti sandorius nustatyta palūkanų norma ([25]). Kintamųjų palūkanų konkurso atveju kitos sandorių šalys siūlo pinigų sumas ir palūkanų normas, kuriomis jos nori sudaryti sandorius su nacionaliniais centriniais bankais ([26]).

5.1.2. *Konkursų operacijų kalendorius*

a) Pagrindinės ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos

Pagrindinės ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos įgyvendinamos pagal Eurosistemos paskelbtą išankstinį kalendorių ([27]). Kalendorius skelbiamas likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki metų, kuriems jis taikomas, pradžios. Įprastos pagrindinių ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų įgyvendinimo dienos nurodytos 2 lentelėje. ECB siekia užtikrinti, kad visų valstybių narių kitos sandorių šalys galėtų dalyvauti įgyvendinant pagrindines ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas. Todėl sudarydamas šių operacijų kalendorių ECB atitinkamai patikslina įprastą grafiką, atsižvelgdamas į atskirų valstybių narių bankų nedarbo dienas.

([25]) Fiksuotųjų palūkanų valiutų apsikeitimo sandorių konkursų atveju ECB nustato operacijos apsikeitimo punktus, o kitos sandorių šalys siūlo nustatytą valiutos sumą, kurią jos nori parduoti (ir išpirkti) arba pirkti (ir parduoti atgal) taikydamos šią palūkanų normą.

([26]) Kintamųjų palūkanų valiutų apsikeitimo sandorių konkursų atveju kitos sandorių šalys teikia pasiūlymą dėl nustatytos valiutos sumos ir nurodo apsikeitimo punktus, kuriuos taikydamos jos norėtų atlikti operaciją.

([27]) Eurosistemos konkursų operacijų kalendorius pateiktas ECB interneto svetainėje (www.ecb.int); taip pat žr. Eurosistemos interneto svetaines (5 priedas).

2 LENTELĖ

Įprastos sandorių dienos įgyvendinant pagrindines ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas

Operacijos rūšis	Įprasta sandorio diena (T)
Pagrindinės refinansavimo operacijos	Kiekvieną antradienį
Ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos	Paskutinį kiekvieno kalendorinio mėnesio trečiadienį ([1])

([1]) Dėl Kalėdų švenčių laikotarpio gruodžio mėnesio operacija paprastai paankstinama viena savaite, t. y. perkeliama į ankstesnį mėnesio trečiadienį.

b) Struktūrinės operacijos

Struktūrinės operacijos standartinių konkursų būdu pagal iš anksto paskelbtą kalendorių neįgyvendinamos. Tačiau struktūrinės operacijos paprastai vykdomos ir už jas atsiskaitoma tik tomis dienomis, kurios yra visų valstybių narių nacionalinių centrinių bankų darbo dienos ([28]).

c) Koreguojamosios operacijos

Koreguojamosios operacijos pagal iš anksto paskelbtą kalendorių neįgyvendinamos. ECB gali nuspręsti koreguojamąsias operacijas vykdyti bet kurią Eurosistemos darbo dieną. Atliekant šias operacijas, dalyvauja tik tų valstybių narių, kuriose sandorio diena, atsiskaitymo diena ir mokėjimo diena yra NCB darbo dienos, nacionaliniai centriniai bankai.

5.1.3. *Konkursų operacijų paskelbimas*

Eurosistemos standartiniai konkursai skelbiami viešai per naujienų tarnybas. Be to, nacionaliniai centriniai bankai apie konkurso operaciją gali paskelbti tiesiogiai kitoms sandorių šalims, nesinaudodami naujienų tarnybomis. Viešame konkurso paskelbimo pranešime paprastai pateikiama tokia informacija:

— konkurso operacijos identifikavimo numeris,

— konkurso operacijos diena,

— operacijos rūšis (likvidumo didinimas arba mažinimas ir naudojamos pinigų politikos priemonės rūšis),

— operacijos terminas,

— aukciono rūšis (fiksuotųjų arba kintamųjų palūkanų konkursas),

— paskirstymo metodas (olandiškasis arba amerikietiškasis aukcionas, kaip nustatyta 5.1.5 skirsnio d punkte),

— numatoma operacijos suma (paprastai tik ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų atveju),

— fiksuotoji konkurso palūkanų norma, kaina arba apsikeitimo punktas (fiksuotųjų palūkanų konkursų atveju),

— minimali (maksimali) priimtina palūkanų norma, kaina, apsikeitimo punktas (jei taikytina),

— operacijos pradžios ir termino suėjimo diena (jei taikytina) arba sumokėjimo už priemonę diena ir priemonės termino suėjimo diena (jeigu išleidžiami skolos sertifikatai),

— operacijos valiutos ir ta valiuta, kurios suma laikoma nustatyta (valiutų apsikeitimo sandorių atveju),

([28]) Šiame dokumente sąvoka „NCB darbo diena“ — tai bet kuri diena, kurią konkrečios valstybės narės nacionalinis centrinis bankas yra atidarytas Eurosistemos pinigų politikos operacijoms vykdyti. Kai kurių valstybių narių nacionalinio centrinio banko filialai gali būti uždaryti NCB darbo dienomis dėl vietinių arba regioninių banko nedarbo dienų. Šiais atvejais atitinkamo nacionalinio centrinio banko pareiga yra iš anksto pranešti kitoms sandorių šalims apie susitarimų dėl sandorių, kuriuose dalyvauja šie filialai, sudarymą.

— orientacinis dabartinis valiutų kursas, taikomas apskaičiuojant pasiūlymus (valiutų apsikeitimo sandorių atveju),

— pasiūlymo didžiausios sumos riba (jeigu yra),

— atskiro paskirstymo mažiausia suma (jeigu yra),

— mažiausias paskirstymų santykis (jeigu yra),

— pasiūlymų pateikimo grafikas,

— sertifikatų nominalas (skolos sertifikatų išleidimo atveju),

— emisijos ISIN kodas (skolos sertifikatų išleidimo atveju).

Eurosistema, siekdama padidinti savo koreguojamųjų operacijų skaidrumą, greituosius konkursus paprastai iš anksto skelbia viešai. Tačiau išskirtinėmis aplinkybėmis ECB gali nuspręsti iš anksto viešai neskelbti greitųjų konkursų. Greitieji konkursai skelbiami vadovaujantis ta pačia tvarka kaip ir skelbiant standartinius konkursus. Atliekant greitąjį konkursą, nepriklausomai nuo to, ar jis buvo paskelbtas viešai, ar ne, nacionalinis centrinis bankas tiesiogiai kreipiasi į pasirinktas kitas sandorių šalis.

5.1.4. *Kitų sandorių šalių pasiūlymų parengimas ir pateikimas*

Kitų sandorių šalių konkursiniai pasiūlymai turi atitikti nacionalinių centrinių bankų nustatytą pavyzdinę formą, skirtą atitinkamai operacijai. Konkursiniai pasiūlymai turi būti pateikiami valstybės narės, kurioje įsikūrusi įstaiga (jos pagrindinė buveinė arba filialas), nacionaliniam centriniam bankui. Konkursinius pasiūlymus gali teikti tik vienas kiekvienos valstybės narės įstaigos padalinys (pagrindinė buveinė arba paskirtas filialas).

Kitos sandorių šalys fiksuotųjų palūkanų konkursų atveju savo pasiūlymuose nurodo pinigų sumą, už kurią jos ketina sudaryti sandorį su nacionaliniais centriniais bankais ([29]).

Kintamųjų palūkanų konkursų atveju kitos sandorių šalys gali teikti pasiūlymus nurodydamos iki 10 skirtingų palūkanų normų, kainų ar apsikeitimo punktų. Kiekviename pasiūlyme jos turi nurodyti pinigų sumą, už kurią ketina sudaryti sandorį su nacionaliniais centriniais bankais, ir atitinkamą palūkanų normą ([30]), ([31]). Palūkanų normos pasiūlymai turi būti išreikšti kaip 0,01 procentinio punkto kartotiniai. Skelbiant kintamųjų palūkanų valiutų apsikeitimo sandorių konkursą, apsikeitimo punktai turi būti skelbiami pagal standartinius rinkos susitarimus, o pasiūlymai turi būti išreikšti kaip 0,01 apsikeitimo punkto kartotiniai.

Pagrindinėms refinansavimo operacijoms teikiamo pasiūlymo mažiausia suma yra 1 000 000 eurų. Didesni už šią sumą pasiūlymai turi būti išreikšti kaip 100 000 eurų kartotiniai. Tokios pačios pasiūlymo mažiausios sumos ir jų kartotiniai nustatyti koreguojamosioms ir struktūrinėms operacijoms. Pasiūlymo mažiausia suma atskirai taikoma kiekvienam palūkanų normos, kainos ir apsikeitimo punkto dydžiui.

Kiekvienas nacionalinis centrinis bankas nustato ilgesnės trukmės refinansavimo operacijoms teikiamo pasiūlymo mažiausią sumą nuo 10 000 iki 1 000 000 eurų. Pasiūlymai, didesni už pasiūlymo mažiausią sumą, turi būti išreikšti kaip 10 000 eurų kartotiniai. Pasiūlymo mažiausia suma atskirai taikoma kiekvienam palūkanų normos dydžiui.

ECB gali nustatyti pasiūlymo didžiausios sumos ribą, kad užkirstų kelią neproporcingai dideliems pasiūlymams. Bet kuri tokia pasiūlymo didžiausios sumos riba visuomet nurodoma informaciniame pranešime apie viešojo konkurso paskelbimą.

Visuomet tikimasi, kad kitos sandorių šalys galės padengti joms paskirstytas sumas pakankama tinkamo užtikrinamojo turto suma ([32]). Atitinkamų nacionalinių centrinių bankų taikomos sutartinės arba reguliavimo priemonės leidžia skirti baudas, jeigu kita sandorio šalis negali pervesti pakankamos užtikrinamojo turto arba pinigų sumos, reikalingos atsiskaityti už konkurso operacijoje jai paskirtą sumą.

([29]) Sudarant fiksuotųjų palūkanų valiutų apsikeitimo sandorius reikia nurodyti nustatytą pinigų sumą, už kurią kita sandorio šalis ketina sudaryti sandorį su Eurosistema.

([30]) ECB išleisdamas ECB skolos sertifikatus gali nuspręsti, kad pasiūlymuose turi būti numatyta ne palūkanų norma, o kaina. Tokiais atvejais kaina turi būti nurodyta kaip nominaliosios sumos dalis procentais.

([31]) Sudarant kintamųjų palūkanų valiutų apsikeitimo sandorius reikia nurodyti nustatytą valiutos sumą, už kurią kita sandorio šalis ketina sudaryti sandorį su Eurosistema, ir atitinkamą apsikeitimo punkto dydį.

([32]) Arba atsiskaityti pinigais likvidumo mažinimo operacijų atveju.

Pasiūlymus galima atšaukti iki galutinio pasiūlymų pateikimo termino. Pasiūlymai, pateikti po pranešime apie konkursą nurodyto galutinio termino, laikomi negaliojančiais. Nacionaliniai centriniai bankai nusprendžia, ar buvo laikomasi galutinio termino. Nacionaliniai centriniai bankai atmeta visus kitos sandorio šalies pasiūlymus, jeigu bendra juose nurodyta suma didesnė už ECB nustatytą maksimalios sumos ribą. Nacionaliniai centriniai bankai taip pat atmeta kiekvieną pasiūlymą, kuriame nurodyta suma yra mažesnė už minimalią sumą arba kuriuose nurodyta palūkanų norma, kaina arba apsikeitimo punktas yra mažesni už minimalią ar didesni už maksimalią priimtiną palūkanų normą, kainą arba apsikeitimo punktą. Be to, nacionaliniai centriniai bankai gali atmesti pasiūlymus, kurie yra neišsamūs arba neatitinka nustatytos pavyzdinės formos. Jeigu pasiūlymas atmetamas, atitinkamas nacionalinis centrinis bankas kitai sandorio šaliai apie savo sprendimą praneša iki paskirstymo konkurse.

5.1.5. *Paskirstymo konkurse procedūros*

a) Fiksuotųjų palūkanų konkurso operacijos

Skirstant lėšas fiksuotųjų palūkanų konkursuose kitų sandorių šalių pateikti pasiūlymai yra susumuojami. Jeigu bendra pasiūlymų suma didesnė už bendrą paskirstyti siūlomą likvidumo sumą, pateikti pasiūlymai tenkinami proporcingai pagal paskirstyti skirtos sumos ir bendros pasiūlymų sumos santykį (žr. 4 intarpą). Kiekvienai kitai sandorio šaliai paskirta suma suapvalinama iki artimiausio sveikojo skaičiaus eurais. Tačiau fiksuotųjų palūkanų konkursuose ECB gali nuspręsti, kad kiekvienam dalyviui yra paskiriama minimali suma arba minimalus santykis.

4 INTARPAS

Paskirstymas fiksuotųjų palūkanų konkurse

Kur:

A = bendra paskirstoma suma;

n = bendras kitų sandorių šalių skaičius;

a_i = i sandorio šalies pasiūlymo suma;

all% = paskirstymo dalis procentais;

all_i = bendra i sandorio šaliai paskirstyta suma.

Paskirstymo dalis procentais yra:

$$all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^{n} a_i}$$

i sandorio šaliai paskirstyta suma:

$$all_i = all\% \times (a_i)$$

b) Kintamųjų palūkanų konkursai eurais

Skirstant lėšas likvidumo didinimo kintamųjų palūkanų konkursuose eurais pasiūlymai išvardijami siūlomų palūkanų normų mažėjimo tvarka. Pirmiausiai tenkinami didžiausios palūkanų normos pasiūlymai, po to iš eilės mažėjančių palūkanų normų pasiūlymai tenkinami tol, kol sunaudojamas visas paskirstomas likvidumas. Jeigu esant mažiausiam priimtinam palūkanų normos dydžiui (ribinei palūkanų normai) bendra pasiūlymų suma yra didesnė už likusią paskirstyti sumą, likusi suma paskirstoma už ribinę palūkanų normą proporcingai pasiūlymams pagal likusios paskirstyti sumos ir bendros pasiūlymo sumos santykį (žr. 5 intarpą). Kiekvienai kitai sandorio šaliai paskirstoma suma suapvalinama iki artimiausio sveikojo skaičiaus eurais.

5 INTARPAS

Paskirstymas kintamųjų palūkanų konkurse eurais

(pavyzdys taikomas pasiūlymams, kai nurodyta palūkanų norma)

Kur:

A = bendra paskirstoma suma;

r_s = kitų sandorių šalių pasiūlyta s palūkanų norma;

n = bendras kitų sandorių šalių skaičius;

$a(r_s)_i$ = i sandorio šalies pasiūlymo suma taikant s palūkanų normą (s);

$a(r_s)$ = bendra pasiūlyta suma taikant s palūkanų normą (s):

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^{n} a(r_s)_i$$

r_m = ribinė palūkanų norma;

$r_1 \geq r_s \geq r_m$ likvidumo didinimo konkursui;

$r_m \geq r_s \geq r_1$ likvidumo mažinimo konkursui;

r_{m-1} = palūkanų norma prieš ribinę palūkanų normą (paskutinė palūkanų norma, pagal kurią visiškai patenkinami pasiūlymai):

$r_{m-1} > r_m$ likvidumo didinimo konkursui;

$r_m > r_{m-1}$ likvidumo mažinimo konkursui;

$all\%(r_m)$ = paskirstymo dalis procentais pagal ribinę palūkanų normą;

$all(r_s)_i$ = paskirstymas i sandorio šaliai pagal s palūkanų normą;

all_i = bendra i sandorio šaliai paskirstyta suma.

Paskirstymo dalis procentais pagal ribinę palūkanų normą yra:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Paskirstymas i sandorio šaliai pagal ribinę palūkanų normą yra:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Bendra i sandorio šaliai paskirstyta suma yra:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

Skirstant lėšas likvidumo mažinimo kintamųjų palūkanų konkursuose eurais (jie gali būti naudojami skolos sertifikatams išleisti ir terminuotiesiems indėliams pritraukti) pasiūlymai išvardijami siūlomų palūkanų normų didėjimo tvarka (arba siūlomų kainų mažėjimo tvarka). Pirmiausiai tenkinami pasiūlymai su mažiausia palūkanų norma (didžiausia kaina), po to pasiūlymai su iš eilės didėjančiomis palūkanų normomis (mažėjančiomis kainomis) priimami tol, kol sunaudojamas visas sumažinti skirtas likvidumas. Jeigu esant didžiausiam priimtinos palūkanų normos (mažiausios kainos) dydžiui (ribinei palūkanų normai arba kainai) bendra pasiūlymų suma yra didesnė už likusią paskirstyti sumą, likusi suma paskirstoma už ribinę palūkanų normą (kainą) proporcingai pasiūlymams pagal likusios paskirstyti sumos ir bendros pasiūlymo

sumos santykį (žr. 5 intarpą). Skolos sertifikatų išleidimo atveju kiekvienai kitai sandorio šaliai paskirstoma suma suapvalinama iki artimiausio skolos sertifikatuose nurodytos vertės kartotinio. Kitų likvidumo mažinimo operacijų atveju kiekvienai kitai sandorio šaliai paskirstoma suma suapvalinama iki artimiausio sveikojo skaičiaus eurais.

Kintamųjų palūkanų konkursuose ECB gali nuspręsti kiekvienam laimėjusiam dalyviui paskirstyti minimalią sumą.

c) Kintamųjų palūkanų valiutų apsikeitimo sandorių konkursai

Skirstant lėšas likvidumo didinimo kintamųjų palūkanų valiutų apsikeitimo sandorių konkursuose, pasiūlymai išvardijami apsikeitimo sandorio kainų punktų ([33]) didėjimo tvarka. Pirmiausiai tenkinami mažiausios apsikeitimo sandorio kainos punktais pasiūlymai, po to iš eilės didėjančių apsikeitimo sandorio kainų punktais pasiūlymai tenkinami tol, kol sunaudojama visa paskirstyti skirta valiutos suma. Jeigu esant didžiausiai priimtinai apsikeitimo sandorio kainai punktais (ribinei apsikeitimo sandorio kainai punktais) bendra pasiūlymų suma yra didesnė už likusią paskirstyti sumą, likusi suma paskirstoma už ribinę apsikeitimo sandorio kainą punktais proporcingai pasiūlymams pagal likusios paskirstyti sumos ir bendros pasiūlymo sumos santykį (žr. 6 intarpą). Kiekvienai kitai sandorio šaliai paskirstoma suma suapvalinama iki artimiausio sveikojo skaičiaus eurais.

6 INTARPAS

Paskirstymas kintamųjų palūkanų valiutų apsikeitimo sandorių konkurse

Kur:

A = bendra paskirstoma suma;

Δ_s = kitų sandorių šalių pasiūlyta s apsikeitimo sandorio kaina punktais;

n = bendras kitų sandorių šalių skaičius;

$a(\Delta_s)_i$ = i sandorio šalies pasiūlymo suma taikant s apsikeitimo sandorio kainą punktais (Δ_s);

$a(\Delta_s)$ = bendra pasiūlyta suma taikant s apsikeitimo sandorio kainą punktais (Δ_s):

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^{n} a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = ribinė apsikeitimo sandorio kaina punktais:

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ likvidumo didinimo valiutų apsikeitimo sandoriui;

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likvidumo mažinimo valiutų apsikeitimo sandoriui;

Δ_{m-1} = apsikeitimo sandorio kaina punktais prieš ribinę apsikeitimo sandorio kainą punktais (paskutinė apsikeitimo sandorio kaina punktais, pagal kurią visiškai patenkinami pasiūlymai):

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likvidumo didinimo valiutų apsikeitimo sandoriui;

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likvidumo mažinimo valiutų apsikeitimo sandoriui;

$all\%(\Delta_m)$ = paskirstymo dalis procentais pagal ribinę apsikeitimo sandorio kainą punktais;

$all(\Delta_s)_i$ = paskirstymas i sandorio šaliai pagal s apsikeitimo sandorio kainą punktais;

all_i = bendra i sandorio šaliai paskirstyta suma;

([33]) Apsikeitimo sandorio kainos punktais išvardijamos didėjimo tvarka, atsižvelgiant į kainos ženklą, kuris priklauso nuo užsienio valiutos ir eurų palūkanų normų skirtumo ženklo. Jeigu suėjus apsikeitimo sandorio terminui užsienio valiutos palūkanų norma yra didesnė už atitinkamą eurų palūkanų normą, apsikeitimo sandorio kaina punktais yra teigiama (euras yra įkainojamas aukščiau už užsienio valiutą). Priešingai, jeigu užsienio valiutos palūkanų norma yra mažesnė už atitinkamą eurų palūkanų normą, apsikeitimo sandorio kaina punktais yra neigiama (euras yra įkainojamas žemiau už užsienio valiutą)

Paskirstymo dalis procentais pagal ribinę apsikeitimo sandorio kainą punktais yra:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Paskirstymas i sandorio šaliai pagal ribinę apsikeitimo sandorio kainą punktais yra:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Bendra i sandorio šaliai paskirstyta suma yra:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

Skirstant lėšas likvidumo mažinimo kintamųjų palūkanų valiutų apsikeitimo sandorių konkursuose, pasiūlymai išvardijami apsikeitimo sandorių kainų punktais mažėjimo tvarka. Pirmiausiai tenkinami didžiausios apsikeitimo sandorio kainos punktais pasiūlymai, po to iš eilės mažėjančių apsikeitimo sandorių kainų punktais pasiūlymai tenkinami tol, kol sunaudojama visa paskirstyti skirta valiutos suma. Jeigu esant mažiausiai priimtinai apsikeitimo sandorio kainai punktais (ribinei apsikeitimo sandorio kainai punktais) bendra pasiūlymų suma yra didesnė už likusią paskirstyti sumą, likusi suma paskirstoma už ribinę apsikeitimo sandorio kainą punktais proporcingai pasiūlymams pagal likusios paskirstyti sumos ir bendros pasiūlymo sumos santykį (žr. 6 intarpą). Kiekvienai kitai sandorio šaliai paskirstoma suma suapvalinama iki artimiausio sveikojo skaičiaus eurais.

d) Aukciono rūšis

Kintamųjų palūkanų konkursuose Eurosistema gali taikyti ribinių arba sutartinių palūkanų aukcionų procedūras. Ribinių palūkanų aukcione (olandiškajame aukcione) paskirstymo palūkanų norma, kaina ar apsikeitimo punktas, taikomi visiems patenkintiems pasiūlymams, yra lygūs ribinei palūkanų normai, kainai ar apsikeitimo punktui (kai sunaudojama visa paskirstymo suma). Sutartinių palūkanų aukcione (amerikietiškajame aukcione) paskirstymo palūkanų norma, kaina ar apsikeitimo punktas yra lygūs kiekviename pasiūlyme nurodytai palūkanų normai, kainai ar apsikeitimo punktui.

5.1.6. *Konkursų rezultatų paskelbimas*

Standartinių ir greitųjų konkursų rezultatai skelbiami viešai per naujienų tarnybas. Be to, nacionaliniai centriniai bankai paskirstymo rezultatą gali pranešti tiesiogiai kitoms sandorių šalims nesinaudodami naujienų tarnybomis. Viešame pranešime apie konkurso rezultatus paprastai pateikiama ši informacija:

— konkurso operacijos identifikavimo numeris,

— konkurso operacijos diena,

— operacijos rūšis,

— operacijos terminas,

— bendra kitų sandorių šalių pasiūlymų Eurosistemai suma,

— dalyvių skaičius,

— naudojamos valiutos (valiutų apsikeitimo sandorių atveju),

— bendra paskirstyta suma,

— paskirstymo dalis procentais (fiksuotųjų palūkanų konkursų atveju),

— dabartinis valiutų kursas (valiutų apsikeitimo sandorių atveju),

— priimta ribinė palūkanų norma, kaina ar apsikeitimo punktas ir paskirstymo dalis procentais pagal ribinę palūkanų normą, kainą ar apsikeitimo punktą (kintamųjų palūkanų konkursų atveju),

— minimali siūloma kaina, maksimali siūloma kaina ir paskirstytos sumos kainos svertinis vidurkis (sutartinių kainų aukcionų atveju),

— operacijos pradžios ir termino suėjimo diena (jei taikytina) arba sumokėjimo už priemonę diena ir priemonės termino suėjimo diena (jeigu išleidžiami skolos sertifikatai),

— minimali individualaus įsigijimo suma (jeigu yra),

— minimalus paskirstymo santykis (jeigu yra),

— sertifikatų nominalas (skolos sertifikatų išleidimo atveju),

— emisijos ISIN kodas (skolos sertifikatų išleidimo atveju).

Nacionaliniai centriniai bankai laimėjusioms kitoms sandorių šalims tiesiogiai patvirtins individualaus paskirstymo rezultatą.

5.2. **Dvišalių operacijų procedūros**

a) Bendrosios nuostatos

Nacionaliniai centriniai bankai gali įgyvendinti operacijas taikydami dvišales procedūras ([34]). Šias procedūras galima taikyti koreguojamosioms atvirosios rinkos operacijoms ir struktūrinėms vienakryptėms operacijoms. Plačiąja prasme dvišalės operacijos apibrėžiamos kaip bet kurios procedūros, kai Eurosistema sudaro sandorį su viena arba keliomis kitomis sandorių šalimis neskelbdama konkurso. Šiuo atveju galima išskirti dvi skirtingas dvišalių procedūrų rūšis: operacijos, kai Eurosistema tiesiogiai kreipiasi į kitas sandorių šalis, ir operacijos, įgyvendinamos per vertybinių popierių biržas ir rinkos tarpininkus.

b) Tiesioginis bendravimas su kitomis sandorių šalimis

Taikydami šią procedūrą, nacionaliniai centriniai bankai tiesiogiai kreipiasi į vieną arba kelias vietines kitas sandorių šalis, kurios atrenkamos pagal 2.2 skirsnyje apibūdintus kriterijus. Vadovaudamiesi tiksliais ECB nurodymais nacionaliniai centriniai bankai sprendžia, ar sudaryti sandorį su kitomis sandorių šalimis. Už sandorius atsiskaitoma per nacionalinius centrinius bankus.

Jeigu ECB valdančioji taryba nuspręstų, kad išskirtinėmis aplinkybėmis pats ECB (arba vienas ar keli nacionaliniai centriniai bankai, veikdami kaip ECB operacijų padaliniai) gali įgyvendinti dvišales operacijas, tokių operacijų procedūros būtų atitinkamai suderintos. Šiuo atveju ECB (arba nacionalinis centrinis bankas ar bankai, veikdami kaip ECB operacijų padalinys) tiesiogiai kreiptųsi į vieną arba kelias kitas sandorių šalis euro zonoje, atrinktas pagal 2.2 skirsnyje apibūdintus kriterijus. ECB (arba nacionalinis centrinis bankas ar bankai, veikdami kaip ECB operacijų padalinys) spręstų, ar sudaryti sandorį su kitomis sandorių šalimis. Nepaisant to, už sandorius būtų atsiskaitoma decentralizuotai per nacionalinius centrinius bankus.

Dvišalės operacijos, įgyvendinamos tiesiogiai bendraujant su kitomis sandorių šalimis, gali būti taikomos grįžtamiesiems sandoriams, vienakrypčiams sandoriams, valiutų apsikeitimo sandoriams ir terminuotiesiems indėliams pritraukti.

c) Operacijos, įgyvendinamos per vertybinių popierių biržas ir rinkos tarpininkus

Nacionaliniai centriniai bankai gali sudaryti vienakrypčius sandorius per vertybinių popierių biržas ir rinkos tarpininkus. Šioms operacijoms *a priori* nenustatyti kitų sandorių šalių apribojimai, o procedūros derinamos atsižvelgiant į rinkos susitarimus dėl sandoriui naudojamų skolos priemonių. ECB valdančioji

([34]) ECB valdančioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis pats ECB gali įgyvendinti ir koreguojamąsias dvišales operacijas.

taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis pats ECB (arba vienas ar keli nacionaliniai centriniai bankai, veikdami kaip ECB operacijų padaliniai) gali įgyvendinti koreguojamąsias vienakryptes operacijas per vertybinių popierių biržas ir rinkos tarpininkus.

d) Dvišalių operacijų paskelbimas

Paprastai apie dvišales operacijas iš anksto viešai neskelbiama. Be to, ECB gali nuspręsti viešai neskelbti dvišalių operacijų rezultatų.

e) Operacijų dienos

ECB gali nuspręsti koreguojamąsias dvišales operacijas vykdyti bet kurią Eurosistemos darbo dieną. Tokiose operacijose dalyvauja tik tų valstybių narių, kuriose sandorio diena, atsiskaitymo diena ir apmokėjimo diena yra NCB darbo dienos, nacionaliniai centriniai bankai.

Vienakryptės dvišalės operacijos struktūriniais tikslais paprastai vykdomos ir už jas atsiskaitoma tik visų valstybių narių nacionalinių centrinių bankų darbo dienomis.

5.3. **Atsiskaitymo procedūros**

5.3.1. *Bendrosios nuostatos*

Už pinigų sandorius, susijusius su Eurosistemos nuolatinių galimybių naudojimu arba dalyvavimu atliekant atvirosios rinkos operacijas, atsiskaitoma į kitų sandorių šalių sąskaitas nacionaliniuose centriniuose bankuose (arba į atsiskaitymo bankų, dalyvaujančių TARGET sistemoje, sąskaitas). Už pinigų sandorius atsiskaitoma tik po to (arba tuo pat metu), kai galutinai pervedamas šios operacijos užtikrinamasis turtas. Tai reiškia, kad užtikrinamasis turtas turi būti iš anksto pervestas į pasaugos sąskaitą nacionaliniuose centriniuose bankuose arba su minėtais nacionaliniais centriniais bankais už jį turi būti atsiskaityta pagal vienalaikio vertybinių popierių ir lėšų pateikimo principą. Užtikrinamasis turtas pervedamas per kitų sandorių šalių vertybinių popierių atsiskaitomąsias sąskaitas VPAS, kurios atitinka ECB būtinuosius standartus ([35]). Kitos sandorių šalys, neturinčios pasaugos sąskaitos nacionaliniame centriniame banke arba vertybinių popierių atsiskaitomosios sąskaitos VPAS, atitinkančioje ECB būtinuosius standartus, gali atsiskaityti už užtikrinamojo turto sandorius per korespondentinės kredito įstaigos vertybinių popierių atsiskaitomąją sąskaitą arba pasaugos sąskaitą.

Nuostatos, susijusios su atsiskaitymo procedūromis, išsamiau apibrėžtos nacionalinių centrinių bankų (arba ECB) sutartinėse priemonėse, taikomose konkrečioms pinigų politikos priemonėms. Nacionalinių centrinių bankų atsiskaitymo procedūros gali šiek tiek skirtis dėl nacionalinės teisės ir operacijų praktikos skirtumų.

5.3.2. *Atsiskaitymas už atvirosios rinkos operacijas*

Už atvirosios rinkos operacijas pagal standartinius konkursus (pagrindines refinansavimo operacijas, ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas ir struktūrines operacijas) paprastai atsiskaitoma pirmą dieną po sandorio sudarymo, kai veikia visos atitinkamos nacionalinės RLAA sistemos ir visos atitinkamos VPAS. Iš principo Eurosistema siekia už sandorius, susijusius su jos atvirosios rinkos operacijomis, atsiskaityti tuo pat metu su visų valstybių narių visomis kitomis sandorių šalimis, kurios yra pateikusios pakankamą užtikrinamąjį turtą. Tačiau dėl operacinių suvaržymų ir techninių VPAS ypatybių atsiskaitymo už atvirosios rinkos operacijas laikas dienos metu gali būti skirtingas euro zonoje. Atsiskaitymo už pagrindines ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas laikas paprastai sutampa su atlyginimo už atitinkamo termino ankstesnę operaciją laiku.

Eurosistema siekia už atvirosios rinkos operacijas pagal greituosius konkursus ir dvišales procedūras atsiskaityti sandorio dieną. Tačiau dėl operacinių priežasčių Eurosistema kartais gali šioms operacijoms taikyti kitą atsiskaitymo laiką, ypač sudarydama vienakrypčius sandorius (koregavimo ir struktūriniais tikslais) ir valiutų apsikeitimo sandorius (žr. 3 lentelę).

([35]) Reikalavimus atitinkančių VPAS naudojimo euro zonoje standartų apibūdinimą ir atnaujintą reikalavimus atitinkančių šių sistemų jungčių sąrašą galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

3 LENTELĖ

Įprastos atsiskaitymo už Eurosistemos atvirosios rinkos operacijas dienos ([1])

Pinigų politikos priemonė	Atsiskaitymo už operacijas pagal standartinius konkursus diena	Atsiskaitymo už operacijas pagal greituosius konkursus ir dvišales procedūras diena
Grįžtamieji sandoriai	T+1 ([2])	T
Vienakrypčiai sandoriai	—	Pagal rinkos susitarimą dėl užtikrinamojo turto
Skolos sertifikatų išleidimas	T+1	—
Valiutų apsikeitimo sandoriai	—	T, T+1 arba T+2
Terminuotųjų indėlių pritraukimas	—	T

([1]) T — sandorio diena. Atsiskaitymo diena — tai Eurosistemos darbo diena.
([2]) Jeigu įprasta atsiskaitymo diena už pagrindines arba ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas sutampa su banko nedarbo diena, ECB gali nuspręsti paskirti kitą atsiskaitymo dieną, įskaitant galimybę atsiskaityti tą pačią dieną. Atsiskaitymo už pagrindines ir ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas dienos nustatomos iš anksto Eurosistemos konkursų operacijų kalendoriuje (žr. 5.1.2 skirsnį).

5.3.3. *Dienos pabaigos procedūros*

Dienos pabaigos procedūros nurodytos dokumentuose, susijusiuose su nacionalinėmis RLAA sistemomis ir TARGET sistema. Paprastai TARGET sistemos uždarymo laikas yra 18 val. ECB laiku (CET). Po uždarymo laiko mokėjimo pavedimai nepriimami apdoroti nacionalinėse RLAA sistemose, tačiau mokėjimo pavedimai, priimti iki uždarymo laiko, tvarkomi toliau. Kitų sandorių šalių prašymai pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe arba indėlių galimybe turi būti pateikti atitinkamam nacionaliniam centriniam bankui ne vėliau kaip 30 minučių po faktinio TARGET sistemos uždarymo laiko ([36]).

Bet kuris tinkamų kitų sandorių šalių neigiamas likutis atsiskaitomojoje sąskaitoje (nacionalinėse RLAA sistemose), likęs pabaigus dienos pabaigos kontrolės procedūras, automatiškai laikomas prašymu leisti pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe (žr. 4.1 skirsnį).

6 SKYRIUS

6. TINKAMAS TURTAS

6.1. Bendrosios nuostatos

ECB statuto 18 straipsnio 1 dalis leidžia ECB ir nacionaliniams centriniams bankams atlikti užtikrinamojo turto pirkimo ir pardavimo sandorius finansų rinkose sudarant vienakrypčius arba atpirkimo sandorius ir nustato, kad visos Eurosistemos kredito operacijos būtų pagrįstos pakankamu įkaitu. Todėl visos Eurosistemos likvidumo didinimo operacijos yra užtikrintos turtu, kurį kitos sandorių šalys pateikia perleisdamos nuosavybės teises į turtą (vienakrypčių arba atpirkimo sandorių atveju) arba kaip įkaitą, suteiktą už atitinkamą turtą (įkaitu užtikrintų paskolų atveju) ([37]).

([36]) Galutinis prašymo pasinaudoti Eurosistemos nuolatinėmis galimybėmis terminas atidedamas dar 30 minučių paskutinę privalomųjų atsargų laikymo laikotarpio Eurosistemos darbo dieną.
([37]) Likvidumo mažinimo vienakryptės ir grįžtamosios atvirosios rinkos operacijos taip pat yra užtikrintos turtu. Užtikrinamojo turto, naudojamo atliekant likvidumo mažinimo grįžtamąsias atvirosios rinkos operacijas, tinkamumo kriterijai yra tokie patys, kaip ir taikomi užtikrinamajam turtui, naudojamam atliekant likvidumo didinimo grįžtamąsias atvirosios rinkos operacijas. Tačiau likvidumo mažinimo operacijų atveju turtas nėra įvertinamas mažesne nei rinkos verte.

Siekiant apsaugoti Eurosistemą nuo nuostolių atliekant pinigų politikos operacijas, užtikrinti vienodą kitų sandorių šalių traktavimą ir padidinti operacinį efektyvumą, užtikrinamasis turtas turi atitikti tam tikrus kriterijus, kad jį būtų galima naudoti Eurosistemos pinigų politikos operacijoms.

Pripažįstama, kad tinkamumo kriterijų suderinimas euro zonoje padėtų geriau užtikrinti vienodą traktavimą ir operacinį efektyvumą. Tuo pat metu būtina skirti reikiamą dėmesį esamiems finansinių struktūrų valstybėse narėse skirtumams. Todėl pirmiausia dėl Eurosistemos vidaus priežasčių turtas, kurį galima naudoti Eurosistemos pinigų politikos operacijoms, skirstomas į dvi kategorijas. Šios kategorijos atitinkamai vadinamos pirmojo lygio turtu ir antrojo lygio turtu:

— pirmojo lygio turtą sudaro antrinę rinką turinčios skolos priemonės, atitinkančios vienodus visoje euro zonoje taikomus ECB nustatytus tinkamumo kriterijus,

— antrojo lygio turtą sudaro papildomas antrinę rinką turintis ir antrinės rinkos neturintis turtas, kuris ypač svarbus nacionalinėms finansų rinkoms ir bankų sistemoms, ir kuriam tinkamumo kriterijus nustato nacionaliniai centriniai bankai, kuriems taikomi ECB nustatyti minimalūs tinkamumo kriterijai. Specifiniai tinkamumo kriterijai, kuriuos atitinkami nacionaliniai centriniai bankai taiko antrojo lygio turtui, turi būti suderinti su ECB.

Nėra jokio skirtumo tarp abiejų lygių turto kokybės ir tinkamumo įvairioms Eurosistemos pinigų politikos operacijų rūšims (išskyrus tai, kad Eurosistema dažniausiai nenaudoja antrojo lygio turto vienakrypčiams sandoriams). Eurosistemos pinigų politikos operacijoms tinkamas turtas gali būti naudojamas ir kaip dienos paskolos užtikrinamasis turtas.

Pirmojo ir antrojo lygio turtui taikomos 6.4 skirsnyje nurodytos rizikos kontrolės priemonės.

Kitos sandorių su Eurosistema šalys tinkamą turtą gali naudoti tarptautinėms operacijoms, t. y. jos gali gauti lėšų iš valstybės narės, kurioje yra įsteigtos, nacionalinio centrinio banko, panaudodamos turtą, esantį kitoje valstybėje narėje (žr. 6.6 skirsnį).

6.2. **Pirmojo lygio turtas**

ECB parengia ir tvarko pirmojo lygio turto sąrašą. Šis sąrašas skelbiamas viešai ([38]).

ECB išleisti skolos sertifikatai į sąrašą įtraukti kaip pirmojo lygio turtas. Nacionalinių centrinių bankų skolos sertifikatai, išleisti iki euro įvedimo atitinkamoje valstybėje narėje, taip pat įtraukiami į pirmojo lygio turto sąrašą.

Kitam pirmojo lygio turtui taikomi šie tinkamumo kriterijai (taip pat žr. 4 lentelę):

— tai turi būti skolos priemonės su: a) fiksuota, besąlygiškai nustatyta pagrindine suma ir b) su atkarpa, dėl kurios negali atsirasti neigiamas pinigų srautas. Be to, tai turi būti viena iš šių atkarpų: i) nulinė atkarpa; ii) fiksuotųjų palūkanų atkarpa arba iii) kintamųjų palūkanų atkarpa, susieta su nuoroda į palūkanų normą. Atkarpos dydis gali būti susietas su paties emitento reitingo pasikeitimu. Be to, galima naudoti ir pagal infliaciją indeksuotas obligacijas. Šios savybės turi būti išlaikomos iki įsipareigojimo išpirkimo ([39]),

([38]) Sąrašas skelbiamas ir kasdien atnaujinamas ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

([39]) Į pirmojo lygio turto sąrašą neįtraukiamos skolos priemonės, suteikiančios teises į pagrindinę sumą ir (arba) palūkanas, kurios yra antraeilės pagal kitų to paties emitento skolos priemonių savininkų teises (arba struktūrinės emisijos atveju — antraeilės pagal kitas tos pačios emisijos dalis).

— jis turi atitikti aukštus kredito standartus. Įvertindamas skolos priemonės kredito standartą, ECB atsižvelgia, *inter alia*, į rinkos tarpininkų nurodytus reitingus, finansiškai patikimų garantų ([40]) pateiktas garantijas ir tam tikrus institucinius kriterijus, kurie užtikrintų ypač didelę skolos priemonių turėtojų apsaugą ([41]). Garantija laikoma priimtina, jei garantas besąlygiškai ir neatšaukiamai garantavo už emitento įsipareigojimus dėl pagrindinės sumos, palūkanų ir bet kokių kitų sumų pagal skolos priemones sumokėjimą jų turėtojams, kol tokie įsipareigojimai nebus visiškai įvykdyti. Garantija turi būti sumokama pagal pirmą pareikalavimą (nepriklausomai nuo įsipareigojimo pagal pagrindinę skolą). Viešųjų subjektų, turinčių teisę rinkti mokesčius, suteiktos garantijos turi būti sumokamos arba pagal pirmą pareikalavimą, arba turi būti numatyta, kad jos bus sumokėtos nedelsiant ir punktualiai po įsipareigojimų neįvykdymo. Garanto įsipareigojimai pagal garantiją turi būti bent jau lygiaverčiai ir vertinami vienodai (*pari passu*) su kitais garanto neužtikrintais įsipareigojimais. Garantija turi būti reguliuojama ES valstybės narės įstatymų, ji turi būti teisėta, saistanti ir vykdytina ([42]) garanto atžvilgiu. Tam, kad garantija pagrįstas turtas būtų laikomas tinkamu, Eurosistemai priimtina forma ir turiniu ([43]) turi būti pateiktas garantijos teisėtumo, saistomosios galios ir vykdytinumo teisinis patvirtinimas ([44]). Teisinio patvirtinimo reikalavimas netaikomas garantijoms, suteiktoms skolos priemonėms, kurios turi individualų turto reitingą, arba garantijoms, suteiktoms viešųjų subjektų, turinčių teisę rinkti mokesčius;

— jis turi būti perleidžiamas nematerialiu pavidalu,

— jis turi būti pateiktas arba įregistruotas (išleistas) EEE, centriniame banke arba centriniame vertybinių popierių depozitoriume (CVPD), kuris atitinka ECB nustatytus būtinuosius standartus. Jis turi būti laikomas (už jį atsiskaitoma) euro zonoje esančioje Eurosistemos sąskaitoje arba VPAS, kuri atitinka ECB nustatytus standartus (kad įforminimas ir realizavimas būtų atliekamas pagal euro zonos šalies teisę). Jeigu CVPD, kuriame turtas buvo išleistas, ir VPAS, kurioje jis laikomas, nesutampa, abi įstaigos turi būti sujungtos jungtimi, kurią yra patvirtinęs ECB ([45]),

— jis turi būti išreikštas eurais ([46]),

— jis turi būti išleistas (arba garantuotas) EEE įsteigtų įstaigų ([47]),

— jis turi būti listinguojamas arba kotiruojamos reguliuojamoje rinkoje, kaip numatyta 1993 m. gegužės 10 d. Tarybos direktyvoje 93/22/EEB dėl investicinių paslaugų vertybinių popierių srityje ([48]), arba listinguojamas, kotiruojamas arba parduodamas tam tikrose nereguliuojamose rinkose, kurias nurodo ECB ([49]). Be to, nustatydamas atskirų skolos priemonių tinkamumą, ECB gali atsižvelgti į rinkos likvidumą.

Nepaisant to, kad skolos priemonės įtrauktos į pirmojo lygio turto sąrašą, kita sandorio šalis negali jų pateikti kaip užtikrinamojo turto, jeigu jas išleido arba garantavo ši sandorio šalis arba kitas subjektas, su kuriuo ji yra

([40]) Garantai turi būti įsteigti EEE.

([41]) Kredito įstaigų išleistos skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo 22 straipsnio 4 dalyje, OL L 375, 1985 12 31, p. 3, su pakeitimais, padarytais 1988 m. kovo 22 d. Tarybos direktyva 88/220/EEB, OL L 100, 1988 4 19, p. 31, 2002 m. sausio 21 d. Direktyva 2001/107/EB, OL L 41, 2002 2 13, p. 20, ir 2002 m. sausio 21 d. Direktyva 2001/108/EB, OL L 41, 2002 2 13, p. 35, laikomos pirmojo lygio turtu tik tada, jeigu kiekvienai jų emisijai suteikiamas atskiras (reitingo agentūros) reitingas, kuris rodo, kad, Eurosistemos nuomone, skolos priemonė atitinka aukštus kreditų standartus. Skolos priemonių, išleistų pagal emisijos programą, tinkamumas įvertinamas pagal tos programos reitingą.

([42]) Vykdymo reikalavimui taikomi bet kokie nemokumo ar bankroto įstatymai, bendrieji teisingumo principai ir kiti panašūs garantui taikomi ir turintys įtakos kreditorių teisėms garanto atžvilgiu apskritai įstatymai ir principai.

([43]) Jei garantas įkurtas kitoje jurisdikcijoje negu ta, kurios teisė reguliuoja garantiją, teisinis patvirtinimas turi patvirtinti, kad garantija yra teisėta ir vykdytina pagal garanto įkūrimą reguliuojančią teisę.

([44]) Teisinį patvirtinimą reikia pateikti NCB, kuris pateikia tam tikrą garantija pagrįstą turtą, kad jis būtų įtrauktas į tinkamo turto sąrašą. Apie tam tikrą turtą pranešantis NCB paprastai yra tos šalies NCB, kurioje turtas bus listinguojamas, kotiruojamas ar parduodamas. Daugkartinio listingavimo atvejais visus klausimus reikia siųsti ECB tinkamo turto karštajai linijai adresu Eligible-Assets.hotline@ecb.int.

([45]) Reikalavimus atitinkančių VPAS naudojimo euro zonoje standartų apibūdinimą ir atnaujintą reikalavimus atitinkančių šių sistemų jungčių sąrašą galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

([46]) Išreikštas eurais arba perskaičiuotas atitinkama nacionaline valiuta.

([47]) Reikalavimas, kad emisijos įstaiga turi būti įsteigta EEE, netaikomas tarptautinėms ir supranacionalinėms įstaigoms.

([48]) OL L 141, 1993 6 11, p. 27.

([49]) Kredito įstaigų išleistos skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo 22 straipsnio 4 dalyje, su pakeitimais, yra laikomos pirmojo lygio turtu tik tada, jeigu jos yra listinguojamos arba kotiruojamos reguliuojamoje rinkoje, kaip nustatyta 1993 m. gegužės 10 d. Tarybos direktyvoje 93/22/EEB dėl investicinių paslaugų vertybinių popierių srityje.

susijusi artimais ryšiais ([50]), kaip nustatyta 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos ([51]) ([52]) 1straipsnio 26 dalyje.

Nepaisant jų įtraukimo į pirmojo lygio turto sąrašą, nacionaliniai centriniai bankai gali nuspręsti nepripažinti užtikrinamuoju turtu toliau išvardytų priemonių:

— skolos priemonių, kurios turi būti grąžintos iki pinigų politikos operacijos, kuriai jos naudojamos kaip užtikrinamasis turtas, termino suėjimo dienos ([53]),

— skolos priemonių, už kurias įplaukos (pvz., atkarpų mokėjimai) gaunamos laikotarpiu iki pinigų politikos operacijos, kuriai jos naudojamos kaip užtikrinamasis turtas, termino suėjimo dienos.

Visą pirmojo lygio turtą galima naudoti tarptautinėms operacijoms visoje euro zonoje. Tai reiškia, kad visos Eurosistemos kitos sandorių šalys gali panaudoti tokį turtą arba per jų jungtį su vietos VPAS arba remdamosi kitokiais tinkamais susitarimais, kad gautų paskolą iš valstybės narės, kurioje ji yra įsteigta, nacionalinio centrinio banko (žr. 6.6 skirsnį).

Pirmojo lygio turtą galima naudoti visoms pinigų politikos operacijoms, kurios yra grindžiamos užtikrinamuoju turtu, t. y. grįžtamiesiems ir vienakrypčiams atvirosios rinkos sandoriams bei ribinio skolinimosi galimybei.

6.3. **Antrojo lygio turtas**

Be skolos priemonių, tenkinančių pirmojo lygio tinkamo turto kriterijus, nacionaliniai centriniai bankai gali laikyti tinkamu ir kitą turtą. Tai antrojo lygio turtas, kuris ypač svarbus jų nacionalinėms finansų rinkoms ir bankų sistemoms. Antrojo lygio tinkamo turto kriterijus nustato nacionaliniai centriniai bankai atsižvelgdami į toliau išvardytus būtinuosius tinkamumo kriterijus. Specifinius nacionalinius antrojo lygio tinkamo turto kriterijus turi patvirtinti ECB. Nacionaliniai centriniai bankai parengia ir tvarko nacionalinius tinkamo antrojo lygio turto sąrašus. Šie sąrašai yra skelbiami viešai ([54]).

Antrojo lygio turtas turi tenkinti šiuos būtinus tinkamumo kriterijus (taip pat žr. 4 lentelę):

— tai gali būti skolos priemonės (antrinę rinką turinčios arba antrinės rinkos neturinčios) su: a) fiksuota, besąlygiškai nustatyta pagrindine suma ir b) su atkarpa, dėl kurios negali atsirasti neigiamas pinigų srau-

---

([50]) Jeigu kita sandorio šalis naudoja turtą, kurio dėl emitento arba garanto tapatybės ar artimų ryšių ji negali naudoti arba daugiau nebenaudoja paimtai paskolai garantuoti, ji privalo nedelsdama apie tai pranešti atitinkamam nacionaliniam centriniam bankui. Kitą vertinimo dieną šis turtas įvertinamas nuliu ir galima taikyti įkaito vertės išlaikymo prievolę (taip pat žr. 6 priedą). Be to, kita sandorio šalis turi atsiimti tokį turtą per artimiausią laiką.

([51]) 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos 1 straipsnio 26 dalyje teigiama: (OL L 126, 26.5.2000, p. 1) znk:
„artimi ryšiai — situacija, kai du arba keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra susiję:
a) kaip *dalyvaujantys* valdant kapitalą asmenys, t. y. tiesiogiai ar kontroliuodami, turintys 20 % ar daugiau balsavimo teisių arba įmonės kapitalo; arba
b) kaip *kontroliuojantys* ir kontroliuojami asmenys kontrolės ryšiais, t. y. susiję patronuojančios ir dukterinės įmonės ryšiais visais Direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais, arba kai panašiais ryšiais yra susiję kiti fiziniai ar juridiniai asmenys ir įmonė; visos dukterinių įmonių dukterinės įmonės taip pat laikomos patronuojančios įmonės, esančios šių įmonių hierarchijos viršūnėje, dukterinėmis įmonėmis. Kai du ar keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra nuolat susiję su vienu ir tuo pačiu asmeniu kontrolės ryšiais, tie asmenys taip pat laikomi susijusiais artimais ryšiais“.

([52]) Ši nuostata netaikoma: i) artimiems ryšiams tarp kitos sandorio šalies ir EEE šalių valdžios institucijų (įskaitant atvejį, kai valdžios institucija yra emitento garantas); ii) prekybos vekseliams, už kuriuos be kitos sandorio šalies atsako mažiausiai dar vienas teisinis subjektas (ne kredito įstaiga); iii) skolos priemonėms, kurios tiksliai atitinka kriterijus, išdėstytus 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo, su pakeitimais, 22 straipsnio 4 dalyje; arba iv) atvejams, kai skolos priemonės yra apsaugotos specialiomis teisinėmis garantijomis, prilyginamoms iii punktui.

([53]) Jeigu nacionaliniai centriniai bankai leistų naudoti priemones, kurių terminas yra trumpesnis už pinigų politikos operacijos, kurioms jos naudojamos kaip užtikrinamasis turtas, terminą, kitos sandorių šalys turėtų pakeisti tokį turtą suėjus terminui arba jam nesibaigus.

([54]) Šie sąrašai skelbiami ir atnaujinami kasdien ECB interneto svetainėje (www.ecb.int). Skelbdami antrojo lygio turto sąrašus, nacionaliniai centriniai bankai gali nuspręsti neatskleisti informacijos apie nepardavinėjamo antrojo lygio turto ir riboto likvidumo bei specialiųjų savybių skolos priemonių atskiras emisijas, emitentus (skolininkus) arba garantus, o siūlyti alternatyvią informaciją, užtikrinančią, kad kitos sandorių šalys euro zonoje gali lengvai nustatyti konkretaus turto tinkamumą.

tas. Be to, tai turi būti viena iš šių atkarpų: i) nulinė atkarpa, ii) fiksuotųjų palūkanų atkarpa arba iii) kintamųjų palūkanų atkarpa, susieta su nuoroda į palūkanų normą. Atkarpa gali būti susieta su paties emitento reitingo pasikeitimu. Be to, galima naudoti ir pagal infliaciją indeksuotas obligacijas. Šios savybės turi būti išlaikomos iki įsipareigojimo išpirkimo. Tai gali būti ir nuosavybės vertybiniai popieriai (kuriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, kaip nustatyta 1993 m. gegužės 10 d. Tarybos direktyvoje 93/22/EEB dėl investicinių paslaugų vertybinių popierių srityje ([55]). Kredito įstaigų išleisti nuosavybės vertybiniai popieriai ir skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo 22 straipsnio 4 dalyje ([56]), kurią iš dalies pakeitė 1988 m. kovo 22 d. Tarybos direktyva 88/220/EEB ([57]), 2002 m. sausio 21 d. Direktyva 2001/107/EB ([58]) ir 2002 m. sausio 21 d. Direktyva 2001/108/EB ([59]), paprastai negali būti įtraukiamos į antrojo lygio turto sąrašus. Tačiau ECB gali leisti nacionaliniams centriniams bankams tokį turtą įtraukti į savo antrojo lygio turto sąrašus su tam tikromis sąlygomis ir apribojimais;

4 LENTELĖ

Eurosistemos pinigų politikos operacijoms tinkamas turtas

Kriterijai	Pirmasis lygis	Antrasis lygis
Turto rūšis	— ECB skolos sertifikatai — Kitos antrinę rinką turinčios skolos priemonės ([1]) ([2])	— Antrinę rinką turinčios skolos priemonės ([1]) — Antrinės rinkos neturinčios skolos priemonės ([1]) — Nuosavybės vertybiniai popieriai, kuriais prekiaujama reguliuojamoje rinkojev
Atsiskaitymo tvarka	Priemonės turi būti centralizuotai laikomos nematerialiu pavidalu nacionaliniuose centriniuose bankuose arba VPAS, atitinkančiose ECB būtinuosius standartus	Turtas turi būti lengvai prieinamas nacionaliniam centriniam bankui, kuris jį įtraukė į savo antrojo lygio turto sąrašą
Emitento rūšis	— Centriniai bankai — Valstybinis sektorius — Privatus sektorius ([3]) — Tarptautinės ir supranacionalinės įstaigos	— Valstybinis sektorius — Privatus sektorius ([4])
Kredito standartas	Turtą ECB turi vertinti kaip aukštos kredito kokybės (tai gali būti EEE garanto, kurį ECB laiko finansiškai patikimu, tinkama garantija)	Nacionalinis centrinis bankas, kuris turtą įtraukė į savo antrojo lygio turto sąrašą, toki turtą turi vertinti kaip aukštos kredito kokybės (tai gali būti euro zonos garanto, kurį nacionalinis centrinis bankas, įtraukęs turtą į savo antrojo lygio sąrašą, laiko finansiškai patikimu, tinkama garantija)
Emitento (ar garanto) įsteigimo vieta	EEE ([5])	euro zona

([55]) OL L 141, 1993 6 11, p. 27.
([56]) OL L 375, 1985 12 31, p. 3.
([57]) OL L 100, 1988 4 19, p. 31.
([58]) OL L 41, 2002 2 13, p. 20.
([59]) OL L 41, 2002 2 13, p. 35.

Kriterijai	Pirmasis lygis	Antrasis lygis
Turto buvimo vieta	— Emisijos vieta: EEE — Atsiskaitymo vieta: euro zona ([6])	euro zona ([6])
Valiuta	eurai ([7])	eurai ([7])
Tarptautinis naudojimas	Taip	Taip

([1]) Jos turi turėti ir: a) fiksuotą, besąlygiškai nustatytą nominaliąją vertę, ir b) atkarpą, dėl kurios negali atsirasti neigiamas pinigų srautas. Be to, tai turi būti viena iš šių atkarpų: i) nulinė atkarpa, ii) fiksuotųjų palūkanų atkarpa arba iii) kintamųjų palūkanų atkarpa, susieta su nuoroda į palūkanų normą. Atkarpa gali būti susieta su paties emitento reitingo pasikeitimu. Be to, galima naudoti pagal infliaciją indeksuotas obligacijas. Šios savybės turi būti išlaikomos iki įsipareigojimo išpirkimo.

([2]) Į pirmojo lygio turto sąrašą neįtraukiamos skolos priemonės, suteikiančios teises į pagrindinę sumą ir (arba) palūkanas, kurios yra antraeilės pagal kitų to paties emitento skolos priemonių savininkų teises (arba struktūrinės emisijos atveju — antraeilės pagal kitas tos pačios emisijos dalis).

([3]) Kredito įstaigų išleistos skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo, su pakeitimais, 22 straipsnio 4 dalyje, laikomos pirmojo lygio turtu tik tada, jeigu tenkinamos toliau nurodytos dvi sąlygos. Pirma, kiekvienai jų emisijai turi būti suteikiamas atskiras reitingas (reitingo agentūros), kuris rodo, kad, Eurosistemos nuomone, skolos priemonė atitinka aukštus kredito standartus. Skolos priemonių, išleistų pagal emisijos programą, tinkamumas įvertinamas pagal tos programos reitingą. Antra, skolos priemonės turi būti listinguojamos arba kotiruojamos reguliuojamoje rinkoje, kaip nustatyta 1993 m. gegužės 10 d. Tarybos direktyvoje 93/22/EEB dėl investicinių paslaugų vertybinių popierių srityje.

([4]) Kredito įstaigų išleisti nuosavybės vertybiniai popieriai ir skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo, su pakeitimais, 22 straipsnio 4 dalyje, paprastai negali būti įtraukiamos į antrojo lygio turto sąrašus. Tačiau ECB gali leisti nacionaliniams centriniams bankams tokį turtą įtraukti į savo antrojo lygio turto sąrašus su tam tikromis sąlygomis ir apribojimais.

([5]) Reikalavimas, kad emitentas turi būti įsteigtas EEE, netaikomas tarptautinėms ir supranacionalinėms įstaigoms.

([6]) Turi būti įforminama ir realizuojama pagal euro zonos valstybės narės teisę.

([7]) Išreikštas eurais arba perskaičiuotas atitinkama nacionaline valiuta.

— tai turi būti subjektų, kuriuos nacionalinis centrinis bankas, įtraukiantis turtą į savo antrojo lygio sąrašą, laiko finansiškai patikimais, išleisti ar garantuoti skolos įsipareigojimai ar akcijos. Garantija laikoma priimtina, jei garantas besąlygiškai ir neatšaukiamai garantavo už įsipareigojimus dėl pagrindinės sumos, palūkanų ir bet kokių kitų sumų sumokėjimo turto turėtojams, kol tokie įsipareigojimai nebus visiškai įvykdyti. Garantija turi būti sumokama pagal pirmą pareikalavimą (nepriklausomai nuo įsipareigojimo pagal pagrindinę skolą). Viešųjų subjektų, turinčių teisę rinkti mokesčius, suteiktos garantijos turi būti sumokamos arba pagal pirmą pareikalavimą, arba turi būti numatyta, kad jos bus sumokėtos nedelsiant ir punktualiai po įsipareigojimų neįvykdymo. Garanto įsipareigojimai pagal garantiją turi būti bent jau lygiaverčiai ir vertinami vienodai (*pari passu*) su kitais garanto neužtikrintais įsipareigojimais. Garantija turi būti reguliuojama ES valstybės narės įstatymų, ji turi būti teisėta, saistanti ir vykdytina ([60]) garanto atžvilgiu. Tam, kad garantija pagrįstas turtas būtų laikomas tinkamu, Eurosistemai priimtina forma ir turiniu ([61]) turi būti pateiktas garantijos teisėtumo, saistomosios galios ir vykdytinumo teisinis patvirtinimas ([62]). Teisinio patvirtinimo reikalavimas netaikomas garantijoms, suteiktoms skolos priemonėms, turinčioms individualų turto reitingą, arba garantijoms, suteiktoms viešųjų subjektų, turinčių teisę rinkti mokesčius,

([60]) Vykdytinumo reikalavimui taikomi bet kokie nemokumo ar bankroto įstatymai, bendrieji teisingumo principai ir kiti panašūs garantui taikomi ir turintys įtakos kreditorių teisėms garanto atžvilgiu apskritai įstatymai ir principai.

([61]) Jei garantas yra įkurtas kitoje jurisdikcijoje negu ta, kurios teisė reguliuoja garantiją, teisinis patvirtinimas taip pat patvirtina, kad garantija yra teisėta ir vykdytina pagal garanto įkūrimą reguliuojančią teisę.

([62]) Teisinį patvirtinimą reikia pateikti NCB, kuris pateikia tam tikrą garantija pagrįstą turtą, kad jis būtų įtrauktas į tinkamo turto sąrašą. Apie tam tikrą turtą pranešantis NCB paprastai yra NCB tos šalies, kurioje turtas bus listinguojamas, kotiruojamas ar parduodamas. Daugkartinio listingavimo atvejais visus klausimus reikia siųsti ECB tinkamo turto karštajai linijai adresu Eligible-Assets.hotline@ecb.int.

— jis turi būti lengvai prieinamas nacionaliniam centriniam bankui, kuris šį turtą įtraukė į savo antrojo lygio turto sąrašą,

— jis turi būti euro zonoje (turėtų būti įforminama ir realizuojama pagal euro zonos šalies teisę);

— jis turi būti išreikštas eurais ([63]),

— jis turi būti euro zonoje įsteigtų įstaigų išleistas (arba garantuotas).

Nepaisant jų įtraukimo į antrojo lygio turto sąrašus, kita sandorio šalis kaip užtikrinamojo turto negali pateikti skolos priemonių arba nuosavybės vertybinių popierių, kuriuos išleido ši sandorio šalis arba kitas subjektas, su kuriuo ši sandorio šalis yra susijusi artimais ryšiais ([64]), kaip nustatyta 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos 1 straipsnio 26 dalyje ([65]) ([66]).

Nepaisant jų įtraukimo į antrojo lygio turto sąrašus, nacionaliniai centriniai bankai gali nuspręsti nepripažinti užtikrinamuoju turtu toliau išvardytų priemonių:

— skolos priemonių, kurios turi būti grąžintos iki pinigų politikos operacijos, kuriai jos naudojamos kaip užtikrinamasis turtas, termino suėjimo dienos ([67]),

— skolos priemonių, už kurias įplaukos (pvz., atkarpų mokėjimai) gaunamos laikotarpiu iki pinigų politikos operacijos, kuriai jos naudojamos kaip užtikrinamasis turtas, termino suėjimo dienos,

— nuosavybės vertybinių popierių su bet kurios rūšies mokėjimu arba su bet kuria kita jiems suteikta teise, galinčia turėti įtakos jų kaip užtikrinamojo turto tinkamumui laikotarpiu iki pinigų politikos operacijos, kuriai jie naudojami kaip užtikrinamasis turtas, termino suėjimo dienos.

Visas antrojo lygio turtas gali būti naudojamas tarptautinėms operacijoms visoje euro zonoje. Tai reiškia, kad visos Eurosistemos kitos sandorių šalys gali panaudoti tokį turtą arba per jų jungtį su vietos VPAS arba remdamosi kitokiais tinkamais susitarimais, kad gautų lėšų iš valstybės narės, kurioje ji įsteigta, nacionalinio centrinio banko (žr. 6.6 skirsnį).

Antrojo lygio turtą galima naudoti atvirosios rinkos grįžtamiesiems sandoriams ir ribinio skolinimosi galimybei. Antrojo lygio turtas dažniausiai nenaudojamas Eurosistemos vienakrypčiams sandoriams.

([63]) Išreikštas eurais arba perskaičiuotas atitinkama nacionaline valiuta.

([64]) Kaip ir pirmojo lygio turto atveju, jeigu kita sandorio šalis naudoja turtą, kurio dėl emitento arba garanto tapatybės ar artimų ryšių buvimo ji negali arba daugiau nebenaudoja paimtai paskolai garantuoti, ji privalo nedelsdama apie tai pranešti atitinkamam nacionaliniam centriniam bankui. Kitą vertinimo dieną turtas įvertinamas nuliu ir galima taikyti įkaito vertės išlaikymo prievolę (taip pat žr. 6 priedą). Be to, kita sandorio šalis turi atsiimti tokį turtą per artimiausią laiką.

([65]) 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos 1 straipsnio 26 dalyje teigiama:
„artimi ryšiai — situacija, kai du ar keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra susiję:
a) kaip *dalyvaujantys* valdant kapitalą asmenys, t. y. tiesiogiai ar kontroliuodami, turintys 20 % ar daugiau balsavimo teisių arba įmonės kapitalo; arba
b) kaip *kontroliuojantys* ir kontroliuojami asmenys kontrolės ryšiais, t. y. susiję patronuojančios ir dukterinės įmonės ryšiais visais Direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais, arba kai panašiais ryšiais yra susiję kiti fiziniai ar juridiniai asmenys ir įmonė; visos dukterinių įmonių dukterinės įmonės taip pat laikomos patronuojančios įmonės, esančios šių įmonių hierarchijos viršūnėje, dukterinėmis įmonėmis.
Kai du ar keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra nuolat susiję su vienu ir tuo pačiu asmeniu kontrolės ryšiais, tie asmenys taip pat laikomi susijusiais artimais ryšiais.“

([66]) Kaip ir pirmojo lygio turto atveju, ši nuostata netaikoma: i) artimiems ryšiams tarp kitos sandorio šalies ir EEE šalių valdžios institucijų (įskaitant atvejį, kai valdžios institucija yra emitento garantas); ii) prekybos vekseliams, už kuriuos be kitos sandorio šalies atsako mažiausiai dar vienas teisinis subjektas (ne kredito įstaiga); iii) skolos priemonėms, kurios tiksliai atitinka kriterijus, išdėstytus 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo, su pakeitimais, 22 straipsnio 4 dalyje; arba iv) atvejams, kai skolos priemonės yra apsaugotos specialiomis teisinėmis garantijomis, prilyginamomis iii punktui.

([67]) Kaip ir pirmojo lygio turto atveju, jeigu nacionaliniai centriniai bankai leistų naudoti priemones, kurių terminas yra trumpesnis už pinigų politikos operacijos, kurią jos užtikrina, terminą, kita sandorio šalis turėtų pakeisti tokį turtą suėjus jo terminui arba jam nesibaigus.

6.4. **Rizikos kontrolės priemonės**

Rizikos kontrolės priemonės taikomos Eurosistemos pinigų politikos operacijų užtikrinamajam turtui, kad apsaugotų Eurosistemą nuo finansinių nuostolių rizikos, jeigu užtikrinamąjį turtą reikėtų realizuoti kitai sandorio šaliai neįvykdžius įsipareigojimų. Eurosistemoje taikomos rizikos kontrolės priemonės yra apibūdintos 7 intarpe.

7 INTARPAS

Rizikos kontrolės priemonės

Eurosistema šiuo metu taiko šias rizikos kontrolės priemones:

— **Įvertinimas mažesne nei rinkos verte**

Eurosistema, vertindama užtikrinamąjį turtą, taiko įvertinimą mažesne nei rinkos verte. Tai reiškia, kad užtikrinamojo turto vertė apskaičiuojama kaip turto rinkos vertė, atėmus tam tikrą dalį procentais (įvertinimas mažesne nei rinkos verte).

— **Išlaikyti reikalaujama įkaito vertė (koregavimas pagal rinką)**

Eurosistema reikalauja, kad likvidumo didinimo grįžtamuosius sandorius užtikrinančio turto padidinta vertė, įvertinus turtą mažesne nei rinkos verte, būtų išlaikoma visą laiką. Tai reiškia, kad, reguliariai perkainojamai užtikrinamojo turto rinkos vertei nukritus žemiau tam tikros ribos, nacionalinis centrinis bankas pareikalaus iš kitos sandorio šalies pateikti papildomo turto arba pinigų (įkaito vertės išlaikymo prievolė). Panašiai, jeigu užtikrinamojo turto rinkos vertė po jo perkainojimo viršytų tam tikrą ribą, kita sandorio šalis gali atsiimti turto arba pinigų perteklių. (Įkaito vertės išlaikymo prievolės apskaičiavimas parodytas 11 intarpe).

Eurosistemoje šiuo metu netaikomos šios rizikos kontrolės priemonės:

— **Pradinis įkaito perviršis**

Eurosistema savo likvidumo didinimo grįžtamiesiems sandoriams gali taikyti pradinio įkaito perviršio reikalavimą. Tai reiškia, kad kitos sandorių šalys turėtų pateikti užtikrinamąjį turtą, kurio vertė būtų bent jau lygi pradiniu įkaito vertės perviršiu padidintai Eurosistemos suteiktai likvidumą didinančiai sumai.

— **Emitentų (skolininkų) arba garantų apribojimai**

Eurosistema gali taikyti emitentų (skolininkų) arba garantų rizikos ribas.

— **Papildomos garantijos**

Prieš priimdama tam tikrą turtą, Eurosistema gali pareikalauti papildomų garantijų, išduotų finansiškai patikimų teisinių subjektų.

— **Atsisakymas**

Eurosistema gali atsisakyti naudoti tam tikrą turtą savo pinigų politikos operacijoms.

6.4.1. *Pirmojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės*

Eurosistema taiko konkrečias rizikos kontrolės priemones atskiroms kitos sandorio šalies siūlomoms užtikrinamojo turto rūšims. Atitinkamas pirmojo lygio turto rizikos kontrolės priemones nustato ECB. Pirmojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės yra suderintos visoje euro zonoje ([68]). Pirmojo lygio turto rizikos kontrolės sistemą sudaro šie pagrindiniai elementai:

— tinkamas pirmojo lygio turtas priskiriamas vienai iš keturių mažėjančio likvidumo kategorijai, remiantis emitento klasifikacija ir turto rūšimi. Tinkamo turto priskyrimas kuriai nors iš keturių likvidumo kategorijų apibūdintas 8 intarpe;

8 INTARPAS

Pirmojo lygio turto likvidumo kategorijos ([1])

I kategorija	**II kategorija**	**III kategorija**	**IV kategorija**
Centrinės valdžios skolos priemonės	Vietos ir regioninės valdžios skolos priemonės	Tradicinės Pfandbrief tipo skolos priemonės	Turtu užtikrinti vertybiniai popieriai ([2])
Centrinių bankų išleistos skolos priemonės ([3])	Jumbo Pfandbrief tipo skolos priemonės ([4])	Kredito įstaigų skolos priemonės	
	Agentūrų skolos priemonės ([5])	Korporacijų ir kitų emitentų išleistos skolos priemonės ([5])	
	Supranacionalinės skolos priemonės		

([1]) Apskritai emitentų klasifikacija lemia likvidumo kategoriją. Tačiau visi turtu užtikrinti vertybiniai popieriai įtraukiami į IV kategoriją, nepaisant emitento klasifikacijos, o Jumbo Pfandbrief tipo skolos priemonės įtraukiamos į II kategoriją, kitaip negu kitos skolos priemonės, išleistos kredito įstaigų, kurios įtraukiamos į III kategoriją.

([2]) Turtu užtikrinti vertybiniai popieriai priskiriami IV likvidumo kategorijai, nepriklausomai nuo emitento klasifikacijos.

([3]) ECB išleisti skolos sertifikatai ir nacionalinių centrinių bankų išleistos skolos priemonės iki euro įvedimo atitinkamose valstybėse narėse įtraukiamos į I likvidumo kategoriją.

([4]) Į Jumbo Pfandbrief tipo priemonių turto klasę patenka tik priemonės, kurių emisijos apimtis yra ne mažesnė kaip 500 mln. eurų ir kurioms bent du rinkos dalyviai reguliariai pateikia pirkimo ir pardavimo kainą.

([5]) Į II likvidumo kategoriją įtraukiami tik vertybiniai popieriai, išleisti emitentų, ECB klasifikuojamų kaip agentūros. Kitų agentūrų išleisti vertybiniai popieriai įtraukiami į III likvidumo kategoriją.

— atskiroms skolos priemonėms taikomi konkretūs įvertinimo mažesne nei rinkos verte dydžiai. Įvertinimas mažesne nei rinkos verte taikomas iš užtikrinamojo turto rinkos vertės atimant tam tikrą dalį procentais. Įvertinimo mažesne nei rinkos verte lygiai yra skirtingi, priklausomai nuo skolos priemonių termino iki galiojimo pabaigos ir atkarpos struktūros, kaip apibūdinta 9 ir 10 intarpuose,

([68]) Dėl valstybių narių operacinių skirtumų, susijusių su kitų sandorių šalių užtikrinamojo turto pateikimo nacionaliniams centriniams bankams procedūromis (kaupiant nacionaliniam centriniam bankui pateiktus įkaitus arba sudarant atpirkimo sandorius, užtikrintus konkrečiu turtu, priskiriamu kiekvienam sandoriui), gali atsirasti neesminių skirtumų, susijusių su vertinimo laiku ir kitais rizikos kontrolės sistemos operaciniais aspektais.

9 INTARPAS

Tinkamo pirmojo lygio turto fiksuotosios atkarpos ir nulinės atkarpos priemonėms taikomas įvertinimas mažesne nei rinkos verte (%)

Likvidumo kategorijos

	I kategorija		**II kategorija**		**III kategorija**		**IV kategorija**	
Likutinis terminas (metais)	Fiksuotosios atkarpos	Nulinės atkarpos	Fiksuotosios atkarpos	Nulinės atkarpos	Fiksuotosios atkarpos	Nulinės atkarpos	Fiksuotosios atkarpos	Nulinės atkarpos
0–1	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	2	2
1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3	3	3,5	3,5
3–5	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6
5–7	3	3,5	4,5	5	5,5	6	6,5	7
7–10	4	4,5	5,5	6,5	6,5	8	8	10
> 10	5,5	8,5	7,5	12	9	15	12	18

— visų pirmojo lygio fiksuotosios atkarpos ir nulinės atkarpos priemonių įvertinimas mažesne nei rinkos verte apibūdinamas 9 intarpe ([69]),

— visoms pirmojo lygio turtui priskiriamoms atvirkštinėms kintamųjų palūkanų priemonėms taikomas įvertinimas mažesne nei rinkos verte yra vienodas visoms likvidumo klasėms ir apibūdintas 10 intarpe,

10 INTARPAS

Tinkamam pirmojo lygio turtui priskiriamoms atvirkštinėms kintamųjų palūkanų priemonėms taikomas įvertinimas mažesne nei rinkos verte (%)

Likutinis terminas (metais)	**Atvirkštinių kintamųjų palūkanų priemonių atkarpa**
0–1	2
1–3	7
3–5	10
5–7	12
7–10	17
> 10	25

— skolos priemonėms su kintamųjų palūkanų atkarpa ([70]) taikomas įvertinimas mažesne nei rinkos verte yra toks pat kaip ir fiksuotosios atkarpos priemonėms tos likvidumo kategorijos, kuriai priskirta ta priemonė, termino intervale nuo nulio iki vienų metų,

— skolos priemonei su daugiau negu vienos rūšies atkarpos mokėjimu taikomos rizikos kontrolės priemonės priklauso tik nuo atkarpos išmokų per likusį priemonės terminą. Tokiai priemonei taikomas įvertinimas mažesne nei rinkos verte nustatomas toks pat kaip aukščiausias iš įvertinimų mažesne nei rinkos verte, taikomų to paties likutinio termino skolos priemonėms, o visų kitų rūšių, pasitaikančių per likusį priemonės terminą, atkarpos mokėjimai yra svarstomi,

— likvidumo mažinimo operacijoms įvertinimas mažesne nei rinkos verte netaikomas,

— atsižvelgdami į jurisdikciją ir nacionalinių sistemų funkcionavimą, nacionaliniai centriniai bankai leidžia sandorius užtikrinti bendru įkeitimu ir (arba) reikalauja atskirai užtikrinti turtu kiekvieną sandorį. Bend-

([69]) Fiksuotosios atkarpos vertybiniams popieriams taikomo įvertinimo mažesne nei rinkos verte lygis taip pat taikomas ir skolos priemonėms, kurių atkarpa susieta su paties emitento reitingo pokyčiu ar su obligacijomis, indeksuojamomis atsižvelgiant į infliaciją.

([70]) Atkarpos mokėjimas laikomas kintamųjų palūkanų mokėjimu, jei atkarpa yra susieta su bazine palūkanų norma ir jei šią atkarpą atitinkantis palūkanų perskaičiavimo laikotarpis yra ne ilgesnis kaip vieni metai. Atkarpos mokėjimai, kurių perskaičiavimo laikotarpis yra ilgesnis kaip vieni metai, traktuojami kaip fiksuotųjų palūkanų mokėjimai, o atitinkamas įvertinimo mažesne nei rinkos verte terminas yra skolos priemonės likutinis terminas.

rojo įkaito sistemose kita sandorio šalis sukaupia pakankamai centriniam bankui prieinamo užtikrinamojo turto, skirto iš centrinio banko gautiems atitinkamiems kreditams užtikrinti, o tai reiškia, kad atskiras turtas nėra susietas su konkrečia kredito operacija. Priešingai, atskirojo įkaito sistemoje kiekviena kredito operacija užtikrinama konkrečiu jai priskirtu turtu,

— turto vertė nustatoma kiekvieną dieną. Nacionaliniai centriniai bankai kasdien apskaičiuoja reikiamą užtikrinamojo turto vertę, atsižvelgdami į suteiktų kreditų dydžio pasikeitimus, 6.5 skirsnyje pateiktus turto vertės nustatymo principus ir reikalingą įvertinimą mažesne nei rinkos verte,

— jeigu po vertinimo užtikrinamojo turto dydis neatitinka tą dieną apskaičiuotų reikalavimų, taikomos simetrinės įkaito vertės išlaikymo prievolės. Siekdami sumažinti įkaito vertės išlaikymo prievolių vykdymo dažnumą, nacionaliniai centriniai bankai gali nustatyti neįpareigojančią vertės reikšmę. Jeigu ši neįpareigojanti vertės reikšmė taikoma, ji lygi 0,5 % likvidumą didinančios sumos. Atsižvelgdami į jurisdikciją nacionaliniai centriniai bankai gali reikalauti, kad įkaito vertės išlaikymo prievolės būtų vykdomos pateikiant papildomo turto arba mokant pinigus. Tai reiškia, kad, jeigu užtikrinamojo turto rinkos vertė nukrinta žemiau apatinės neįpareigojančios vertės reikšmės, kitos sandorių šalys turi pateikti papildomo turto (arba pinigų). Panašiai, jeigu po perkainojimo užtikrinamojo turto rinkos vertė taptų didesnė už viršutinę neįpareigojančią vertės reikšmę, nacionalinis centrinis bankas turto (arba pinigų) perteklių grąžintų kitai sandorio šaliai (žr. 11 intarpą),

11 INTARPAS

Įkaito vertės išlaikymo prievolių apskaičiavimas

Bendra reikalavimus atitinkančio tinkamo turto suma J (visiems j = nuo *1* iki J; vertė $C_{j,t}$ per laiką t), kurią kita sandorio šalis turi pateikti už tam tikras likvidumo didinimo operacijas I (visiems i = nuo *1* iki I; suma $L_{i,t}$ per laiką t), apskaičiuojama pagal šią formulę:

$$\sum_{i=1}^{I} L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^{J} (1 - h_j) C_{j,t} \qquad (1)$$

Kur:

h_j — tinkamam turtui j taikomas įvertinimas mažesne nei rinkos verte.

Tegul τ bus laikotarpis tarp perkainojimų. Įkaito vertės išlaikymo prievolės bazė per $t + \tau$ laiką bus:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^{I} L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^{J} (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \qquad (2)$$

Atsižvelgdami į nacionalinių centrinių bankų naudojamų užtikrinimo valdymo sistemų operacinius aspektus nacionaliniai centriniai bankai, apskaičiuodami įkaito vertės išlaikymo prievolės bazę, gali atsižvelgti ir į palūkanas, susikaupusias už operacijomis, kurių terminas nepasibaigęs, padidintą likvidumą.

Įkaito vertės išlaikymo prievolės taikomos tik tada, jeigu jų bazė viršija tam tikrą neįpareigojančią vertės reikšmę.

Tegul k = 0,5 % būna neįpareigojanti vertės reikšmė. Atskirojo įkaito sistemoje (I = 1) įkaito vertės išlaikymo prievolė taikoma, kai:

$$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$$

(kita sandorio šalis nacionaliniam centriniam bankui sumoka įkaito vertės išlaikymo prievolę) arba

$$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$$

(nacionalinis centrinis bankas kitai sandorio šaliai sumoka įkaito vertės išlaikymo prievolę).

Bendrojo įkaito sistemoje kita sandorio šalis turi pateikti daugiau užtikrinamojo turto, jeigu:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^{I} L_{i,t+\tau}$$

Priešingai, dienos paskolos (IDC) suma, kuria gali pasinaudoti kita sandorio šalis bendrojo įkaito sistemoje, gali būti skaičiuojama taip:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^{I} L_{i,t+\tau} \qquad (\textit{pokud kladné})$$

Tiek atskirojo, tiek ir bendrojo įkaito sistemoje įkaito vertės išlaikymo prievolė garantuoja, kad yra atkuriamas santykis, nurodytas šio intarpo 1 formulėje.

— bendrojo įkaito sistemose kitos sandorių šalys gali kasdien keisti užtikrinamąjį turtą kitu,

— atskirojo įkaito sistemose pakeisti užtikrinamąjį turtą gali leisti nacionaliniai centriniai bankai,

— ECB gali bet kada nuspręsti tam tikras skolos priemones išbraukti iš tinkamų pirmojo lygio priemonių sąrašo ([71]).

6.4.2. *Antrojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės*

Atitinkamas antrojo lygio turto rizikos kontrolės priemones nustato nacionalinis centrinis bankas, įtraukęs šį turtą į savo antrojo lygio sąrašą. Nacionalinio centrinio banko taikomas rizikos kontrolės priemones turi pavirtinti ECB. Nustatydama atitinkamas rizikos kontrolės priemones, Eurosistema siekia užtikrinti nediskriminuojančias sąlygas antrojo lygio turtui euro zonoje. Šioje rizikos kontrolės sistemoje antrojo lygio turtą įvertinant mažesne nei rinkos verte atsižvelgiama į su tuo turtu susijusias specifines rizikas, ir šis įvertinimas yra bent jau toks pat griežtas, kaip ir pirmojo lygio turtui taikomas įvertinimas. Antrojo lygio turtas skirstomas į keturias skirtingų įvertinimų mažesne nei rinkos verte grupes, parodančias turto vidinių finansinių savybių ir likvidumo skirtumus. Antrojo lygio turto likvidumo grupės ir jų įvertinimas mažesne nei rinkos verte aprašyti 12 intarpe.

([71]) Jeigu skolos priemonė išbraukiant ją iš pirmojo lygio turto sąrašo naudojama Eurosistemos kredito operacijai, ji turi būti kiek įmanoma greičiau pakeista.

12 INTARPAS

Tinkamo antrojo lygio turto įvertinimas mažesne nei rinkos verte

1. **Nuosavybės vertybinių popierių įvertinimas mažesne nei rinkos verte:**

   Įvertinimas 22 % mažesne nei rinkos verte taikomas visam tinkamam turtui.

2. **Antrinę rinką turinčių, bet riboto likvidumo skolos priemonių** ([1]) įvertinimas mažesne nei rinkos verte (%)

Terminas iki galiojimo pabaigos (metais)	Fiksuotoji atkarpa	Nulinė atkarpa
0–1	2	2
1–3	3,5	3,5
3–5	5,5	6
5–7	6,5	7
7–10	8	10
>10	12	18

   Įvertinimas mažesne nei rinkos verte, taikomas antrojo lygio atvirkštinėms kintamųjų palūkanų priemonėms:

   Visos antrojo lygio atvirkštinės kintamųjų palūkanų priemonės įvertinamos mažesne nei rinkos verte taip pat, kaip ir pirmojo lygio atvirkštinės kintamųjų palūkanų priemonės.

3. **Riboto likvidumo ir specialiųjų savybių skolos priemonių įvertinimas mažesne nei rinkos verte (%):**

Terminas iki galiojimo pabaigos (metais)	Fiksuotoji atkarpa	Nulinė atkarpa
0–1	4	4
1–3	8	8
3–5	15	16
5–7	17	18
7–10	22	23
>10	24	25

4. **Antrinės rinkos neturinčių skolos priemonių įvertinimas mažesne nei rinkos verte:**

   Prekybos vekseliams: 4 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ne ilgesnis kaip šeši mėnesiai.

   Banko paskoloms: 12 % paskoloms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ne ilgesnis kaip šeši mėnesiai;
   22 % paskoloms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip šeši mėnesiai, bet trumpesnis kaip dveji metai.

   Hipotekos vekseliams: 22 %.

([1]) Nederėtų pamiršti, kad, nors kredito įstaigų išleistos skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo, su pakeitimais, 22 straipsnio 4 dalyje, paprastai negali būti įtrauktos į antrojo lygio turto sąrašus, ECB gali leisti nacionaliniams centriniams bankams įtraukti tokį turtą į savo antrojo lygio turto sąrašus taikant tam tikras sąlygas ir apribojimus. Tokios priemonės įvertinamos dar 10 % žemiau rinkos kainos, nei vertinant kitą antrojo lygio turtą.

Antrojo lygio turto priskyrimą vienai iš toliau nurodytų likvidumo grupių siūlo nacionaliniai centriniai bankai, o jų sprendimą turi patvirtinti ECB.

1. Nuosavybės vertybiniai popieriai

2. Antrinę rinką turinčios, bet riboto likvidumo skolos priemonės

   Didžioji antrojo lygio turto dalis priskiriama šiai kategorijai. Nors gali būti tam tikrų likvidumo laipsnio skirtumų, turtas iš esmės yra panašus tuo, kad turi nedidelę antrinę rinką, kainos nebūtinai nustatomos kasdien, ir įprasto dydžio sandoriai gali sukelti kainos pokyčius.

3. Riboto likvidumo ir specialiųjų savybių skolos priemonės

Turtas, nors ir turintis tam tikrų paklausą lemiančių savybių, tačiau reikia papildomo laiko, kad jį būtų galima parduoti rinkoje. Šiai grupei priskiriamas turtas, kuris paprastai nėra paklausus, bet turi specialiųjų savybių, darančių jį patrauklų, įskaitant rinkos aukciono procedūras (jeigu yra poreikis parduoti turtą) ir kasdien nustatomą kainą.

4. Antrinės rinkos neturinčios skolos priemonės

Šios priemonės praktiškai nepardavinėjamos, todėl yra mažai likvidžios arba visiškai nelikvidžios.

Antrojo lygio turtui su kintamosios palūkanų normos atkarpomis ir skolos priemonėms, kurioms būdingas daugiau nei vienos rūšies atkarpos mokėjimas, taikomos tokios pačios taisyklės kaip ir pirmojo lygio turtui, nebent ECB nustatytų kitaip ([72]).

Nacionaliniai centriniai bankai antrojo lygio turto atveju įkaito vertės išlaikymo prievolei vykdyti nustato (jeigu reikia) tą pačią neįpareigojančią vertės reikšmę kaip ir pirmojo lygio turtui. Be to, nacionaliniai centriniai bankai gali riboti antrojo lygio turto priėmimą, reikalauti papildomų garantijų ir bet kada nuspręsti tam tikrą turtą išbraukti iš savo antrojo lygio turto sąrašų.

6.5. **Užtikrinamojo turto vertinimo principai**

Eurosistema, nustatydama grįžtamųjų sandorių užtikrinamojo turto vertę, laikosi šių principų:

— kiekvienam antrinę rinką turinčiam turtui, atitinkančiam pirmojo arba antrojo lygio reikalavimus, Eurosistema nustato vieną orientacinį kainos šaltinį. Tai reiškia, kad turtui, kuris listinguojamas, kotiruojamas arba parduodamas daugiau kaip vienoje rinkoje, tik viena iš šių rinkų bus naudojama kaip atitinkamo turto kainos šaltinis,

— kiekvienai orientacinei rinkai Eurosistema nustato tipiškiausią kainą, kuria reikia remtis apskaičiuojant rinkos kainas. Jeigu skelbiama daugiau kaip viena kaina, remiamasi mažiausia kaina (paprastai pirkėjo kaina),

— antrinę rinką turinčio turto vertė apskaičiuojama remiantis tipiškiausia kaina, buvusią darbo dieną prieš vertinimo dieną,

— jeigu tam tikro turto tipiškiausia kaina nenurodyta darbo dieną prieš vertinimo dieną, remiamasi paskutine prekybos kaina. Jeigu nenustatyta prekybos kaina, nacionalinis centrinis bankas kainą nustato atsižvelgdamas į paskutinę orientacinėje rinkoje nustatytą to turto kainą,

— skolos priemonės rinkos kaina apskaičiuojama įskaitant sukauptas palūkanas,

— atsižvelgdami į nacionalinių teisės sistemų ir operacinės praktikos skirtumus, nacionaliniai centriniai bankai gali nevienodai traktuoti su turtu susijusias įplaukas (pvz., atkarpų mokėjimus), gaunamas grįžtamojo sandorio galiojimo metu. Jeigu įplaukos pervedamos kitai sandorio šaliai, nacionaliniai centriniai bankai užtikrina, kad, prieš pervedant tas įplaukas, atitinkamos operacijos bus visiškai užtikrintos pakankama turto suma. Nacionaliniai centriniai bankai siekia užtikrinti, kad ekonominis įplaukų traktavimo poveikis būtų toks pat kaip ir tuo atveju, kai įplaukos pervedamos kitai sandorio šaliai mokėjimo dieną ([73]),

— nacionalinis centrinis bankas nustato atskirus vertinimo principus antrinės rinkos neturinčiam antrojo lygio turtui, kurį įtraukė į savo antrojo lygio turto sąrašą.

([72]) Kai kurio antrojo lygio turto, kurio palūkanų normą galima keisti nedviprasmišku ir aiškiu būdu, laikantis rinkos standartų ir gavus ECB sutikimą, atitinkamas terminas yra tas, kuris suteikiamas iš naujo nustatant terminą.

([73]) Nacionaliniai centriniai bankai gali nuspręsti nepriimti kaip užtikrinamojo turto, naudojamo grįžtamiesiems sandoriams, skolos priemonių su įplaukomis (pvz., atkarpų mokėjimu) arba nuosavybės vertybinių popierių su bet kurios rūšies mokėjimu (arba su bet kuria kita jiems suteikta teise, kuri gali turėti įtakos jų kaip užtikrinamojo turto tinkamumui), kuris vyksta laikotarpiu iki pinigų politikos operacijos termino suėjimo dienos (žr. 6.2 ir 6.3 skirsnius).

6.6. **Tarptautinis tinkamo turto naudojimas**

Eurosistemos kitos sandorių šalys gali naudoti tinkamą turtą tarptautinėms operacijoms, t. y. jos gali gauti lėšų iš valstybės narės, kurioje yra įsteigtos, nacionalinio centrinio banko, panaudodamos turtą, kuris yra kitoje valstybėje narėje. Užtikrinamąjį turtą turi būti įmanoma naudoti tarptautiniams atsiskaitymams visoje euro zonoje už visų rūšių operacijas, kuriomis Eurosistema didina likvidumą tinkamo turto atžvilgiu.

Nacionaliniai centriniai bankai (ir ECB) sukūrė mechanizmą, kuris užtikrina, kad visas tinkamas turtas, išleistas (esantis) euro zonoje, gali būti naudojamas tarptautiniu mastu. Tai korespondentinės centrinės bankininkystės modelis (KCBM), pagal kurį nacionaliniai centriniai bankai veikia kaip vienas kito (ir ECB) turto, kurį priima jų vietos depozitoriumas arba atsiskaitymo sistema, saugotojai (korespondentai). Specialūs sprendimai gali būti taikomi antrinės rinkos neturinčiam turtui arba antrojo lygio riboto likvidumo ir specialiųjų savybių turtui, kurio negalima pervesti per VPAS ([74]). KCBM gali būti naudojamas visų rūšių Eurosistemos kredito operacijoms užtikrinti. Be KCBM, tarptautiniams vertybinių popierių pervedimams galima naudoti reikalavimus atitinkančias jungtis tarp VPAS ([75]).

6.6.1. *Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis*

Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis (KCBM) parodytas 3 schemoje.

3 SCHEMA

Sandorio šalis, įsteigta A šalyje, naudoja B šalyje esantį tinkamą turtą, kad iš A

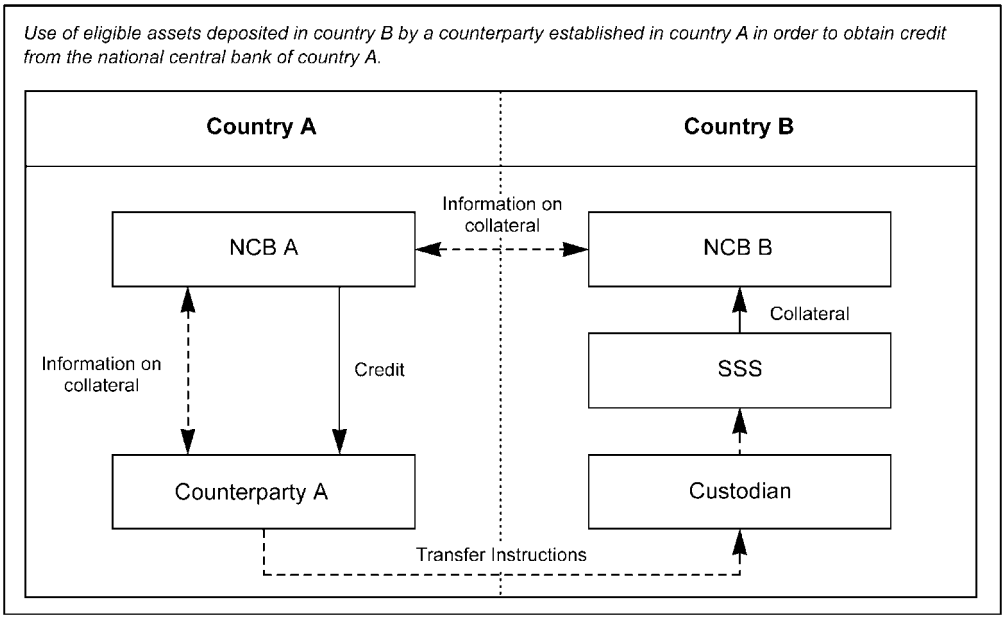

Kiekvienas nacionalinis centrinis bankas kituose nacionaliniuose centriniuose bankuose turi vertybinių popierių sąskaitų, skirtų tarptautiniam tinkamo turto naudojimui. Konkreti KCBM procedūra priklauso nuo to, ar tinkamas turtas kiekvieną sandorį užtikrina atskirai, ar jis yra laikomas bendrojo užtikrinamojo įkaito fonde ([76]):

([74]) Smulkesnė informacija pateikta Korespondentinės centrinės bankininkystės modelio brošiūroje, paskelbtoje ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

([75]) Tinkamas turtas gali būti naudojamas per centrinio banko sąskaitą VPAS, esančią kitoje nei šio centrinio banko šalyje, jeigu Eurosistema patvirtino tokios sąskaitos naudojimą. Nuo 2000 m. rugpjūčio mėn. Airijos centrinis bankas ir Finansinių paslaugų priežiūros institucija gavo leidimą tokią sąskaitą atidaryti sistemoje Euroclear. Ši sąskaita gali būti naudojama visam tinkamam turtui, kuris laikomas Euroclear sistemoje, t. y. įskaitant tinkamą turtą, pervestą į Euroclear sistemą per reikalavimus atitinkančias jungtis.

([76]) Smulkiau apie tai žr. Korespondentinės centrinės bankininkystės modelio brošiūroje.

— atskirojo įkaito sistemoje, kai tik valstybės narės, kurioje įsteigta kita sandorio šalis, nacionalinis centrinis bankas (buveinės centrinis bankas) patenkina paraišką paskolai, kita sandorio šalis teikia (jeigu reikia, per savo investicijų saugotoją) nurodymus šalies, kurioje yra laikomi jos vertybiniai popieriai, VPAS pervesti juos į buveinės centrinio banko sąskaitą tos šalies centriniame banke. Kai korespondentinis centrinis bankas praneša buveinės centriniam bankui, kad yra gautas įkaitas, šis perveda lėšas kitai sandorio šaliai. Centriniai bankai neperveda lėšų tol, kol negauna patvirtinimo, kad korespondentinis centrinis bankas gavo kitos sandorio šalies vertybinius popierius. Jeigu yra būtina atsiskaityti iki nurodyto termino, kitos sandorių šalys, pasinaudojusios KCBM procedūra, gali iš anksto pervesti turtą į savo buveinės centrinio banko sąskaitą korespondentiniame centriniame banke,

— bendrojo įkaito sistemoje kita sandorio šalis gali bet kada pervesti korespondentiniam centriniam bankui vertybinius popierius į buveinės centrinio banko sąskaitą. Kai korespondentinis centrinis bankas praneša buveinės centriniam bankui, kad vertybiniai popieriai yra gauti, pastarasis šiuos vertybinius popierius įtraukia į kitos sandorio šalies bendrojo įkaito sąskaitą.

Kitos sandorių šalys gali naudotis KCBM nuo 9 val. iki 16 val. ECB laiku (CET) kiekvieną Eurosistemos darbo dieną. Kita sandorio šalis, pageidaujanti pasinaudoti KCBM, turi apie tai pranešti nacionaliniam centriniam bankui, iš kurio ji nori gauti paskolą, t. y. savo buveinės centriniam bankui, iki 16 val. ECB laiku (CET). Be to, kita sandorio šalis turi užtikrinti, kad įkaitas pinigų politikos operacijai užtikrinti būtų pervestas į korespondentinio centrinio banko sąskaitą ne vėliau kaip iki 16.45 val. ECB laiku (CET). Nurodymai arba pristatymai nesilaikant šio termino bus svarstomi tik suteikiant paskolas kitą darbo dieną. Jeigu kitos sandorių šalys numato, kad reikės pasinaudoti KCBM antroje dienos pusėje, jos turėtų, jeigu įmanoma, iš anksto pateikti turtą (iš anksto pervesti turtą į banko sąskaitą). Išskirtinėmis aplinkybėmis, arba jeigu to reikia pinigų politikos tikslais, ECB gali nuspręsti KCBM darbo laiko pabaigą suderinti su TARGET sistemos darbo laiko pabaiga.

6.6.2. *Vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų jungtys*

Be KCBM, tarptautiniam vertybinių popierių pervedimui galima naudoti reikalavimus atitinkančias ES VPAS jungtis.

4 SCHEMA

Vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų jungtys

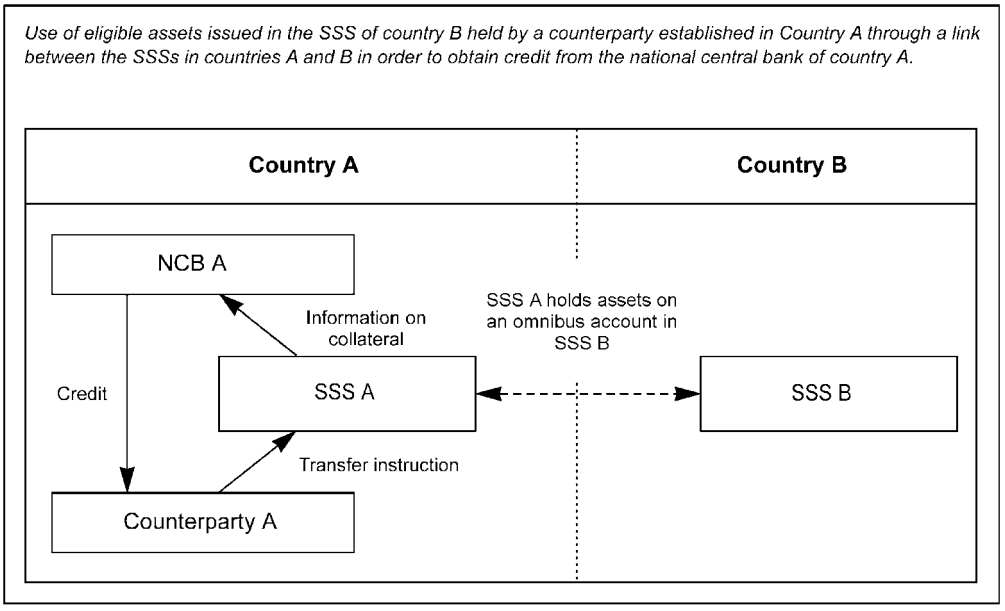

Dviejų VPAS jungtis leidžia vienos VPAS dalyviui laikyti vertybinius popierius, išleistus kitoje VPAS, nebūnant kitos VPAS dalyviu. Norint pasinaudoti šiomis jungtimis įkaitui pervesti Eurosistemos kredito operacijoms, tokios jungtys pirmiausia turi būti įvertintos ir patvirtintos vadovaujantis ES VPAS naudojimo standartais ([77]) ([78])

([77]) Atnaujintą reikalavimus atitinkančių jungčių sąrašą galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).
([78]) Žr. ES vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų naudojimo ECBS kredito operacijoms standartus, 1998 m. sausis.

Eurosistemos požiūriu KCBM ir ES VPAS jungtys atlieka tą patį vaidmenį — leidžia kitoms sandorių šalims panaudoti įkaitą ir gauti kreditą iš savo buveinės centrinio banko, net jeigu tas įkaitas buvo išleistas kitos šalies VPAS. KCBM ir VPAS jungtys šią funkciją atlieka skirtingai. KCBM tarptautiniai ryšiai palaikomi tarp nacionalinių centrinių bankų, kurie veikia kaip vienas kito investicijų saugotojai. Naudojant VPAS jungtis, tarptautiniai ryšiai palaikomi tarp VPAS. Jos viena pas kitą atidaro bendrąsias sąskaitas. Turtas, pervestas į korespondentinį centrinį banką, gali būti naudojamas tik Eurosistemos kredito operacijoms užtikrinti. Turtas, kuris laikomas naudojant VPAS jungtis, gali būti naudojamas Eurosistemos kredito operacijoms ir bet kuriuo kitu kitos sandorio šalies pasirinktu tikslu. Pasinaudodamos jungtimis tarp VPAS, kitos sandorių šalys turtą laiko nuosavoje sąskaitoje vietos VPAS ir joms nereikia investicijų saugotojo.

7 SKYRIUS

7. MINIMALIOS PRIVALOMOSIOS ATSARGOS ([79])

7.1. Bendrosios nuostatos

ECB reikalauja, kad kredito įstaigos laikytų privalomąsias atsargas nacionalinių centrinių bankų sąskaitose Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemoje. Teisinė šios sistemos struktūra nustatyta ECBS statuto 19 straipsnyje, 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2531/98 dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo ([80]) ir Europos centrinio banko reglamente (EB) Nr. 1745/2003 dėl privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo (ECB/2003/9) ([81]). Europos centrinio banko reglamentas (EB) Nr. 1745/2003 dėl privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo (ECB/2003/9) užtikrina, kad Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemos sąlygos yra vienodos visoje euro zonoje.

Privalomųjų atsargų suma, kurią turi laikyti kiekviena įstaiga, nustatoma pagal jos atsargų bazę. Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistema leidžia kitoms sandorių šalims pasinaudoti vidurkio sąlyga, numatančia, kad apie privalomųjų atsargų reikalavimo vykdymą sprendžiama pagal lėšų kiekvienos kalendorinės dienos pabaigoje šių šalių atsargų sąskaitose vidurkius per laikymo laikotarpį. Įstaigų laikomoms privalomosioms atsargoms taikoma Eurosistemos pagrindinių refinansavimo operacijų palūkanų norma.

Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistema pirmiausia atlieka šias pinigų politikos funkcijas:

— *Pinigų rinkos palūkanų normų stabilizavimas*

Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemos vidurkio sąlyga skirta pinigų rinkos palūkanų normoms stabilizuoti, skatinant įstaigas sušvelninti laikinų likvidumo svyravimų poveikį.

— *Struktūrinio likvidumo trūkumo sukūrimas arba didinimas*

Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistema padeda sukurti arba padidinti struktūrinį likvidumo trūkumą. Tai gali būti naudinga siekiant pagerinti Eurosistemos gebėjimą efektyviai veikti kaip likvidumo teikėjui.

Taikydamas privalomųjų atsargų reikalavimą, ECB privalo veikti laikydamasis Eurosistemos tikslų, nustatytų Sutarties 105 straipsnio 1 dalyje ir ECBS statuto 2 straipsnyje, kuriuose, *inter alia*, išreiškiamas principas neskatinti didelio nepageidaujamo išsibarstymo arba išskaidymo.

7.2. Įstaigos, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai

Remdamasis ECBS statuto 19 straipsnio 1 dalimi ECB reikalauja, kad valstybėse narėse įsteigtos kredito įstaigos laikytų privalomąsias atsargas. Tai reiškia, kad teisinių subjektų, neturinčių įregistruotos buveinės euro zonoje, filialams euro zonoje taip pat taikoma Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistema. Tačiau euro zonoje įsteigtų kredito įstaigų filialai, nesantys euro zonoje, šiai sistemai nepriklauso.

([79]) Šis skyrius pateikiamas tik informacijai.
([80]) OL L 318, 1998 11 27, p. 1.
([81]) OL L 250, 2003 10 2, p. 10.

Įstaigos bus automatiškai atleistos nuo atsargų reikalavimų vykdymo prasidėjus laikymo laikotarpiui, per kurį jų leidimas panaikinamas ar atšaukiamas arba per kurį sprendimą pradėti įstaigos likvidavimo procedūrą priima teismų institucija ar kiekviena kita kompetentinga dalyvaujančios valstybės narės institucija. Pagal 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2531/98 dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo ir Europos centrinio banko reglamentą (EB) Nr. 1745/2003 dėl privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo (ECB/2003/9) ECB gali ir atleisti įstaigas jų nediskriminuodamas nuo įsipareigojimų pagal Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemą tuo atveju, jeigu šios sistemos tikslai nebūtų pasiekti taikant įpareigojimus šioms konkrečioms įstaigoms. Priimdamas sprendimą dėl tokio atleidimo, ECB atsižvelgia į vieną arba kelis iš šių kriterijų:

— įstaiga atlieka specialios paskirties funkcijas,

— įstaiga neatlieka aktyvių banko funkcijų konkuruodama su kitomis kredito įstaigomis ir (arba),

— įstaiga visus pritrauktus indėlius yra numačiusi skirti kaip pagalbą regiono ir (arba) tarptautinei plėtrai.

ECB nustato ir tvarko įstaigų, kurioms taikoma Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema, sąrašą. ECB taip pat skelbia sąrašą įstaigų, kurios yra atleistos nuo įsipareigojimų pagal šią sistemą ne dėl veiklą ribojančių priemonių taikymo šioms įstaigoms ([82]). Kitos sandorių šalys gali vadovautis šiais sąrašais spręsdamos, ar jos turi įsipareigojimų kitoms įstaigoms, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai. Po kiekvieno kalendorinio mėnesio paskutinės Eurosistemos darbo dienos skelbiami sąrašai tinka atsargų bazės laikymo laikotarpio, prasidedančio po dviejų mėnesių einantį kalendorinį mėnesį, atsargų bazei apskaičiuoti. Pavyzdžiui, vasario pabaigoje paskelbtas sąrašas tinka apskaičiuoti atsargų bazę, kurios laikymo laikotarpis prasideda balandžio mėnesį.

7.3. **Minimalių privalomųjų atsargų nustatymas**

a) Atsargų bazė ir atsargų normos

Įstaigos atsargų bazė nustatoma remiantis jos balanso elementais. Balanso duomenys pateikiami nacionaliniams centriniams bankams pagal bendrą ECB pinigų ir bankų statistikos sistemą (žr. 7 skirsnio 5 dalį) ([83]). Įstaigoms, kurioms taikomi išsamūs atskaitomybės reikalavimai, atitinkamo kalendorinio mėnesio pabaigos balanso duomenys naudojami laikymo laikotarpio, kuris prasidės kalendorinį mėnesį po dviejų mėnesių, atsargų bazei nustatyti. Pavyzdžiui, atsargų bazė, apskaičiuota pagal vasario pabaigos balanso duomenis, bus naudojama privalomųjų atsargų reikalavimams, kuriuos kitos sandorių šalys turės įvykdyti per laikymo laikotarpį, prasidedantį balandžio mėnesį, apskaičiuoti.

ECB pinigų ir bankų statistinės atskaitomybės sistemoje numatyta galimybė atleisti mažas įstaigas nuo tam tikros atskaitomybės naštos. Įstaigos, kurioms taikoma ši nuostata, turi kas ketvirtį pateikti tik nedidelę balanso duomenų dalį (ketvirčio pabaigos duomenis), o jų pateikimo galutinis terminas yra ilgesnis už nustatytą didesnėms įstaigoms. Šių įstaigų pateikti konkretaus ketvirčio balanso duomenys naudojami po dviejų mėnesių prasidėsiančių trijų iš eilės laikymo laikotarpių privalomųjų atsargų bazei apskaičiuoti. Pavyzdžiui, ketvirčio, kuris baigiasi kovo mėnesį, balanso duomenys bus naudojami atsargų bazės laikymo laikotarpiams, prasidedantiems birželio, liepos ir rugpjūčio mėnesiais, apskaičiuoti.

Pagal 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2531/98 dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo ECB turi teisę į įstaigų atsargų bazę įtraukti įsipareigojimus, atsirandančius dėl priimtų lėšų, kartu su įsipareigojimais, kylančiais iš nebalansinių straipsnių. Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemoje iš tikrųjų tik įsipareigojimų straipsniai „indėliai“, „išleisti skolos vertybiniai popieriai“ ir „pinigų rinkos popieriai“ yra įtraukiami į atsargų bazę (žr. 13 intarpą).

Į atsargų bazę neįtraukiami įsipareigojimai kitoms įstaigoms, įtrauktoms į sąrašą įstaigų, kurioms taikoma Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistema, ir įsipareigojimai ECB bei nacionaliniams centriniams bankams. Vadinasi, emitentas turi sugebėti įrodyti, kokią iš tikrųjų įsipareigojimų kategorijos „išleisti skolos vertybiniai popieriai“ priemonių sumą laiko kitos įstaigos, kurioms taikoma Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistema, kad turėtų teisę šią sumą atimti iš atsargų bazės. Jeigu tokių įrodymų pateikti neįmanoma, emitentai šiam balanso straipsniui gali taikyti nustatyto dydžio standartinio atskaitymo procentą ([84]).

([82]) Sąrašai viešai skelbiami ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

([83]) ECB pinigų ir bankų statistinės atskaitomybės sistema pateikta 4 priede.

([84]) Žr. 2003 m. rugsėjo 12 d. Europos centrinio banko reglamentą (EB) Nr. 1745/2003 dėl privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo (ECB/2003/9). Išsamesnę informaciją apie standartinį atsargų bazės sumažinimo santykį galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int); taip pat žr. Eurosistemos interneto svetaines (5 priedas).

ECB nustatomų atsargų normų didžiausią ribą apibrėžia 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2531/98 dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo. Daugumai straipsnių, įtrauktų į atsargų bazę, ECB taiko vienodą nenulinę atsargų normą. Ši atsargų norma nustatyta ECB reglamente dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo. Nulinę atsargų normą ECB nustato šioms įsipareigojimų kategorijoms: „indėliams, kurių sutartas terminas nuo 2 m.“, „indėliams, kurių įspėjamasis laikotarpis iki 2 m.“, „atpirkimo sandoriams“ ir „išleistiems skolos vertybiniams popieriams, kurių sutartas terminas nuo 2 m.“ (žr. 13 intarpą). ECB gali bet kuriuo metu pakeisti atsargų normas. Apie atsargų normų pakeitimus ECB praneša iš anksto iki pirmojo atsargų bazės laikymo laikotarpio, kuriam tas pokytis galios.

13 INTARPAS

Atsargų bazė ir atsargų normos

A. Įsipareigojimai, įtraukti į atsargų bazę, kuriems taikoma teigiama atsargų norma

Indėliai

— Vienadieniai indėliai

— Indėliai, kurių sutartas terminas iki 2 m.

— Indėliai, kurių įspėjamasis laikotarpis iki 2 m.

Išleisti skolos vertybiniai popieriai

— Skolos vertybiniai popieriai, kurių sutartas terminas iki 2 m.

B. Įsipareigojimai, įtraukti į atsargų bazę, kuriems taikoma nulinė atsargų norma

Indėliai

— Indėliai, kurių sutartas terminas nuo 2 m.

— Indėliai, kurių įspėjamasis laikotarpis nuo 2 m.

— Atpirkimo sandoriai

Išleisti skolos vertybiniai popieriai

— Skolos vertybiniai popieriai, kurių sutartas terminas nuo 2 m.

C. Įsipareigojimai, neįtraukti į atsargų bazę

— Įsipareigojimai kitoms įstaigoms, priklausančioms Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemai

— Įsipareigojimai ECB ir nacionaliniams centriniams bankams

b) Minimalių privalomųjų atsargų apskaičiavimas

Kiekvienos įstaigos privalomųjų atsargų reikalavimas apskaičiuojamas nustatytiems įsipareigojimams taikant atitinkamoms įsipareigojimų kategorijoms nustatytas privalomųjų atsargų normas.

Kiekviena įstaiga atskaito 100 000 eurų nuolaidą iš apskaičiuoto privalomųjų atsargų reikalavimo kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje ji turi padalinį. Tokios nuolaidos skyrimas nepažeidžia įstaigų, priklausančių Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemai, teisinių įsipareigojimų ([85]).

Privalomosios atsargos kiekvienu laikymo laikotarpiu suapvalinamos iki artimiausio sveikojo skaičiaus eurais.

([85]) Įstaigoms, kurioms leidžiama pateikti visos grupės statistinius duomenis konsoliduotu pagrindu pagal ECB pinigų ir bankų statistinių duomenų pateikimo sistemos nuostatas (žr. 4 priedą), suteikiama tik viena tokia nuolaida visai grupei, nebent įstaigos teikia pakankamai išsamius duomenis apie atsargų bazę ir turimas atsargas, kad Eurosistema galėtų patikrinti jų tikslumą ir nustatyti atitinkamus privalomųjų atsargų reikalavimus kiekvienai grupės įstaigai.

7.4. **Minimalių privalomųjų atsargų laikymas**

a) Laikymo laikotarpis

ECB paskelbia privalomųjų atsargų laikymo laikotarpių kalendorių ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki kiekvienų metų pradžios ([86]). Laikymo laikotarpis prasideda pirmosios pagrindinės refinansavimo operacijos po Valdančiosios tarybos posėdžio, kuriame iš anksto numatoma įvertinti mėnesio pinigų politikos poziciją, atsiskaitymo dieną. Esant tam tikroms aplinkybėms paskelbtas kalendorius gali būti koreguojamas atsižvelgiant, be kita ko, į Valdančiosios tarybos posėdžių grafiko pakeitimus.

b) Minimalių privalomųjų atsargų laikymas

Kiekviena įstaiga savo privalomąsias atsargas turi laikyti vienoje arba keliose atsargų sąskaitose valstybės narės, kurioje ji įsteigta, nacionaliniame centriniame banke. Įstaigų, valstybėje narėje turinčių daugiau kaip vieną padalinį, pagrindinė buveinė yra atsakinga už visų įstaigos vietinių padalinių bendrų privalomųjų atsargų reikalavimų vykdymą ([87]). Įstaiga, turinti padalinių daugiau kaip vienoje valstybėje narėje, turi laikyti privalomąsias atsargas kiekvienos valstybės narės, kurioje ji turi padalinį, nacionaliniame centriniame banke, atsižvelgdama į savo atsargų bazę atitinkamoje valstybėje narėje.

Įstaigų atsiskaitomosios sąskaitos nacionaliniuose centriniuose bankuose gali būti naudojamos kaip atsargų sąskaitos. Atsargos, laikomos atsiskaitomosiose sąskaitose, gali būti naudojamos atsiskaitymams dienos metu. Įstaigos dienos atsargos apskaičiuojamos kaip galutinis atsargų sąskaitos likutis dienos pabaigoje.

Įstaiga gali kreiptis į valstybės narės, kurios rezidentė ji yra, nacionalinį centrinį banką, prašydama leidimo laikyti visas savo privalomąsias atsargas netiesiogiai per tarpininką. Galimybė laikyti savo privalomąsias atsargas per tarpininką paprastai suteikiama tik toms įstaigoms, pagal kurių struktūrą dalį administravimo (pvz., iždo valdymą) paprastai atlieka tarpininkas (pvz., taupomųjų ir kooperatinių bankų tinklai gali centralizuoti savo atsargų laikymą). Privalomųjų atsargų laikymui per tarpininką taikomos ECB reglamente dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo numatytos nuostatos.

c) Atlyginimas už atsargų laikymą

Už privalomųjų atsargų laikymą atlyginama atsižvelgiant į laikymo laikotarpio ECB pagrindinių refinansavimo operacijų normų vidurkį, apskaičiuotą pagal kalendorinių dienų skaičių, taikant 14 intarpe nurodytą formulę. Už laikomas atsargas, didesnes už privalomąsias atsargas, neatlyginama. Atlyginimas išmokamas antrą NCB darbo dieną pasibaigus laikymo laikotarpiui, už kurį buvo apskaičiuotas atlyginimas.

([86]) Paprastai šis kalendorius paskelbiamas ECB pranešime spaudai, kurį galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int). Be to, jis skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*ir nacionalinių centrinių bankų interneto svetainėse.

([87]) Jei įstaiga neturi pagrindinės buveinės valstybėje narėje, kurioje ji yra įsteigta, ji turi nurodyti pagrindinį filialą, kuris atsakingas už visų įstaigos padalinių atitinkamoje valstybėje narėje bendrų privalomųjų atsargų reikalavimų vykdymą.

14 INTARPAS

Atlyginimo už privalomųjų atsargų laikymą apskaičiavimas

Atlyginimas už privalomųjų atsargų laikymą apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

kde:

R_t = atlyginimas, kurį reikia sumokėti už privalomųjų atsargų laikymą per *t* laikymo laikotarpį;

H_t = privalomųjų atsargų dienos vidurkis per *t* laikymo laikotarpį;

n_t = *t*laikymo laikotarpio kalendorinių dienų skaičius;

r_t = atlyginimo už privalomųjų atsargų laikymą per *t* laikymo laikotarpį palūkanų norma. Taikomas standartinis dviejų dešimtųjų dalių atlyginimo normos suapvalinimas;

i = *t*laikymo laikotarpio kalendorinė diena;

MR_i = ribinė palūkanų norma, taikoma naujausioms pagrindinėms refinansavimo operacijoms per arba prieš *i*kalendorinę dieną.

7.5. **Su atsargų baze susijusi atskaitomybė, atsargų patvirtinimas ir tikrinimas**

Atsargų bazės straipsnius privalomųjų atsargų reikalavimų taikymui apskaičiuoja pačios įstaigos, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ir atsiskaito nacionaliniams centriniams bankams pagal bendrą ECB pinigų ir bankų statistikos sistemą (žr. 4 priedą). 2003 m. rugsėjo 12 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 1745/2003 dėl privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo (ECB/2003/9) 5 straipsnyje nustatyta pranešimo apie įstaigos atsargų bazę ir privalomųjų atsargų reikalavimus ir jų patvirtinimo tvarka.

Apie įstaigos privalomąsias atsargas pranešama ir jos patvirtinamos tokia tvarka. Atitinkamas nacionalinis centrinis bankas ar įstaiga imasi iniciatyvos apskaičiuoti tos įstaigos atitinkamo laikymo laikotarpio privalomąsias atsargas. Apskaičiavusi šalis ne vėliau kaip prieš tris NCB darbo dienas iki laikymo laikotarpio pradžios praneša apie apskaičiuotas atsargas. Atitinkamas dalyvaujantis nacionalinis centrinis bankas gali nustatyti ankstesnę pranešimo apie privalomąsias atsargas datą. Jis taip pat gali nustatyti papildomus įstaigos pranešimo apie atsargų bazės pakeitimo ir privalomųjų atsargų, apie kurias jau buvo informuota, pakeitimo terminus. Šalis, kuriai buvo pranešta, patvirtina apskaičiuotas privalomąsias atsargas ne vėliau kaip paskutinę NCB darbo dieną, prieš kurią prasideda šių atsargų laikymo laikotarpis. Jei informuota šalis nepateikia atsakymo apie pranešimą iki paskutinės NCB darbo dienos prieš atsargų laikymo laikotarpio pradžią pabaigos, laikoma, kad ji patvirtino atitinkamo laikymo laikotarpio įstaigos privalomąsias atsargas. Patvirtinus atitinkamo laikymo laikotarpio įstaigos privalomąsias atsargas, jų taisyti jau negalima.

Įstaigoms, kurioms leidžiama veikti kaip kitų įstaigų netiesiogiai laikomų atsargų tarpininkams, ECB reglamente dėl privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo yra nustatyti specialieji atskaitomybės reikalavimai. Atsargų laikymas per tarpininką nekeičia taip atsargas laikančių įstaigų statistinės atskaitomybės įsipareigojimų.

ECB ir nacionaliniai centriniai bankai, remdamiesi Tarybos reglamentu (EB) dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo, turi teisę patikrinti surinktų duomenų tikslumą ir kokybę.

7.6. **Privalomųjų atsargų įsipareigojimų neįvykdymas**

Privalomųjų atsargų įsipareigojimai neįvykdomi, jeigu įstaigos atsargų sąskaitoje ar sąskaitose kiekvienos kalendorinės dienos pabaigoje atsargų vidurkis per laikymo laikotarpį yra mažesnis už įstaigos atitinkamo laikymo laikotarpio privalomųjų atsargų reikalavimą.

Jeigu įstaiga visiškai arba iš dalies nevykdo privalomųjų atsargų reikalavimo, ECB, remdamasis 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2531/98 dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo, gali paskirti kurią nors iš toliau nurodytų sankcijų:

— mokestį, kuris iki 5 procentinių punktų didesnis už ribinio skolinimosi palūkanų normą, taikomą privalomųjų atsargų reikalavimų sumai, kurios pritrūko atitinkama įstaiga, arba

— mokestį, kuris iki dviejų kartų didesnis už ribinio skolinimosi palūkanų normą, taikomą privalomųjų atsargų reikalavimų sumai, kurios pritrūko atitinkama įstaiga, arba

— reikalavimą atitinkamai įstaigai ECB arba nacionaliniuose centriniuose bankuose padėti indėlius be palūkanų, kurių suma būtų iki trijų kartų didesnė už privalomųjų atsargų reikalavimo sumą, kurios pritrūko atitinkama įstaiga. Indėlio terminas neturi būti ilgesnis už laikotarpį, per kurį įstaiga neįvykdė privalomųjų atsargų reikalavimo.

Jeigu įstaiga nevykdo kitų įsipareigojimų, nurodytų ECB reglamentuose ir sprendimuose, susijusiuose su Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema (pvz., jeigu laiku nepateikia reikiamų duomenų arba jie yra netikslūs), ECB turi teisę taikyti sankcijas, remdamasis 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2532/98 dėl Europos centrinio banko teisių taikyti sankcijas ir 1999 m. rugsėjo 23 d. ECB reglamentu dėl Europos centrinio banko teisių taikyti sankcijas (ECB/1999/4). ECB vykdomoji valdyba gali nustatyti ir paskelbti kriterijus, pagal kuriuos ji taikys sankcijas, numatytas 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2531/98 dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo 7 straipsnio 1 dalyje ([88]).

Be to, rimtų privalomųjų atsargų reikalavimų pažeidimų atveju Eurosistema gali laikinai sustabdyti kitų sandorių šalių teisę dalyvauti atvirosios rinkos operacijose.

([88]) Tokie kriterijai paskelbti *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*, 2000 m. vasario 11 d. pranešime, pavadintame „Notice of the European Central Bank on the imposition of sanctions for breaches of the obligation to hold minimum reserves“.

PRIEDAI

1 PRIEDAS

Pinigų politikos operacijų ir procedūrų pavyzdžiai

Pavyzdžių sąrašas

1 pavyzdys. Likvidumo didinimo grįžtamasis sandoris fiksuotųjų palūkanų konkurse

2 pavyzdys. Likvidumo didinimo grįžtamasis sandoris kintamųjų palūkanų konkurse

3 pavyzdys. ECB skolos sertifikatų išleidimas kintamųjų palūkanų konkurse

4 pavyzdys. Likvidumo mažinimo valiutų apsikeitimo sandoris kintamųjų palūkanų konkurse

5 pavyzdys. Likvidumo didinimo valiutų apsikeitimo sandoris kintamųjų palūkanų konkurse

6 pavyzdys. Rizikos kontrolės priemonės

1 PAVYZDYS

Likvidumo didinimo grįžtamasis sandoris fiksuotųjų palūkanų konkurse

ECB nusprendžia padidinti rinkos likvidumą, sudarydamas grįžtamuosius sandorius pagal fiksuotųjų palūkanų konkurso tvarką.

Trys kitos sandorių šalys pateikia tokius pasiūlymus:

Kita sandorio šalis	**Pasiūlymas** (mln. eurų)
1 bankas	30
2 bankas	40
3 bankas	70
Iš viso	140

ECB nusprendžia iš viso paskirstyti 105 mln. eurų.

Paskirstymo dalis procentais yra:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\,\%$$

Paskirstymas kitoms sandorių šalims yra toks:

Kita sandorio šalis	**Pasiūlymas** (mln. eurų)	**Paskirstymas** (mln. eurų)
1 bankas	30	22,5
2 bankas	40	30,0
3 bankas	70	52,5
Iš viso	140	105,0

2 PAVYZDYS

Likvidumo didinimo grįžtamasis sandoris kintamųjų palūkanų konkurse

ECB nusprendžia padidinti rinkos likvidumą, sudarydamas grįžtamuosius sandorius pagal kintamųjų palūkanų konkurso tvarką.

Trys kitos sandorio šalys pateikia tokius pasiūlymus:

Palūkanų norma (%)	**Suma** (mln. eurų)				
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	**Visi pasiūlymai**	**Bendri pasiūlymai**
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Iš viso	30	45	70	145	

ECB nusprendžia paskirstyti 94 mln. eurų, nurodydamas 3,05 % ribinę palūkanų normą.

Visi pasiūlymai, didesni kaip 3,05 % (bendros 80 mln. eurų sumos), yra visiškai patenkinami. Kai palūkanų norma yra 3,05 %, paskirstoma taip:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\,\%$$

Pavyzdžiui, kai palūkanų norma yra ribinė, 1 bankui paskirstoma taip:

$$0{,}4 \times 10 = 4$$

Bendras paskirstymas 1 bankui yra toks:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Paskirstymo rezultatus galima apibendrinti taip:

Kitos sandorių šalys	**Suma** (mln. eurų)			
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	**Iš viso**
Visi pasiūlymai	30,0	45,0	70,0	145
Visi paskirstymai	14,0	34,0	46,0	94

Jeigu paskirstoma taikant ribinių palūkanų (olandiškojo) aukciono tvarką, kitų sandorių šalių sumoms taikoma 3,05 % palūkanų norma.

Jeigu paskirstoma taikant ribinių palūkanų (amerikietiškojo) aukciono tvarką, kitų sandorių šalių sumoms vienoda palūkanų norma netaikoma. Pavyzdžiui, 1 bankas gauna 5 mln. eurų už 3,07 % palūkanas, 5 mln. eurų už 3,06 % palūkanas ir 4 mln. eurų už 3,05 % palūkanas.

3 PAVYZDYS

ECB skolos sertifikatų išleidimas kintamųjų palūkanų konkurse

ECB nusprendžia sumažinti likvidumą rinkoje išleisdamas skolos sertifikatus pagal kintamųjų palūkanų konkurso tvarką.

Trys kitos sandorių šalys pateikia šiuos pasiūlymus:

Palūkanų norma (%)	**Suma** (mln. eurų)				
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	**Vsi pasiūlymai**	**Bendri pasiūlymai**
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Iš viso	55	70	55	180	

ECB nusprendžia paskirstyti nominalią 124,5 mln. eurų sumą, nurodydamas 3,05 % ribinę palūkanų normą.

Visi pasiūlymai, kurie mažesni kaip 3,05 % (bendros 65 mln. eurų sumos), yra visiškai patenkinami. Kai palūkanų norma yra 3,05 %, paskirstoma taip:

$$\frac{124{,}5 - 65}{70} = 85\,\%$$

Pavyzdžiui, kai palūkanų norma yra ribinė, 1 bankui paskirstoma taip:

$$0{,}85 \times 20 = 17$$

Bendras paskirstymas 1 bankui yra toks:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Paskirstymo rezultatus galima apibendrinti taip:

Kitos sandorių šalys	**Suma** (mln. eurų)			
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	**Iš viso**
Visi pasiūlymai	55,0	70,0	55,0	180,0
Visi paskirstymai	42,0	49,0	33,5	124,5

4 PAVYZDYS

Likvidumo mažinimo valiutų apsikeitimo sandoris kintamųjų palūkanų konkurse

ECB nusprendžia sumažinti likvidumą rinkoje sudarydamas eurų ir JAV dolerių apsikeitimo sandorį pagal kintamųjų palūkanų konkurso tvarką. (*Pastaba*: šiame pavyzdyje eurais prekiaujama už priemoką.)

Trys kitos sandorio šalys pateikia šiuos pasiūlymus:

Apsikeitimo punktas (× 10,000)	**Suma** (mln. eurų)				
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	**Visi pasiūlymai**	**Bendri pasiūlymai**
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Iš viso	65	90	80	235	

ECB nusprendžia paskirstyti 158 mln. eurų, nurodydamas 6,63 ribinio apsikeitimo punkto. Visi pasiūlymai, didesni kaip 6,63 (bendros 65 mln. eurų sumos), yra visiškai patenkinami, o kai 6,63, paskirstomas taip:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\,\%$$

Pavyzdžiui, kai apsikeitimo punktai yra ribiniai, 1 bankui paskirstoma taip:

$$0{,}93 \times 25 = 23{,}25$$

Bendras paskirstymas 1 bankui yra toks:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23{,}25 = 48{,}25$$

Paskirstymo rezultatus galima apibendrinti taip:

Kitos sandorių šalys	**Suma** (mln. eurų)			
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	**Iš viso**
Visi pasiūlymai	65,0	90,0	80,0	235,0
Visi paskirstymai	48,25	52,55	57,20	158,0

ECB nustato dabartinį operacijos eurų ir JAV dolerių kursą, kuris lygus 1,1300.

Jeigu paskirstoma taikant ribinių palūkanų (olandiškojo) aukciono tvarką, operacijos pradžios dieną Eurosistema perka 158 000 000 eurų ir parduoda 178 540 000 JAV dolerių. Operacijos termino suėjimo dieną Eurosistema parduoda 158 000 000 eurų ir perka 178 644 754 JAV dolerius (išankstinis kursas yra 1,130663 = 1,1300 + 0,000663).

Pokud přidělovịnķ probķhį na zįkladě (americké) aukce s nįsobnou sazbou, vyměnķ Eurosystém objemy EUR a USD tak, jak ukazuje tato tabulka:

Neatidėliotinas sandoris			**Išankstinis sandoris**		
Kursas	Perkami eurai	Parduodami JAV doleriai	Kursas	Parduodami eurai	Perkami JAV doleriai
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Iš viso	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

5 PAVYZDYS

Likvidumo didinimo valiutų apsikeitimo sandoris kintamųjų palūkanų konkurse

ECB nusprendžia rinkai suteikti likvidumo sudarydamas pagal eurų ir JAV dolerių kursą valiutų apsikeitimo sandorį kintamųjų palūkanų konkurso tvarka. (*Pastaba*: šiame pavyzdyje eurais prekiaujama už priemoką.)

Trys kitos sandorio šalys pateikia šiuos pasiūlymus:

Apsikeitimo punktas (× 10,000)	**Suma** (mln. eurų)				
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	**Visi pasiūlymai**	**Bendri pasiūlymai**
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Iš viso	60	85	75	220	

ECB nusprendžia paskirstyti 197 mln. eurų, nurodydamas 6,54 ribinio apsikeitimo punkto. Visi pasiūlymai, mažesni kaip 6,54 (bendros 195 mln. eurų sumos), yra visiškai patenkinami, o kai 6,54, paskirstoma taip:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\,\%$$

Pavyzdžiui, kai apsikeitimo punktai yra ribiniai, 1 bankui paskirstoma taip:

$$0{,}10 \times 5 = 0{,}5$$

Bendras paskirstymas 1 bankui yra toks:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0{,}5 = 55{,}5$$

Paskirstymo rezultatus galima apibendrinti taip:

Kitos sandorių šalys	**Suma** (mln. eurų)			
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	**Iš viso**
Visi pasiūlymai	60,0	85,0	75,0	220
Visi paskirstymai	55,5	75,5	66,0	197

ECB nustato dabartinį operacijos eurų ir JAV dolerių kursą, kuris lygus 1,1300.

Jeigu paskirstoma taikant ribinių palūkanų (olandiškojo) aukciono tvarką, operacijos pradžios dieną Eurosistema parduoda 197 000 000 eurų ir perka 222 610 000 JAV dolerių. Operacijos termino suėjimo dieną Eurosistema perka 197 000 000 eurų ir parduoda 222 738 838 JAV dolerius (išankstinis kursas yra 1,130654 = 1,100 + 0,000654).

Jeigu paskirstoma taikant ribinių palūkanų (amerikietiškojo) aukciono tvarką, Eurosistema eurų ir JAV dolerių sumas keičia taip, kaip parodyta šioje lentelėje:

Neatidėliotinas sandoris			**Perkami JAV doleriai**		
Kursas	Parduodami eurai	Perkami JAV doleriai	Kursas	Perkami EUR	Parduodami eurai
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Iš viso	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

6 PAVYZDYS

Rizikos kontrolės priemonės

Šiuo pavyzdžiu iliustruojama rizikos kontrolės sistema, taikoma Eurosistemos likvidumo didinimo operacijų užtikrinamajam turtui ([1]). Pavyzdys pagrįstas prielaida, kad kita sandorio šalis dalyvauja šiose Eurosistemos pinigų politikos operacijose:

— pagrindinėje refinansavimo operacijoje, kuri prasideda 2004 m. liepos 28 d. ir baigiasi 2004 m. rugpjūčio 4 d., pagal kurią kitai sandorio šaliai skiriama 50 mln. eurų, kai palūkanų norma yra 4,24 %,

— ilgesnės trukmės refinansavimo operacijoje, kuri prasideda 2004 m. liepos 29 d. ir baigiasi 2004 m. spalio 21 d., pagal kurią kitai sandorio šaliai skiriama 45 mln. eurų, kai palūkanų norma yra 4,56 %,

— pagrindinėje refinansavimo operacijoje, kuri prasideda 2004 m. rugpjūčio 4 d. ir baigiasi 2004 m. rugpjūčio 11 d., pagal kurią kitai sandorio šaliai skiriama 35 mln. eurų, kai palūkanų norma yra 4,26 %.

1 lentelėje pateiktos pirmojo lygio užtikrinamojo turto, kurį kita sandorio šalis naudoja šioms operacijoms, savybės.

1 lentelė. Sandoriams naudojamas pirmojo lygio užtikrinamasis turtas

		Savybės				
Pavadinimas	**Turto klasė**	**Termino suėjimo diena**	**Atkarpa**	**Atkarpos dažnumas**	**Likutinis terminas**	**Įvertinimas mažesne nei rinkos verte**
A turtas	Turtu užtikrinta priemonė	2006 08 29	Fiksuotoji	6 mėnesiai	2 metai	3,50 %
B turtas	Centrinės valdžios obligacija	2008 11 19	Kintamoji	12 mėnesių	4 metai	0,50 %
C turtas	Korporacijos obligacija	2015 05 12	Nulinė		>10 metų	15,00 %

Kainos (įskaitant sukauptas palūkanas) ([1])

2004 07 28	**2004 07 29**	**2004 07 30**	**2004 08 02**	**2004 08 03**	**2004 08 04**	**2004 08 05**
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
				55,01	54,87	

([1]) Kainos, nurodytos konkrečią vertinimo dieną, atitinka dažniausiai buvusią kainą darbo dieną prieš vertinimo dieną.

Atskirojo įkaito sistema

Pirmiausiai daroma prielaida, kad sandoriai su nacionaliniu centriniu banku sudaromi taikant sistemą, kurioje kiekvieną sandorį užtikrina atskiras turtas. Atskiras užtikrinamasis turtas vertinamas kiekvieną dieną. Rizikos kontrolės sistemą galima būtų apibūdinti taip (taip pat žr. 2 lentelę):

1. 2004 m. liepos 28 d. kita sandorio šalis sudaro atpirkimo sandorį su nacionaliniu centriniu banku, kuris perka 50,6 mln. eurų vertės A turto. A turtas yra turtu padengta priemonė su fiksuotąja atkarpa, kurios terminas sueina 2006 m. rugpjūčio 29 d. Taigi jos terminas iki galiojimo pabaigos yra dveji metai, todėl reikalingas įvertinimas 3,5 % mažesne nei rinkos verte. A turto rinkos vertė jo orientacinėje rinkoje tą dieną yra 102,63 % kartu su sukauptomis palūkanomis už atkarpą. Kita sandorio šalis turi pateikti A turto už sumą, kuri, iš rinkos vertės atėmus 3,5 %, yra didesnė už paskirstytą 50 mln. eurų sumą. Todėl kita sandorio šalis pateikia A turto už nominalią 50,6 mln. eurų sumą, kurios pakoreguota rinkos vertė tą dieną lygi 50 113 203 eurų.

2. 2004 m. liepos 29 d. kita sandorio šalis sudaro atpirkimo sandorį su nacionaliniu centriniu banku, kuris perka A turto už 21 mln. eurų sumą (rinkos kaina yra 101,98 %, įvertinimas 3,5 % mažesne nei rinkos verte) ir B turto už 25 mln. eurų sumą (rinkos kaina — 98,35 %). B turtas yra centrinės Vyriausybės obligacijos su kintamųjų atkarpų mokėjimais, kuriems taikomas įvertinimas 0,5 % mažesne nei rinkos verte. Pakoreguota A ir B turto rinkos vertė tą dieną lygi 45 130 810 eurų, taigi ji didesnė už reikalaujamą 45 000 000 eurų sumą.

([1]) Šis pavyzdys pagrįstas prielaida, kad, apskaičiuojant įkaito vertės išlaikymo prievolės poreikį, atsižvelgiama į palūkanas, sukauptas už suteiktą likvidumą, ir taikoma suteikto likvidumo 0,5 % neįpareigojanti vertės reikšmė

2004 m. liepos 29 d. pagrindinės refinansavimo operacijos, kuri pradėta 2004 m. liepos 28 d., užtikrinamasis turtas yra perkainojamas. Kai A turto rinkos vertė yra 101,98 %, jo pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė vis dar yra tarp mažiausios ir didžiausiosneįpareigojančių vertės reikšmių. Todėllaikoma, kad pirminio įkaito pakanka ir pirminio suteikto likvidumo sumai, ir sukauptoms palūkanoms, kurios sudaro 5 889 eurus.

3. 2004 m. liepos 30 d. užtikrinamasis turtas yra perkainojamas: A turto rinkos vertė yra 100,55 %, o B turto rinkos vertė yra 97,95 %. Sukauptos palūkanos sudaro 11 778 eurus už pagrindinę refinansavimo operaciją, kuri pradėta 2004 m. liepos 28 d., ir 5 700 eurų už ilgesnės trukmės refinansavimo operaciją, kuri pradėta 2004 m. liepos 29 d. Dėl to pirmojo sandorio pakoreguota A turto rinkos vertė nukrinta žemiau sandoriui užtikrinti reikalingos 914 218 eurų sumos (suteikto likvidumo, pridėjus sukauptas palūkanas), bet taip pat žemiau už mažiausią neįpareigojančią vertės reikšmę 49 761 719 eurų. Kita sandorio šalis pateikia A turto už nominalią 950 000 eurų sumą, todėl iš rinkos vertės, apskaičiuotos pagal 100,55 % kainą, atėmus 3,5 % įvertinimą mažesne nei rinkos verte, atkuriamas pakankamas reikalingas įkaitas ([1]).

   Antrajam sandoriui taip pat reikalinga įkaito vertės išlaikymo prievolė, kadangi pakoreguota užtikrinamojo turto, naudojamo sudarant šį sandorį, rinkos vertė (44 741 520 eurų) yra žemesnė už mažiausią neįpareigojančią vertę (44 780 672 eurų sumą). Todėl kita sandorio šalis pateikia 270 000 eurų vertės B turto, kurio pakoreguota rinkos vertė yra 263 143 eurų.

4. 2004 m. rugpjūčio 2 ir 3 d. sandorių, kurie sudaryti 2004 m. liepos 28 ir 29 d., užtikrinamasis turtas yra perkainojamas be papildomos įkaito vertės išlaikymo prievolės poreikio.

5. 2004 m. rugpjūčio 4 d. kita sandorio šalis grąžina likvidumą didinusią sumą, suteiktą pagal 2004 m. liepos 28 d. pradėtą pagrindinę refinansavimo operaciją, įskaitant sukauptas palūkanas, kurios sudaro 41 222 eurus. Nacionalinis centrinis bankas grąžina A turto už nominalią 51 550 000 eurų sumą.

   Tą pačią dieną kita sandorio šalis sudaro naują atpirkimo sandorį su nacionaliniu centriniu banku, kuris perka 75 mln. eurų nominalios vertės C turto. Kadangi C turtas yra įmonių obligacijos su nuline atkarpa, kurių terminas iki galiojimo pabaigos yra daugiau kaip 10 metų ir dėl to reikalingas įvertinimas 15 % mažesne nei rinkos verte, tai atitinkama pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė tą dieną yra 35 068 875 eurai.

   Turto, naudojamo ilgalaikei refinansavimo operacijai, kuri pradėta 2004 m. liepos 29 d., perkainojimas parodo, kad pateikto turto pakoreguota rinkos vertė yra didesnė už didžiausią neįpareigojančią vertės reikšmę maždaug 262 000 eurų, todėl nacionalinis centrinis bankas turi grąžinti kitai sandorio šaliai B turto, kurio nominali vertė yra 262 000 eurų ([2]).

Bendrojo įkaito sistema

Antra, daroma prielaida, kad sandoriai su nacionaliniu centriniu banku sudaromi taikant bendrojo įkaito sistemą. Turtas, įtrauktas į bendrą turto, kurį naudoja kita sandorio šalis, fondą, nėra skiriamas atskirai užtikrinti konkretiems sandoriams.

Šiame pavyzdyje taikoma ta pati sandorių seka kaip ir pirmiau pateiktame atskirojo įkaito sistemos pavyzdyje. Pagrindinis skirtumas yra tas, kad perkainojimo dienomis viso įkeisto turto patikslinta rinkos vertė turi padengti visoms nebaigtoms kitos sandorio šalies ir nacionalinio centrinio banko operacijoms reikalingą įkaito sumą. 1 178 398 eurų įkaito vertės išlaikymo prievolė, atsirandanti 2004 m. liepos 30 d., šiame pavyzdyje yra tapati tai, kurios reikėjo atskirojo įkaito sistemoje. Kita sandorio šalis pateikia A turto, kurio nominali vertė yra 1 300 000 eurų. Jis, atėmus 3,5 % įvertinimą mažesne nei rinkos verte, apskaičiuota remiantis 100,55 % kaina, atkuria pakankamą reikalingą įkaitą.

Be to, 2004 m. rugpjūčio 4 d., kai sueina pagrindinės refinansavimo operacijos, pradėtos 2004 m. liepos 28 d., terminas, kita sandorio šalis gali laikyti savo turtą įkeistojo turto sąskaitoje. Turtas taip pat gali būti pakeistas kitu turtu, kaip matyti iš pavyzdžio, kuriame A turtas, kurio nominali vertė buvo 51,9 mln. eurų, yra pakeistas C turtu, kurio nominali vertė yra 75,5 mln. eurų, tam, kad padengtų suteiktą likvidumą padidinusią sumą ir apskaičiuotas palūkanas pagal visas refinansavimo operacijas.

Rizikos kontrolės struktūra bendrojo įkaito sistemoje apibūdinta 3 lentelėje.

([1]) Nacionaliniai centriniai bankai įkaito vertės išlaikymo prievoles gali vykdyti pinigais, o ne vertybiniais popieriais..

([2]) Jei nacionalinis centrinis bankas kitai sandorio šaliai turi sumokėti pagal įkaito vertės išlaikymo prievolę dėl antrojo sandorio, tam tikrais atvejais galima atlikti tokio mokėjimo ir kitos sandorio šalies nacionaliniam centriniam bankui sumokėtos sumos pagal įkaito vertės išlaikymo prievolę dėl pirmojo sandorio tarpusavio užskaitą. Tokiu atveju būtų tik vienas atsiskaitymas pagal įkaito vertės išlaikymo prievolę.

2 lentelė. Atskirojo įkaito sistema

Data	Nebaigti sandoriai	Pradžios diena	Pabaigos diena	Palūkanų norma	Suma
2004 07 28	Pagrindinis refinansavimas	2004 07 28	2004 08 04	4,24	50 000 000
2004 07 29	Pagrindinis refinansavimas	2004 07 28	2004 08 04	4,24	50 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000
2004 07 30	Pagrindinis refinansavimas	2004 07 28	2004 08 04	4,24	50 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000
2004 08 02	Pagrindinis refinansavimas	2004 07 28	2004 08 04	4,24	50 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000
2004 08 03	Pagrindinis refinansavimas	2004 07 28	2004 08 04	4,24	50 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000
2004 08 04	Pagrindinis refinansavimas	2004 08 04	2004 08 11	4,26	35 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000
2004 08 02	Pagrindinis refinansavimas	2004 08 04	2004 08 11	4,26	35 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000

Sukauptos palūkanos	Įkeista suma	Mažiausia neįpareigojanti vertės reikšmė	Didžiausia neįpareigojanti vertės reikšmė	Pakoreguota rinkos vertė	Įkaito vertės išlaikymo prievolė
—	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	—
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	—
—	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	—
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	– 914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	– 264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	—
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	—
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	—
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	—
—	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	—
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	—
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	—

3 lentelė. Bendrojo įkaito sistema

Data	Nebaigti sandoriai	Pradžios diena	Pabaigos diena	Palūkanų norma	Suma
2004 07 28	Pagrindinis refinansavimas	2004 07 28	2004 08 04	4,24	50 000 000
2004 07 29	Pagrindinis refinansavimas	2004 07 28	2004 08 04	4,24	50 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000
2004 07 30	Pagrindinis refinansavimas	2004 07 28	2004 08 04	4,24	50 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000
2004 08 02	Pagrindinis refinansavimas	2004 07 28	2004 08 04	4,24	50 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000
2004 08 03	Pagrindinis refinansavimas	2004 07 28	2004 08 04	4,24	50 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000
2004 08 04	Pagrindinis refinansavimas	2004 08 04	2004 08 11	4,26	35 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000
2004 08 05	Pagrindinis refinansavimas	2004 08 04	2004 08 11	4,26	35 000 000
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2004 07 29	2004 10 27	4,56	45 000 000

Sukauptos palūkanos	Įkeista suma	Mažiausia neįpareigojanti vertės reikšmė [1]	Didžiausia neįpareigojanti vertės reikšmė [2]	Pakoreguota rinkos vertė	Įkaito vertės išlaikymo prievolė
—	50 000 000	49 750 000	Nepoužķvį se	50 113 203	—
5 889 —	95 005 889	94 530 859	Nepoužķvį se	94 926 624	—
11 778 5 700	95 017 478	94 542 390	Nepoužķvį se	93 839 080	– 1 178 398
29 444 22 800	95 052 244	94 576 983	Nepoužķvį se	95 487 902	—
35 333 28 500	95 063 833	94 588 514	Nepoužķvį se	95 399 949	—
— 34 200	80 034 200	79 634 029	Nepoužķvį se	80 333 458	—
4 142 39 900	80 044 042	79 643 821	Nepoužķvį se	80 248 396	—

([1]) Bendrojo įkaito sistemoje mažiausia neįpareigojanti vertės reikšmė yra žemiausios įkaito vertės ribos išlaikymo prievolė. Praktikoje dauguma nacionalinių centrinių bankų reikalauja papildomo įkaito, kai bendrojo įkaito rinkos vertė tampa mažesnė už visą užtikrinamą sumą.

([2]) Bendrojo įkaito sistemoje didžiausia neįpareigojanti vertės reikšmė yra nesvarbi, nes kita sandorio šalis visuomet sieks suteikti įkaito perviršį, kad sumažintų operacinius sandorius.

2 PRIEDAS

Žodynėlis

Akcijų kainų rizika (***Equity price risk***): nuostolių, atsirandančių dėl akcijų kainų svyravimų, rizika. *Eurosistemos* pinigų politikos operacijoms kyla akcijų kainų rizika tiek, kiek šios akcijos laikomos tinkamos būti antrojo lygio turtu.

Amerikietiškasis aukcionas ***(American auction)***: žr. kintamųjų palūkanų aukcionas.

Antrojo lygio turtas ***(Tier two asset)***: antrinę rinką turintis arba antrinės rinkos neturintis turtas, kuriam konkrečius tinkamumo kriterijus *nustato nacionaliniai centriniai bankai*, suderinę juos su ECB.

Apsikeitimo punktas ***(Swap point)***: išankstinio sandorio ir neatidėliotino sandorio kursų skirtumas vykdant valiutų apsikeitimo sandorį.

Artimi ryšiai ***(Close links)***: 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos 1 straipsnio 26 dalyje nurodyta, kad „artimi ryšiai — situacija, kai du arba keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra susiję: a) kaip dalyvaujantys valdant kapitalą asmenys, t. y. tiesiogiai ar kontroliuodami, turintys 20 % ar daugiau balsavimo teisių arba įmonės kapitalo; arba b) kaip kontroliuojantys ir kontroliuojami asmenys kontrolės ryšiais, t. y. susiję patronuojančios ir dukterinės įmonės ryšiais visais Direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais, arba kai panašiais ryšiais yra susiję kiti fiziniai ar juridiniai asmenys ir įmonė; visos dukterinių įmonių dukterinės įmonės taip pat laikomos patronuojančios įmonės, esančios šių įmonių hierarchijos viršūnėje, dukterinėmis įmonėmis. Kai du ar keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra nuolat susiję su vienu ir tuo pačiu asmeniu kontrolės ryšiais, tie asmenys taip pat laikomi susijusiais artimais ryšiais“.

Atpirkimo diena ***(Repurchase date)***: diena, kurią pirkėjas privalo turtą parduoti atgal pardavėjui, atlikdamas šią operaciją pagal atpirkimo sandorį.

Atpirkimo kaina ***(Repurchase price)***: kaina, už kurią pirkėjas privalo turtą parduoti atgal pardavėjui, atlikdamas šią operaciją pagal atpirkimo sandorį. Atpirkimo kaina lygi pirkimo kainai, padidintai kainų skirtumu, atitinkančiu palūkanas už operacijos laikotarpiui suteiktas likvidžias lėšas.

Atpirkimo operacija ***(Repo operation)***: likvidumo didinimo grįžtamasis sandoris, sudaromas atpirkimo sandorio forma.

Atpirkimo sandoris ***(Repurchase agreement)***: susitarimas, pagal kurį turtą parduodamas, o pardavėjas tuo pat metu įgyja teisę ir prisiima įsipareigojimą atpirkti jį už apibrėžtą kainą ateityje nustatytą dieną arba pagal pareikalavimą. Šis susitarimas yra panašus į skolinimąsi už įkaitą, tačiau pirmu atveju pardavėjas praranda vertybinių popierių nuosavybę. Sudarydama grįžtamuosius sandorius, Eurosistema naudoja nustatyto termino atpirkimo sandorius.

Atsargų bazė ***(Reserve base)***: kredito įstaigos balanso straipsniuose, naudojamuose jos *privalomosioms atsargoms* apskaičiuoti, parodomų dydžių suma.

Atsargų norma ***(Reserve ratio)***: centrinio banko nustatoma norma kiekvienai balanso straipsnių, įtraukiamų į atsargų bazę, kategorijai. Šios normos naudojamos privalomųjų atsargų reikalavimams apskaičiuoti.

Atsargų sąskaita ***(Reserve account)***: sąskaita nacionaliniame centriniame banke, kurioje kita sandorio šalis laiko savo atsargas. Kitų sandorių šalių atsiskaitomąsias sąskaitas, atidarytas nacionaliniuose centriniuose bankuose, galima naudoti kaip atsargų sąskaitas.

Atsiskaitymo diena ***(Settlement date)***: diena, kurią atsiskaitoma pagal sandorį. Atsiskaitoma gali būti sandorio sudarymo dieną (atsiskaitymas tą pačią dieną) arba viena ar kelios dienos po sandorio sudarymo (atsiskaitymo diena nurodoma kaip sandorio diena (T) + atsiskaitymo uždelsimas).

Atsiskaitymo tarpininkas ***(Settlement agent)***: įstaiga, kuri pervedimo sistemose arba kitaip tvarkant atsiskaitymą organizuoja atsiskaitymo procesą (pvz., nustato atsiskaitymo pozicijas, stebi mokėjimo mainus ir pan.).

Atsiskaitomoji sąskaita ***(Settlement account)***: sąskaita, kurią nacionalinės RLAA sistemos tiesioginis dalyvis atidarė centriniame banke mokėjimams vykdyti.

Atskirojo įkaito sistema *(Earmarking system)*: centrinių bankų operacijų užtikrinimo priemonių valdymo sistema, pagal kurią likvidumas suteikiamas kiekvieną sandorį užtikrinant turtu atskirai.

Atskiryjų atsiskaitymų sistema *(Gross settlement system)*: pervedimo sistema, pagal kurią atsiskaitoma lėšomis arba vertybiniai popieriai pervedami pagal atskirus nurodymus.

Atvirkštinė kintamųjų palūkanų priemonė *(Inverse floating rate instrument)*: struktūrizuota obligacija, kurios turėtojui mokama palūkanų norma kinta atvirkščiai proporcingai tam tikrai orientacinei palūkanų normai.

Atvirosios rinkos operacija *(Open market operation)*: centrinio banko iniciatyva finansų rinkoje atlikta operacija. Atsižvelgiant į tikslus, reguliarumą ir tvarką, *Eurosistemos* atvirosios rinkos operacijasgalima suskirstyti į keturias kategorijas: pagrindinės refinansavimo operacijos, ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos, koreguojamosios operacijos ir struktūrinės operacijos. Iš joms naudojamų priemonių grįžtamieji sandoriai yra pagrindinė Eurosistemos atvirosios rinkos priemonė ir ją galima naudoti visų keturių kategorijų operacijoms. Be to, atliekant struktūrines operacijas galima išleisti skolos sertifikatus ir sudaryti vienakrypčius sandorius, o atliekant koreguojamąsias operacijas galima sudaryti vienakrypčius sandorius, valiutų apsikeitimo sandorius ir pritraukti terminuotuosius indėlius.

Bendra nuolaida *(Lump-sum allowance)*: nustatyta suma, kurią įstaiga atskaito apskaičiuodama savo privalomųjų atsargų reikalavimą pagal Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemą.

Bendrojo įkaito sistema *(Pooling system)*: žr. bendrojo užtikrinamojo įkaito sistema.

Bendrojo užtikrinamojo įkaito sistema *(Collateral pooling system)*: centrinio banko operacijų užtikrinimo priemonių valdymo sistema, kurioje kita sandorio šalis atidaro kaupiamąją sąskaitą deponuoti turtą, skirtą jos sandoriams su centriniu banku užtikrinti. Bendrojo įkaito sistemoje, priešingai nei atskirojo įkaito sistemoje, užtikrinamasis turtas nepriskiriamas atskiriems sandoriams.

Centrinis vertybinių popierių depozitoriumas (CVPD) *(Central securities depository (CSD))*: teisinis subjektas, kuris laiko ir administruoja vertybinius popierius ar kitą finansinį turtą, laiko emisijos sąskaitas ir leidžia tvarkyti sandorius darant įrašus apskaitoje. Turtas gali būti fizinio pavidalo (tačiau nejudinamas CVPD) arba nematerialaus pavidalo (tik kaip elektroniniai įrašai).

Dematerializavimas *(Dematerialisation)*: fizinių nuosavybės sertifikatų arba dokumentų, kurie patvirtina finansinio turto nuosavybę, panaikinimas, kai finansinis turtas yra tik apskaitos įrašų pavidalu.

Depozitoriumas *(Depository)*: tarpininkas, kurio pagrindinis vaidmuo — tvarkyti fizinę arba elektroninę vertybinių popierių apskaitą ir saugoti įrašus apie šių vertybinių popierių nuosavybę.

Dienos pabaiga *(End-of-day)*: darbo dienos laikas (uždarius TARGET sistemą), kai TARGET sistema baigia apdoroti tos dienos mokėjimus.

Dienos paskola *(Intraday credit)*: trumpiau kaip vienai darbo dienai suteikta paskola. Centriniai bankai gali ją suteikti siekdami išlyginti mokėjimo atsiskaitymų neatitikimus. Ji gali būti: i) įkaitu užtikrintas sąskaitos pereikvojimo padengimas arba ii) skolinimo operacija įkeičiant turtą arba parduodant jį atpirkimo sandoriu.

Dienų skaičiavimo susitarimas *(Day-count convention)*: susitarimas, reguliuojantis dienų skaičių, į kurį atsižvelgiama apskaičiuojant paskolų palūkanas. Eurosistema savo pinigų politikos operacijoms taiko faktinį/360 dienų skaičiavimo susitarimą.

Dvišalė procedūra *(Bilateral procedure)*: procedūra, kai centrinis bankas dirba tiesiogiai tik su viena arba keliomis kitomis sandorių šalimis ir neskelbia konkurso. Prie dvišalių procedūrų priskiriamos operacijos, kurios atliekamos per vertybinių popierių biržas arba rinkos tarpininkus.

ECB laikas *(ECB time)*: vietos, kurioje yra ECB, laikas.

ECB mokėjimo mechanizmas (EMM) *(ECB payment mechanism (EPM))*: ECB mokėjimo vykdymo tvarka, susieta su TARGET sistema ir įgalinanti atlikti: i) mokėjimus tarp sąskaitų, atidarytų ECB, ir ii) mokėjimus per TARGET sistemą tarp ECB ir nacionaliniuose centriniuose bankuose atidarytų sąskaitų.

EEE (Europos ekonominės erdvės) šalys *(EEE (European Economic Area) countries)*: ES valstybės narės ir Islandija, Lichtenšteinas bei Norvegija.

Emitentas *(Issuer)*: subjektas, kurio įsipareigojimas išreikštas vertybiniu popieriumi arba kita finansine priemone.

euro zona *(euro area)*: zona, kuriai priklauso ES valstybės narės, pagal Sutartį įsivedusios eurą kaip bendrą valiutą, ir kurioje vykdoma bendra pinigų politika, vadovaujant ECB valdančiajai tarybai.

Europos centrinių bankų sistema (ECBS) *(European System of Central Banks (ESCB))*: Europos centrinis bankas (ECB) ir ES valstybių narių nacionaliniai centriniai bankai. Reikėtų paminėti, kad tų valstybių narių, kurios pagal Sutartį neįsivedė bendros valiutos, nacionaliniai centriniai bankai išlaiko savo galias pinigų politikos srityje pagal nacionalinę teisę ir todėl nedalyvauja vykdant Eurosistemos pinigų politiką.

Eurosistema *(Eurosystem)*: ją sudaro Europos centrinis bankas (ECB) ir euro zonos valstybių narių nacionaliniai centriniai bankai. Eurosistemos sprendimus priimantys organai yra ECB valdančioji taryba ir vykdomoji valdyba.

Eurosistemos darbo diena *(Eurosystem business day)*: bet kuri diena, kurią ECB ir bent vienas nacionalinis centrinis bankas yra atidaryti tam, kad būtų vykdomos Eurosistemos pinigų politikos operacijos.

Faktinis/360 *(Actual/360)*: dienų skaičiavimo susitarimas, taikomas kredito palūkanoms apskaičiuoti ir rodantis, kad palūkanos skaičiuojamos pagal faktinį kredito suteikimo kalendorinių dienų skaičių su prielaida, kad metus sudaro 360 dienų. Šis dienų skaičiavimo susitarimas taikomas *Eurosistemos* pinigų politikos operacijoms.

Fiksuotųjų palūkanų konkursas *(Fixed rate tender)*: konkurso tvarka, pagal kurią centrinis bankas iš anksto nustato palūkanų normą, o dalyvaujančios kitos sandorių šalys siūlo pinigų sumą, dėl kurios jos nori susitarti už nustatytą palūkanų normą.

Fiksuotųjų palūkanų priemonė *(Fixed rate instrument)*: finansinė priemonė, kurios atkarpa yra fiksuota visam priemonės galiojimo laikui.

Galutinis pervedimas *(Final transfer)*: neatšaukiamas ir besąlyginis pervedimas, kuriuo įvykdomas įsipareigojimas atlikti pervedimą.

Greitasis konkursas *(Quick tender)*: Eurosistemoje naudojama konkurso tvarka koreguojamosioms operacijoms, kai manoma, kad reikėtų greitai paveikti rinkos likvidumą. Greitieji konkursai atliekami per vieną valandą ir juose gali dalyvauti tik ribota kitų sandorių šalių grupė.

Grįžtamasis sandoris *(Reverse transaction)*: operacija, kurią atlikdamas nacionalinis centrinis bankas perka arba parduoda turtą sudarydamas atpirkimo sandorį arba vykdo įkaitu užtikrintas kredito operacijas.

Įkaito vertės išlaikymo prievolė *(Margin call)*: su reikalavimu išlaikyti įkaito vertę susijusi tvarka, kuri reiškia, jog, jeigu užtikrinamojo turto reguliariai matuojama vertė nukrinta žemiau tam tikro lygio, centrinis bankas pareikalauja, kad kitos sandorių šalys pateiktų papildomo turto (arba pinigų). Atitinkamai, jeigu užtikrinamojo turto vertė po jo perkainojimo taptų didesnė nei suma, kurią yra skolingos kitos sandorių šalys, padidinta reikalaujamu įkaito vertės perviršiu, kita sandorio šalis gali reikalauti, kad centrinis bankas jai grąžintų turto (arba pinigų) perteklių.

Ilgesnės trukmės refinansavimo operacija *(Longer-term refinancing operation)*: reguliari atvirosios rinkos operacija, kurią Eurosistema atlieka grįžtamaisiais sandoriais. Ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos atliekamos mėnesinių standartinių konkursų būdu, paprastai šių operacijų terminas yra trys mėnesiai.

Indėlių galimybė *(Deposit facility)*: Eurosistemos kitoms sandorių šalims sudaryta nuolatinė galimybė, kurią šios šalys gali naudoti vienos nakties indėliams padėti nacionaliniame centriniame banke už iš anksto nustatytą palūkanų normą.

Investicijų saugotojas *(Custodian)*: teisinis subjektas, kuris kitų vardu įsipareigoja saugoti ir administruoti vertybinius popierius ir kitą finansinį turtą.

Įspėjamojo laikotarpio indėliai *(Deposits redeemable at notice)*: priemonių kategorija, žyminti indėlius, kurių savininkas turi išlaukti nustatytą laiką po paraiškos atsiimti indėlį ir tik po to gali atsiimti lėšas. Tam tikrais atvejais yra galimybė atsiimti tam tikrą nustatytą sumą per konkretų laikotarpį arba, sumokėjus baudą, indėlį atsiimti anksčiau.

Iš anksto nustatyta atkarpa *(Pre-fixed coupon)*: kintamųjų palūkanų priemonių atkarpa, kuri nustatoma remiantis tam tikrą dieną (arba dienomis) prieš atkarpos palūkanų kaupimo laikotarpį paimtomis orientacinio indekso vertėmis.

Įvertinimas mažesne nei rinkos verte *(Valuation haircut)*: rizikos kontrolės priemonė, taikoma grįžtamuosiuose sandoriuose naudojamam užtikrinamajam turtui ir rodanti, kad centrinis bankas užtikrinamąjį turtą įvertina to turto rinkos vertę sumažindamas tam tikru procentu (įvertinimu mažesne nei rinkos verte). Eurosistema taiko įvertinimo mažesne nei rinkos verte priemonę atsižvelgdama į konkretaus turto savybes, pavyzdžiui, likutinį terminą.

Kiekio konkursas *(Volume tender)*: žr. fiksuotųjų palūkanų konkursas.

Kintamųjų palūkanų konkursas *(Variable rate tender)*: konkurso tvarka, pagal kurią kitos sandorių šalys siūlo pinigų sumą, dėl kurios jos nori susitarti su centriniu banku, ir palūkanų normą, kurią jos nori taikyti sandoriui.

Kintamųjų palūkanų priemonė *(Floating rate instrument)*: finansinė priemonė, kurios atkarpa periodiškai nustatoma pagal orientacinį indeksą, siekiant parodyti trumpalaikių arba vidutinės trukmės rinkos palūkanų normų pasikeitimus. Kintamųjų palūkanų priemonės turi arba *iš anksto nustatytas*, arba *vėliau nustatomas atkarpas*.

Kita sandorio šalis *(Counterparty)*: kita finansinio sandorio (pvz., bet kurio sandorio su centriniu banku) šalis.

Konkurso procedūra *(Tender procedure)*: procedūra, pagal kurią centrinis bankas rinkoje padidina arba sumažina likvidumą pagal tarpusavyje konkuruojančių kitų sandorių šalių pateiktus pasiūlymus. Pirmiausiai patenkinami patys konkurencingiausi pasiūlymai, kol centrinis bankas sunaudoja visą likvidumą turinčią padidinti arba sumažinti sumą.

Koregavimas pagal rinką *(Marking to market)*: žr. reikalaujama išlaikyti įkaito vertė.

Koreguojamoji operacija *(Fine-tuning operation)*: nereguliari atvirosios rinkos operacija, kurią Eurosistema įgyvendina daugiausiai tam, kad valdytų netikėtus likvidumo svyravimus rinkoje.

Korespondentinė bankininkystė *(Correspondent banking)*: susitarimas, pagal kurį viena kredito įstaiga teikia mokėjimo ir kitas paslaugas kitai kredito įstaigai. Mokėjimai per korespondentus dažnai atliekami per savitarpio atsiskaitymo sąskaitas (nostro ir loro sąskaitas), kurios gali turėti nuolatines kredito linijas. Korespondentinės bankininkystės paslaugos daugiausiai būna tarptautinės, tačiau žinoma atvejų, kai jos organizuojamos ir vidaus rinkoje. Loro sąskaita — tai sąvoka, kurią korespondentas taiko užsienio kredito įstaigos vardu atidarytai sąskaitai apibūdinti; užsienio kredito įstaiga savo ruožtu šią sąskaitą vadintų savo nostro sąskaita.

Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis (KCBM) *(Correspondent central banking model (CCBM))*: Europos centrinių bankų sistemos nustatytas mechanizmas siekiant sudaryti galimybę kitoms sandorių šalims naudoti užtikrinamąjį turtą tarptautiniu mastu. Taikant KCBM nacionaliniai centriniai bankai veikia kaip vieni kitų investicijų saugotojai. Tai reiškia, kad kiekvienas nacionalinis centrinis bankas, administruodamas vertybinius popierius, atidaro vertybinių popierių sąskaitą kiekvienam kitam nacionaliniam centriniam bankui (ir ECB).

Kredito įstaiga *(Credit institution)*: šiame dokumente — įstaiga, kuriai taikomas 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos, su pakeitimais, padarytais 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/28/EB, 1 straipsnio 1 dalyje pateiktas apibrėžimas. Todėl kredito įstaiga — tai: i) įmonė, kuri verčiasi indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita; arba ii) įmonė arba bet kuris kitas juridinis asmuo, išskyrus nurodytus i punkte, kuris mokėjimą atlieka elektroninių pinigų pavidalu. „Elektroniniai pinigai“ — pretenziją emitentui atitinkanti pinigų vertė — kurie: a) saugomi elektroniniame įtaise; b) išleidžiami gavus lėšas, kurių vertės dydis ne mažesnis kaip išduota pinigų vertė; ir c) priimami kaip mokėjimo priemonė tarp subjektų, kurie nėra emitentai.

Laikymo laikotarpis *(Maintenance period)*: laikotarpis, kuriam skaičiuojamas privalomųjų atsargų reikalavimas. Kiekvienais metais, likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kitų metų pradžios, ECB skelbia atsargų laikymo laikotarpių kalendorių. Laikymo laikotarpiai prasideda pirmosios pagrindinės refinansavimo operacijos po Valdančiosios tarybos posėdžio, kuriame iš anksto numatoma įvertinti mėnesio pinigų politikos poziciją, atsiskaitymo dieną. Paprastai šie laikotarpiai baigiasi vieną dieną anksčiau už atitinkamą atsiskaitymo dieną kitą mėnesį. Esant ypatingoms aplinkybėms, paskelbtą kalendorių galima keisti, priklausomai nuo, be kita ko, Valdančiosios tarybos posėdžių grafiko pokyčių.

Laikomos atsargos *(Reserve holdings)*: kitų sandorių šalių atsargos, laikomos jų atsargų sąskaitose, ir naudojamos privalomųjų atsargų reikalavimams tenkinti.

Likutinis terminas *(Residual maturity)*: laikas, likęs iki skolos priemonės termino suėjimo dienos.

Maksimali siūloma palūkanų norma *(Maximum bid rate)*: viršutinė palūkanų normos riba, kurią kitos sandorių šalys gali siūlyti kintamųjų palūkanų konkursuose. Pasiūlymai, kuriuose siūloma palūkanų norma didesnė už ECB paskelbtą maksimalią siūlomą palūkanų ribą, atmetami.

Maksimali siūlomos sumos riba *(Maximum bid limit)*: priimtinos didžiausios atskiros kitos sandorio šalies pasiūlyme konkursui nurodytos sumos riba. Eurosistema gali nustatyti pasiūlymo maksimalias siūlomos sumos ribas, siekdama išvengti atskirų kitų sandorių šalių neproporcingai didelių pasiūlymų.

Minimali paskirstoma suma *(Minimum allotment amount)*: apatinė sumos, kuri turi būti paskirstyta konkurse konkrečiai kitai sandorio šaliai, riba. Eurosistema gali nuspręsti nustatyti konkurso operacijoms minimalią paskirstomą sumą kiekvienai kitai sandorio šaliai.

Minimali siūloma palūkanų norma *(Minimum bid rate)*: apatinė palūkanų normos riba, kurią taikydamos kitos sandorių šalys gali pateikti pasiūlymus kintamųjų palūkanų konkursuose.

Minimalus paskirstymo santykis *(Minimum allotment ratio)*: ribinių palūkanų pasiūlymų, kurie turi būti patenkinti atliekant konkurso operaciją, apatinė riba, išreikšta procentais. Atlikdama konkurso operacijas, Eurosistema gali nuspręsti konkurso operacijoms taikyti minimalų paskirstymo santykį.

Mokumo rizika *(Solvency risk)*: rizika patirti nuostolius dėl finansinio turto emitento žlugimo (bankroto) arba kitos sandorio šalies nemokumo.

Nacionalinis centrinis bankas (NCB) *(National central bank (NCB))*: šiame dokumente — ES valstybės narės, kuri pagal Sutartį įsivedė bendrą valiutą, centrinis bankas.

NCB darbo diena *(NCB business day)*: bet kuri diena, kada konkrečios valstybės narės nacionalinis centrinis bankas atidarytas Eurosistemos pinigų politikos operacijoms vykdyti. Kai kuriose valstybėse narėse nacionalinio centrinio banko filialai gali neveikti NCB darbo dienomis, jeigu jos sutampa su vietinėmis arba regioninėmis banko nedarbo dienomis. Šiais atvejais atitinkamas nacionalinis centrinis bankas turi iš anksto informuoti kitas sandorių šalis apie tvarką vykdant sandorius su šiais filialais.

Neįpareigojanti vertės reikšmė *(Trigger point)*: iš anksto nustatytas likvidumo didinimo vertės dydis, kurį pasiekus atsiranda įkaito vertės išlaikymo prievolė.

Nemateriali sistema *(Book-entry system)*: apskaitos sistema, kuri leidžia pervesti vertybinius popierius ir kitą finansinį turtą be fizinio popierinių dokumentų arba sertifikatų judėjimo (pvz., elektroninis vertybinių popierių pervedimas). Taip pat žr. dematerializavimas.

Nulinės atkarpos obligacija *(Zero coupon bond)*: vertybinis popierius, kai per visą jo galiojimo laiką pinigai išmokami tik vieną kartą. Šiame dokumente prie nulinės atkarpos obligacijų priskiriami su nuolaida išleidžiami vertybiniai popieriai ir vertybiniai popieriai, už kuriuos palūkanos išmokamos vieną kartą suėjus terminui. Suskaidytoji obligacija — speciali nulinės atkarpos obligacijų rūšis.

Nuolatinė galimybė *(Standing facility)*: centrinio banko galimybė, kuria savo iniciatyva gali naudotis kitos sandorių šalys. Eurosistema siūlo dvi vienos nakties nuolatines galimybes: ribinio skolinimo galimybę ir indėlių galimybę.

Olandiškasis aukcionas *(Dutch auction)*: žr. ribinių palūkanų aukcionas.

Pagrindinė refinansavimo operacija *(Main refinancing operation)*: reguliari atvirosios rinkos operacija, kurią Eurosistema įgyvendina grįžtamųjų sandorių pavidalu. Pagrindinės refinansavimo operacijos atliekamos savaitinių standartinių konkursų būdu ir šių operacijų terminas paprastai yra viena savaitė.

Pasaugos sąskaita *(Safe custody account)*: centrinio banko tvarkoma vertybinių popierių sąskaita, į kurią kredito įstaigos gali padėti vertybinius popierius, laikomus tinkamais centrinio banko operacijoms finansuoti.

Pinigų finansinė institucija (PFI) *(Monetary financial institution (MFI))*: finansinės institucijos, kurios kartu sudaro *euro zonos* pinigus leidžiantį sektorių. Prie jų priskiriami centriniai bankai, rezidentės kredito įstaigos, kaip apibrėžta Bendrijos teisėje, ir visos kitos rezidentės finansinės institucijos, kurios verčiasi priimdamos indėlius ir (arba) indėliams artimus pakaitalus iš subjektų, kurie nėra PFI, bei savo sąskaita (bent jau ekonomine prasme) teikdamos kreditus ir (arba) investuodamos į vertybinius popierius.

Pirkimo diena *(Purchase date)*: diena, kurią pardavėjas įformina pirkėjo nupirkto turto pardavimą.

Pirkimo kaina *(Purchase price)*: kaina, už kurią pardavėjas parduoda arba turi parduoti pirkėjo perkamą turtą.

Pirmojo lygio turtas *(Tier one asset)*: antrinę rinką turintis turtas, tenkinantis tam tikrus ECB nustatytus vienodus visoje euro zonoje tinkamumo kriterijus.

Pradinis įkaito perviršis *(Initial margin)*: rizikos kontrolės priemonė, kurią Eurosistema gali taikyti grįžtamiesiems sandoriams, reiškianti, kad sandoriui reikalingas užtikrinimas, lygus kitai sandorio šaliai suteiktai paskolai, padidintas pradinio įkaito perviršio dydžiu.

Pradžios diena *(Start day)*: diena, kurią pradedamas pirmas pinigų politikos operacijos etapas. Pradžios diena atitinka operacijų, atliekamų pagal atpirkimo sandorius ir valiutų apsikeitimo sandorius, pirkimo dieną.

Privalomųjų atsargų reikalavimas *(Reserve requirement)*: reikalavimas įstaigoms laikyti centriniame banke minimalias privalomąsias atsargas. Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistemoje kredito įstaigos atsargų reikalavimas apskaičiuojamas kiekvienos atsargų bazės straipsnių kategorijos atsargų normą padauginus iš šiuose įstaigos balanso straipsniuose parodomų dydžių sumos. Be to, įstaigos iš savo privalomųjų atsargų reikalavimo atima bendrą nuolaidą.

Reikalaujama išlaikyti įkaito vertė (koregavimas pagal rinką) *(Variation margin (marking to market))*: Eurosistema reikalauja, kad visą laiką būtų išlaikoma tam tikra likvidumo didinimo grįžtamųjų sandorių užtikrinamojo turto dydžio rinkos vertė. Tai reiškia, kad, reguliariai matuojamai užtikrinamojo turto vertei nukritus žemiau tam tikros ribos, nacionalinis centrinis bankas pareikalaus, kad kita sandorio šalis pateiktų papildomo turto arba pinigų (įvykdytų įkaito vertės išlaikymo prievolę). Panašiai, jeigu užtikrinamojo turto vertė po jo perkainojimo viršytų tam tikrą ribą, tai kita sandorio šalis gali susigrąžinti turto (arba pinigų) perteklių. Taip pat žr. 6.4 skirsnį.

Ribinė apsikeitimo sandorio kaina punktais *(Marginal swap point quotation)*: punktais išreikšta apsikeitimo sandorio kaina, kuria baigiama paskirstyti konkurse skirstyta suma.

Ribinė palūkanų norma *(Marginal interest rate)*: palūkanų norma, už kurią baigiama paskirstyti konkurse skirstyta suma.

Ribinio skolinimosi galimybė *(Marginal lending facility)*: nuolatinė Eurosistemos galimybė, kurią kitos sandorių šalys gali naudoti vienos nakties paskolai gauti iš nacionalinio centrinio banko už iš anksto nustatytą palūkanų normą ir užtikrinimui tinkamą turtą.

Ribinių palūkanų (olandiškasis) aukcionas ***(Single rate auction (Dutch auction))***: aukcionas, kurio metu visiems patenkintiems pasiūlymams taikoma viena paskirstymo palūkanų norma, kaina ar apsikeitimo punktas, lygūs jų ribiniam dydžiui.

RLAA (realaus laiko atskiruųjų atsiskaitymų) sistema ***(RTGS (real-time gross settlement system)***: atsiskaitymo sistema, kurioje dokumentai tvarkomi ir atsiskaitoma atskirais pavedimais (be tarpusavio užskaitų) realiu laiku (nenutrūkstamai). Taip pat žr. TARGET sistema.

Sandorio diena (T) ***(Trade date (T))***: diena, kurią sudaromas sandoris (dviejų sandorio šalių susitarimas dėl finansinio sandorio). Sandorio diena gali sutapti su atsiskaitymo pagal sandorį diena (atsiskaitymas tą pačią dieną) arba būti tam tikrą nustatytą darbo dienų skaičių iki atsiskaitymo dienos (atsiskaitymo diena nurodoma kaip T + atsiskaitymo uždelsimas).

Sąsajų mechanizmas ***(Interlinking mechanism)***: TARGET sistemoje esantis sąsajų mechanizmas, kuris užtikrina bendrą tvarką ir infrastruktūrą, leidžiančią mokėjimo pavedimus pervesti iš vienos šalies RLAA sistemos į kitą.

Standartinis konkursas ***(Standard tender)***: konkurso tvarka, kurią Eurosistema taiko savo reguliarioms atvirosios rinkos operacijoms. Standartiniai konkursai surengiami per vieną parą. Visos kitos sandorių šalys, kurios tenkina bendruosius tinkamumo kriterijus, turi teisę pateikti pasiūlymus standartiniuose konkursuose.

Standartizuotas atskaitymas ***(Standardised deduction)***: išleistų į apyvartą skolos vertybinių popierių (įskaitant pinigų rinkos popierius), kurių sutartas terminas iki 2 m., nustatyta dalis procentais, kurią iš atsargų bazės gali atimti emitentai, negalintys pateikti įrodymų, kurią šių vertybinių popierių dalį turi kitos įstaigos, kurioms taikoma Eurosistemos minimalių privalomųjų atsargų sistema, ECB arba nacionalinis centrinis bankas.

Struktūrinė operacija ***(Structural operation)***: atvirosios rinkos operacija, kurią Eurosistema dažniausiai įgyvendina siekdama patikslinti finansų sektoriaus struktūrinę likvidumo padėtį Eurosistemos atžvilgiu.

Suskaidytoji obligacija (atskirai prekiaujama palūkanomis ir pagrindine suma) ***(Strip (separate trading of interest and principal))***: nulinės atkarpos obligacija, sukurta siekiant atskirai prekiauti pretenzijomis į tam tikrus vertybinio popieriaus pinigų srautus ir jo pagrindine suma.

Sutartinių palūkanų aukcionas (amerikietiškasis aukcionas) ***(Multiple rate auction (American auction))***: aukcionas, kuriame paskirstymo palūkanų norma, kaina ar *apsikeitimo punktas* yra lygūs atitinkamame individualiame pasiūlyme nurodytam dydžiui.

Sutartis ***(Treaty)***: Europos Bendrijos steigimo sutartis. Ji dažnai vadinama Romos sutartimi su pakeitimais.

Sutarto termino indėliai ***(Deposits with agreed maturity)***: priemonių kategorija, daugiausia žyminti nustatyto mokėjimo termino terminuotuosius indėlius, kurie, vadovaujantis nacionaline praktika, iki termino pabaigos negali būti atsiimami arba atsiimami tik sumokėjus baudą. Prie šios kategorijos priskiriamos ir kai kurios antrinės rinkos neturinčios skolos priemonės, pavyzdžiui, antrinės rinkos neturintys (mažmeniniai) indėlių sertifikatai.

TARGET (Transeuropinė automatizuota realaus laiko atskiruųjų atsiskaitymų skubių pervedimų) sistema ***(TARGET (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer) system)***: atskiruųjų atsiskaitymų eurais realiu laiku sistema. Tai decentralizuota sistema, kurią sudaro 15 nacionalinių RLAA sistemų, ECB mokėjimo mechanizmas ir sąsajų mechanizmas.

Tarptautinis atsiskaitymas ***(Cross-border settlement)***: atsiskaitymas, kuris vyksta kitoje šalyje arba šalyse, nei ta, kurioje yra viena arba abi sandorio šalys.

Tarptautinis vertybinių popierių identifikavimo numeris (ISIN) ***(International Securities Identification Number (ISIN))***: tarptautinis identifikavimo kodas, priskirtas finansų rinkose išleistiems vertybiniams popieriams.

Termino suėjimo diena *(Maturity date)*: diena, kurią baigiasi pinigų politikos operacija. Atpirkimo sandorio arba apsikeitimo sandorio atveju termino suėjimo diena sutampa su atpirkimo diena.

Terminų intervalas *(Maturity bucket)*: pirmojo arba antrojo lygio turto likvidumo kategorijos skolos priemonių, kurių likutinis terminas įvairuoja tam tikrame intervale, pvz., nuo trejų iki penkerių metų, klasė.

Terminuotųjų indėlių pritraukimas *(Collection of fixed-term deposits)*: pinigų politikos priemonė, kurią Eurosistema gali naudoti koregavimo tikslu, kai Eurosistema siūlo atlygį kitoms sandorių šalims už terminuotuosius indėlius nacionalinių centrinių bankų sąskaitose, siekdama sumažinti rinkos likvidumą.

Valiutų apsikeitimo sandoris *(Foreign exchange swap)*: tuo pat metu atliekamas vienos valiutos nedelsiamas pirkimas (pardavimas) bei išankstinis kitos valiutos pardavimas (pirkimas). Eurosistema atlieka atvirosios rinkos pinigų politikos operacijas valiutų apsikeitimo sandoriais, kai nacionaliniai centriniai bankai (arba ECB) perka (parduoda) eurus už užsienio valiutą neatidėliotinu sandoriu ir tuo pat metu parduoda juos atgal (atperka) išankstiniu sandoriu.

Valstybė narė *(Member State)*: šiame dokumente — ES valstybė narė, kuri pagal Sutartį įsivedė bendrą valiutą.

Vėliau nustatoma atkarpa *(Post-fixed coupon)*: kintamosios palūkanų normos priemonių atkarpa, kuri nustatoma remiantis per atkarpos palūkanų kaupimo laikotarpį tam tikrą dieną (arba dienomis) paimtomis orientacinio indekso vertėmis.

Vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų jungtis *(Link between securities settlement systems)*: jungtis, kurią sudaro visos dviejų vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų (VPAS) nustatytos procedūros ir tvarkos vertybiniams popieriams tarp jų pervesti taikant nematerialią sistemą.

Vertybinių popierių atsiskaitymo sistema (VPAS) *(Securities settlement system (SSS))*: sistema, kuri leidžia laikyti ir pervesti vertybinius popierius arba kitą finansinį turtą nemokestiniu pervedimu arba už apmokėjimą (vienalaikis vertybinių popierių ir lėšų pateikimas).

Vertinimo diena *(Valuation date)*: diena, kurią vertinamas kredito operacijos užtikrinamasis turtas.

Vidurkio sąlyga *(Averaging provision)*: sąlyga, leidžianti kitoms sandorių šalims įvykdyti privalomųjų atsargų reikalavimus kaip atsargų vidurkį per laikymo laikotarpį. Vidurkio sąlyga padeda stabilizuoti pinigų rinkos palūkanų normas, skatindama įstaigas švelninti laikinųjų likvidumo svyravimų poveikį. Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema leidžia taikyti vidurkio sąlygą.

Vienakryptis sandoris *(Outright transaction)*: sandoris (neatidėliotinas arba išankstinis), kuriuo turtas nuperkamas arba parduodamas iki šio turto termino pabaigos.

Vienalaikio vertybinių popierių ir lėšų pateikimo sistema *(Delivery versus payment (DVP) or delivery against payment system)*: vertės mainų mokėjimo sistemos mechanizmas, kuris užtikrina, kad turto (vertybinių popierių arba kitų finansinių priemonių) galutinis pervedimas įvyksta, jeigu ir tik jeigu įvyksta kito turto galutinis pervedimas.

3 PRIEDAS

Kitų sandorių šalių atranka užsienio valiutų intervencinėms operacijoms ir valiutų apsikeitimo sandoriams pinigų politikos tikslais

Kitos sandorių šalys užsienio valiutų intervencinėms operacijoms ir valiutų apsikeitimo sandoriams pinigų politikos tikslais atrenkamos laikantis vienodo principo, nepriklausomai nuo pasirinktos Eurosistemos išorės operacijų organizacinės struktūros. Atrankos strategija iš esmės nenukrypsta nuo egzistuojančių rinkos standartų, kadangi ji parengta derinant dabartinę geriausią nacionalinių centrinių bankų praktiką. Kitų sandorių šalių atranka Eurosistemos užsienio valiutų intervencinėms operacijoms pirmiausiai pagrįsta dviem kriterijų grupėmis.

Pirma kriterijų grupė pagrįsta atsargumo principu. Pirmas atsargumo kriterijus yra kreditingumas, kuris įvertinamas taikant įvairius metodus (pvz., taikant kredito reitingus, kuriuos skelbia komercinės agentūros, ir kapitalo bei kitų verslo rodiklių vidaus analizę); antras kriterijus — Eurosistemos reikalavimas, kad pripažinta priežiūros įstaiga privalomai atliktų visų kitų sandorių šalių, galinčių dalyvauti užsienio valiutų intervencinėse operacijose, priežiūrą; pagal trečiąjį kriterijų visos Eurosistemos kitos sandorių šalys, dalyvaujančios užsienio valiutų intervencinėse operacijose, turi laikytis aukštų etikos standartų ir turėti gerą reputaciją.

Patenkinus būtiną atsargumo reikalavimą, taikoma antra kriterijų grupė, pagrįsta efektyvumo vertinimu. Pirmas efektyvumo kriterijus susijęs su konkurencinių kainų nustatymu ir kitos sandorio šalies gebėjimu dirbti su dideliais kiekiais net esant nepastovioms rinkos sąlygoms. Prie efektyvumo kriterijų priskiriama kitų sandorių šalių teikiamos informacijos kokybė ir apimtis.

Kitų sandorių šalių, galinčių dalyvauti užsienio valiutų intervencinėse operacijose, grupė yra pakankamai didelė ir įvairi, kad galėtų užtikrinti būtiną lankstumą atliekant intervencines operacijas. Ji leidžia Eurosistemai rinktis įvairius intervencinius kanalus. Eurosistema, siekdama veiksmingai taikyti intervenciją įvairiose geografinėse vietovėse ir laiko zonose, gali naudotis kitomis sandorių šalimis bet kuriame tarptautiniame finansų centre. Tačiau iš tikrųjų didelė dalis kitų sandorių šalių priklauso euro zonai. Valiutų apsikeitimo sandorių, vykdomų pinigų politikos tikslais, kitos sandorių šalys atitinka euro zonoje esančias kitas sandorių šalis, kurios pasirenkamos Eurosistemos užsienio valiutų intervencinėms operacijoms.

Vykdydami valiutų apsikeitimo sandorius pinigų politikos tikslais, nacionaliniai centriniai bankai gali taikyti ribojimais pagrįstas sistemas, kad galėtų kontroliuoti kredito rizikas atskirų kitų sandorių šalių atžvilgiu.

4 PRIEDAS

Europos centrinio banko pinigų ir bankų statistinės atskaitomybės sistema ([1])

1. *Įžanga*

1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2533/98 dėl Europos centrinio banko renkamos statistinės informacijos ([2]) nurodyti fiziniai ir juridiniai asmenys, kuriems taikomi atskaitomybės reikalavimai („atraminė atskaitomybės visuma“), konfidencialumo režimas ir atitinkamos įgyvendinimo nuostatos pagal Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto (ECBS statuto) 5 straipsnio 4 dalį. Be to, juo ECB suteikiama teisė naudotis savo, kaip reglamentuojančios institucijos, įgaliojimais:

— nustatant faktinę atskaitomybės visumą,

— nustatant ECB statistinės atskaitomybės reikalavimus ir juos taikant dalyvaujančių valstybių narių faktinei atskaitomybės visumai, ir

— nustatant sąlygas, kurioms esant ECB ir nacionaliniai centriniai bankai gali pasinaudoti teise tikrinti arba privalomai rinkti statistinę informaciją.

2. *Bendrosios nuostatos*

2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) ([3]) tikslas — leisti ECB ir, pagal Statuto 5 straipsnio 2 dalį, nacionaliniams centriniams bankams, kurie pagal galimybes atlieka šį darbą, rinkti statistinę medžiagą, reikalingą Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) uždaviniams įgyvendinti ir pirmiausia jos uždaviniui nustatyti ir įgyvendinti Bendrijos pinigų politiką pagal Europos Bendrijos steigimo sutarties (Sutarties) 105 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką. Pagal 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamentą (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) surinkta statistinė informacija naudojama nustatyti pinigų finansinių institucijų (PFI) sektoriaus konsoliduotą balansą, kurio pagrindinis tikslas — suteikti ECB visapusišką statistinę informaciją apie pinigų politikos pokyčius, apimančius PFI, esančių dalyvaujančiose valstybėse narėse, kurios laikomos viena ekonomine teritorija, suvestinį finansinį turtą ir įsipareigojimus.

Statistikos tikslais ECB atskaitomybės reikalavimai PFI sektoriaus konsoliduotam balansui yra pagrįsti trim pagrindiniais principais:

Pirma, ECB turi gauti palyginamą, patikimą ir naują statistinę informaciją, kuri visoje euro zonoje renkama palyginamomis sąlygomis ir terminais. Nors pagal Statuto 5 straipsnio 1 ir 2 dalis nacionaliniai centriniai bankai duomenis renka necentralizuotai ir, kiek tai reikalinga, vadovaudamiesi kitais Bendrijos bei nacionalinius tikslus atitinkančiais statistiniais reikalavimais, siekiant sukurti patikimą statistinį pagrindą bendrai pinigų politikai nustatyti ir vykdyti, reikia pakankamai suderinti būtinus atskaitomybės standartus ir jų laikytis.

Antra, 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamente (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) nustatyti įsipareigojimai dėl atskaitomybės turi būti pagrįsti skaidrumo ir teisinio tikrumo principais. Taip yra todėl, kad minėtas reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visoje euro zonoje. Jis tiesiogiai nustato įpareigojimus fiziniams ir juridiniams asmenims, kuriems ECB gali taikyti sankcijas, jeigu netenkinami ECB atskaitomybės reikalavimai (žr. 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2533/98 dėl Europos centrinio banko renkamos statistinės informacijos 7 straipsnį). Todėl įsipareigojimai dėl atskaitomybės yra tiksliai apibrėžti, o bet kurie ECB nuožiūra atliekami veiksmai tikrinant arba privalomai renkant statistinę informaciją yra pagrįsti aiškiais principais.

Trečia, ECB turi kuo labiau sumažinti atskaitomybės naštą (žr. 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2533/98 dėl Europos centrinio banko renkamos statistinės informacijos 3 straipsnio a punktą). Todėl pagal 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamentą (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13 nacionalinių centrinių bankų surinkta statistinė medžiaga naudojama

([1]) Šis priedas pateikiamas tik informacijai.
([2]) OL L 318 1998 11 27, p. 8.
([3]) OL L 333 2001 12 17, p. 1. Šis reglamentas pakeitė 1998 m. gruodžio 1 d. Europos centrinio banko reglamentą (EB) Nr. 2819/98 (ECB/1998/16).

ir atsargų bazei apskaičiuoti pagal 2003 m. rugsėjo 12 d. Europos centrinio banko reglamentą (EB) Nr. 1745/2003 dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo (ECB/2003/9) ([4]).

2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) straipsniuose bendrais bruožais apibūdinama tik faktinė atskaitomybės visuma, jos įsipareigojimai dėl atskaitomybės ir principai, pagal kuriuos ECB ir nacionaliniai centriniai bankai, neviršydami savo kompetencijos, paprastai tikrina arba priverstinai renka statistinę informaciją. Statistinės informacijos elementai, kurie turi būti pateikiami siekiant patenkinti ECB statistinės atskaitomybės reikalavimus, ir būtiniausi standartai, kurių turi būti laikomasi, nustatyti 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) I–IV prieduose.

3. *Faktinė atskaitomybės visuma; PFI sąrašas statistikos tikslais*

Pinigų finansines institucijas sudaro Bendrijos teisėje apibrėžtos rezidentės kredito įstaigos ir visos kitos rezidentės finansų įstaigos, kurios verčiasi priimdamos indėlius ir (arba) indėliams artimus pakaitalus iš subjektų, kurie nėra PFI, bei savo sąskaita (bent jau ekonomine prasme) teikdamos paskolas ir (arba) investuodamos į vertybinius popierius. ECB, remdamasis šiuo apibrėžimu ir klasifikavimo principais, nustatytais 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) I priede, sudaro ir tvarko institucijų sąrašą. Šio PFI sąrašo statistikos tikslais sudarymo ir tvarkymo kompetencija priklauso ECB vykdomajai valdybai. Faktinę atskaitomybės visumą sudaro PFI rezidenčių visuma euro zonoje.

Nacionaliniai centriniai bankai turi teisę taikyti išimtis mažoms PFI, jeigu PFI, kurios įtraukiamos į mėnesinį konsoliduotą balansą, sudaro ne mažiau kaip 95 % viso PFI balanso kiekvienoje dalyvaujančioje valstybėje narėje. Šios išimtys leidžia nacionaliniams centriniams bankams taikyti „uodegos atskyrimo“ metodą.

4. *Įsipareigojimai dėl statistinės atskaitomybės*

Konsoliduotam balansui parengti faktinė atskaitomybės visuma rezidentė turi kiekvieną mėnesį teikti su jų balansu susijusią statistinę informaciją. Papildoma informacija teikiama kartą per ketvirtį. Statistinė informacija, kurią reikia pateikti, išsamiau apibūdinta 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) I priede.

Atitinkamus statistinius duomenis renka nacionaliniai centriniai bankai. Jie turi nustatyti atskaitomybės tvarką, kurios būtina laikytis. 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamentas (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) netrukdo nacionaliniams centriniams bankams iš faktinės atskaitomybės visumos rinkti statistinę informaciją, skirtą ECB statistiniams reikalavimams tenkinti, pagal platesnę statistinės atskaitomybės sistemą, kurią savo atsakomybe nustato nacionaliniai centriniai bankai, vadovaudamiesi Bendrijos arba nacionaline teise ar nustatyta praktika ir kuri naudojama kitiems statistiniams tikslams. Tačiau tai turėtų būti daroma nepažeidžiant statistinių reikalavimų, nustatytų 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamente (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13). Konkrečiais atvejais ECB gali pasinaudoti tokiais tikslais surinkta statistine informacija savo reikalavimams patenkinti.

Nacionaliniams centriniams bankams pritaikius pirmiau minėtą išimtį, atitinkamoms mažoms PFI taikomi lengvatiniai atskaitomybės įsipareigojimai (numatantys, *inter alia,* tik ketvirtinę atskaitomybę), kurie yra būtini dėl privalomųjų atsargų ir kurie yra nustatyti 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) II priede. Reikalavimai toms mažoms PFI, kurios nėra kredito įstaigos, yra nustatyti minėto ECB reglamento III priede. Tačiau PFI, kurioms leidžiama taikyti išimtį, gali pasirenkamai tenkinti išsamios atskaitomybės reikalavimus.

5. *Statistinės informacijos naudojimas pagal ECB reglamentą dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo*

Siekiant sumažinti atskaitomybės naštą ir išvengti dubliavimo renkant statistinę informaciją, PFI statistinė informacija, susijusi su balansu ir teikiama pagal 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamentą (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13), naudojama ir atsargų bazei apskaičiuoti pagal 2003 m. rugsėjo 12 d. Europos centrinio banko reglamentą (EB) Nr. 1745/2003 dėl privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo (ECB/2003/9).

([4]) OL L 250, 2003 10 2, p. 10.

Iš tiesų atskaitingi agentai statistiniais tikslais turi pateikti duomenis savo atitinkamiems nacionaliniams centriniams bankams pagal 1 lentelės, kuri pateikta 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) I priede, struktūrą. 1 lentelėje ženklu „*“ pažymėtus langelius atskaitingos įstaigos naudoja savo atsargų bazei apskaičiuoti (žr. šio leidinio 7 skyriaus 13 intarpą).

Siekiant teisingai apskaičiuoti atsargų bazę, kuriai taikoma teigiama atsargų norma, reikia pateikti išsamią ataskaitą atskirai nurodant indėlius, kurių sutartas terminas nuo 2 m., įspėjamojo laikotarpio indėlius, kurių terminas nuo 2 m., kredito įstaigų atpirkimo įsipareigojimus (šalies ir kitų dalyvaujančių valstybių narių) PFI, kredito įstaigoms, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ECB ir nacionaliniams centriniams bankams bei centrinės valdžios sektoriams ir likusiam pasauliui (LP).

1 LEN

Kiekvieną mėnesį

TELĖ

teiktini duomenys

BALANSO STRAIPSNIAI	A. Vidaus									B. Kitos dalyvaujančios valstybės narės										C. Likęs pasaulis	D. Nepriskirta
	PFI [3]		Ne PFI							PFI [3]		Ne PFI									
		Iš jų kredito įstaigos, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ECB ir nacionaliniai centriniai bankai	Valdžia		Kiti rezidentų sektoriai						Iš jų kredito įstaigos, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ECB ir nacionaliniai centriniai bankai	Valdžia		Kiti rezidentų sektoriai							
			centrinė valdžia	kita valdžia	iš viso	kiti finansiniai tarpininkai + finansiniai pagalbininkai (S.123 + S.124)	draudimo korporacijos ir pensijų fondai (S.125)	nefinansinės korporacijos (S.11)	namų ūkiai + ne pelno institucijos, aptarnaujančios namų ūkius (S.14 + S.15)			centrinė valdžia	kita valdžia	iš viso	kiti finansiniai tarpininkai + finansiniai pagalbininkai (S.123+S.124)	draudimo korporacijos ir pensijų fondai (S.125)	Nefinansinės korpora-cijos (S.11)	namų ūkiai + ne pelno institucijos, aptarnaujančios namų ūkius (S.14+S.15)		
	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	(p)	(q)	(r)	(s)	(t)
ĮSIPAREIGOJIMAI																				
8. Pinigai apyvartoje																				
9. Indėliai	*	*	*							*	*	*							*	
iki 1 m.																				
nuo 1 m.																				
9e. Eurais	*	*								*	*									
9.1e. Vienadieniai				*	*								*	*						
9.2e. Sutarto termino																				
iki 1 m.				*	*								*	*						
nuo 1 iki 2 m.				*	*								*	*						
nuo 2 m. [1]	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.3e. Įspėjamojo laikotarpio																				
iki 3 mėn. [2]				*	*								*	*						
nuo 3 mėn.				*	*								*	*						
iš jų nuo 2 m. [4]	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.4e. Atpirkimo sandoriai	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9x. Užsienio valiutomis																				
9.1x. Vienadieniai				*	*								*	*						
9.2x. Sutarto termino																				
iki 1 m.				*	*								*	*						
nuo 1 iki 2 m.				*	*								*	*						
nuo 2 m. [1]	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.3x. Įspėjamojo laikotarpio																				
iki 3 mėn. [2]				*	*								*	*						
nuo 3 mėn.				*	*								*	*						
iš jų nuo 2 m. [4]	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.4x. Atpirkimo sandoriai	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
10. PRF akcijos ar vienetai																				
11. Išleisti skolos vertybiniai popieriai																				
11e. Eurais																				
iki 1 m.																				*
nuo 1 iki 2 m.																				*
nuo 2 m.																				*
11x. Užsienio valiutomis																				
iki 1 m.																				*
nuo 1 iki 2 m.																				*
nuo 2 m.																				*
12. Kapitalas ir atsargos																				
13. Likę įsipareigojimai																				

([1]) Įskaitant administracinėmis priemonėmis reguliuojamus indėlius.
([2]) Įskaitant neperleidžiamus taupomuosius indėlius iki pareikalavimo.
([3]) Kredito įstaigos gali pateikti duomenis apie PFI, išskyrus kredito įstaigas, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ECB ir nacionalinius centrinius bankus, o ne apie PFI ir kredito įstaigas, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ECB ir nacionalinius centrinius bankus, jei tai neturi įtakos duomenų išsamumui ir išskirtoms pozicijoms.
([4]) Duomenų apie šį straipsnį pateikimas yra savanoriškas iki tolesnio pranešimo.

BALANSO STRAIPSNIAI	A. Vidaus									B. Kitos dalyvaujančios valstybės narės									C. Likęs pasaulis	D. Nepriskirta
	PFI	Ne PFI								PFI	Ne PFI									
		Iš jų kredito įstaigos, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ECB ir nacionaliniai centriniai bankai	Valdžia				namų ūkiai + ne pelno institucijos, aptarnaujančios namų ūkius (S.14 + S.15)				Iš jų kredito įstaigos, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ECB ir nacionaliniai centriniai bankai	Valdžia				namų ūkiai + ne pelno institucijos, aptarnaujančios namų ūkius (S.14 + S.15)				
			centrinė valdžia	kita valdžia	iš viso	kiti finansiniai tarpininkai + finansiniai pagalbininkai (S.123 + S.124)	draudimo korporacijos ir pensijų fondai (S.125)	nefinansinės korporacijos (S.11)	Other (residual)			centrinė valdžia	kita valdžia	iš viso	kiti finansiniai tarpininkai + finansiniai pagalbininkai (S.123 + S.124)	draudimo korporacijos ir pensijų fondai (S.125)	nefinansinės korporacijos (S.11)	Other (residual)		
	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	(p)	(q)	(r)	(s)	(t)
TURTAS																				
1. Pinigai																				
1e. iš jų eurais																				
2. Paskolos																				
iki 1 m.																				
nuo 1 iki 5 m.																				
nuo 5 m.																				
2e. iš jų eurais																				
3. Vertybiniai popieriai, išskyrus akcijas																				
3e. Eurais																				
iki 1 m.																				
nuo 1 iki 2 m.																				
nuo 2 m.																				
3x. Užsienio valiutomis																				
iki 1 m.																				
nuo 1 iki 2 m.																				
nuo 2 m.																				
4. PRF akcijos ar vienetai																				
5. Akcijos ir kita nuosavybė																				
6. Ilgalaikis nefinansinis turtas																				
7. Likęs turtas																				

	Atsargų bazė (išskyrus perleidžiamas priemones) skaičiuojama kaip 1 lentelės toliau išvardytų stulpelių suma (įsipareigojimai): (a) — (b) + (c) + (d) + (e) + (j) — (k) + (l) + (m) + (n) + (s)
INDĖLIŲ ĮSIPAREIGOJIMAI (eurais ir užsienio valiutomis)	
VISI INDĖLIAI **9.1e + 9.1x** **9.2e + 9.2x** **9.3e + 9.3x** **9.4e + 9.4x**	
iš jų: **9.2e + 9.2x, kurių sutartas terminas** nuo 2 m.	
iš jų: **9.3e + 9.3x, kurių įspėjamasis laikotarpis** nuo 2 m.	Pateikiama savanoriškai
iš jų: **9.4e + 9.4x atpirkimo sandoriai**	

Be to, atsižvelgiant į nacionalines surinkimo sistemas ir nepažeidžiant 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamente (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) nustatytų PFI balanso apibrėžimų ir klasifikavimo principų, kredito įstaigos, kurioms taikomi atsargų reikalavimai, gali pateikti kitus atsargų bazei apskaičiuoti reikalingus duomenis, išskyrus duomenis apie perleidžiamas priemones, pagal toliau pateiktą lentelę su sąlyga, kad tai neturės įtakos ankstesnėje lentelėje paryškintoms pozicijoms.

2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) II priede nurodytos konkrečios ir pereinamojo laikotarpio nuostatos ir sąlygos dėl kredito įstaigų susijungimo atsižvelgiant į privalomųjų atsargų sistemos taikymą.

2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) II priede pirmiausia pateikta „uodegoje“ esančių kredito įstaigų atskaitomybės schema. „Uodegoje“ esančios kredito įstaigos turi pateikti bent jau ketvirtinius duomenis, reikalingus atsargų bazei apskaičiuoti pagal pateiktą 1a lentelę. Šios įstaigos garantuoja, kad atskaitomybė pagal 1a lentelę visiškai atitinka 1 lentelei taikomus apibrėžimus ir klasifikaciją. „Uodegoje“ esančių įstaigų trijų atsargų laikymo laikotarpių atsargų bazės duomenys skaičiuojami remiantis NCB surinktais ketvirčio pabaigos duomenimis.

Be to, priede pateiktos nuostatos dėl konsoliduotų ataskaitų teikimo. Gavusios Europos centrinio banko leidimą kredito įstaigos, kurioms taikomas privalomųjų atsargų reikalavimas, gali rengti konsoliduotas vienoje nacionalinėje teritorijoje esančių kredito įstaigų, kurioms taikomas privalomųjų atsargų reikalavimas, grupės statistines ataskaitas, jeigu visos atitinkamos institucijos yra atsisakiusios pasinaudoti bendros nuolaidos atėmimu iš privalomųjų atsargų reikalavimo. Tačiau šia galimybe gali pasinaudoti tik visa grupė. Visos atitinkamos įstaigos į ECB pinigų finansinių institucijų sąrašą įtraukiamos atskirai.

1A LENTELĖ

Duomenys apie minimalias privalomąsias atsargas, kuriuos kas ketvirtį turi pateikti mažos kredito įstaigos

	Atsargų bazė skaičiuojama kaip 1 lentelės toliau išvardytų stulpelių suma (įsipareigojimai): (a) — (b) + (c) + (d) + (e)+ (j) — (k) + (l) + (m) + (n) + (s)
INDĖLIŲ Įsipareigojimai (eurais ir užsienio valiutomis)	
9 VISI INDĖLIAI **9.1e + 9.1x** **9.2e + 9.2x** **9.3e + 9.3x** **9.4e + 9.4x**	
Iš jų: **9.2e + 9.2x, kurių sutartas terminas** nuo 2 m.	
Iš jų: **9.3e + 9.3x, kurių įspėjamasis laikotarpis** nuo 2 m.	Pateikiama savanoriškai
Iš jų: **9.4e + 9.4x atpirkimo sandoriai**	
	Išleista į apyvartą, 1 lentelės „Įsipareigojimai“ (t) stulpelis
PERLEIDŽIAMOSIOS PRIEMONĖS (eurais ir ne užsienio valiutomis)	
11 IŠLEISTI SKOLOS VERTYBINIAI POPIERIAI **11e + 11x, kurių sutartas terminas** iki 2 m.	
11 IŠLEISTI SKOLOS VERTYBINIAI POPIERIAI **11e + 11x, kurių sutartas terminas** nuo 2 m.	

Be to, šiame priede nurodytos nuostatos, taikytinos kredito įstaigų jungimosi atveju. Sąvokos „susijungimas“ ir „susijungiančiosios įstaigos“ bei „įsigyjančioji įstaiga“ vartojamos 2003 m. rugsėjo 12 d. Europos centrinio banko reglamente (EB) Nr. 1745/2003 dėl privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo (ECB/2003/9) nurodyta reikšme. Įsigyjančiosios įstaigos laikymo laikotarpio, per kurį įvyksta susijungimas, privalomųjų atsargų reikalavimas turi būti skaičiuojamas ir vykdomas minėto Reglamento 13 straipsnyje nustatyta tvarka. Įsigyjančiosios įstaigos vienas po kito einančių atsargų laikymo laikotarpių privalomosios atsargos skaičiuojamos remiantis atsargų baze ir statistine informacija pagal konkrečias taisykles (žr. 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) II priedo priedėlyje pateiktą lentelę), jei taikoma. Kitais atvejais taikomos įprastos statistinės informacijos pateikimo ir privalomųjų atsargų skaičiavimo taisyklės, pateiktos 2003 m. rugsėjo 12 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 1745/2003 dėl privalomųjų atsargų reikalavimų taikymo (ECB/2003/9) 3 straipsnyje. Be to, atitinkamas NCB gali leisti įsigyjančiajai įstaigai įvykdyti savo įsipareigojimą teikti statistinę informaciją taikant laikinąją tvarką. Ši nuostata, leidžianti nukrypti nuo įprastų atskaitomybės procedūrų, turi būti taikoma kuo trumpiau ir ji negali trukti ilgiau kaip šešis mėnesius nuo susijungimo momento. Ši išimtis nepažeidžia įsigyjančiosios įstaigos prievolės savo atskaitomybės įsipareigojimus vykdyti pagal 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamentą (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) ir, jei taikoma, prisiimti susijungiančiųjų įstaigų atskaitomybės įsipareigojimus. Kai ketinimas susijungti paskelbiamas viešai ir likus pakankamai laiko iki susijungimo įsigyjančioji įstaiga privalo atitinkamam NCB pranešti apie procedūras, kurias ji ketina įgyvendinti, kad įvykdytų savo statistinės atskaitomybės įsipareigojimus, susijusius su privalomųjų atsargų nustatymu.

6. *Patikrinimas ir privalomas surinkimas*

Pats ECB ir nacionaliniai centriniai bankai paprastai pagal savo kompetenciją tikrina ir privalomai renka statistinę informaciją, kai nesilaikoma būtinųjų perdavimo, tikslumo, konceptualaus atitikimo ir keitimų standartų. Šie būtinieji standartai yra nustatyti 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) IV priede.

7. *Nedalyvaujančios valstybės narės*

Kadangi pagal Statuto 34 straipsnio 1 dalį reglamentas nesuteikia jokių teisių ir prievolių valstybėms narėms, kurioms taikoma išimtis (Statuto 43 straipsnio 1 dalis), ir Danijai (Protokolo dėl tam tikrų nuostatų, susijusių su Danija, 2 straipsnis) bei Jungtinei Karalystei (Protokolo dėl tam tikrų nuostatų, susijusių su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste, 8 straipsnis), 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamentas (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) taikomas tik dalyvaujančioms valstybėms narėms.

Tačiau Statuto 5 straipsnis dėl ECB ir nacionalinių centrinių bankų kompetencijos statistikos srityje ir 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2533/98 dėl Europos centrinio banko renkamos statistinės informacijos taikomi visoms valstybėms narėms. Jie kartu su Sutarties 10 straipsniu (*ex* 5 straipsniu) taip pat reiškia nedalyvaujančių valstybių įpareigojimą nacionaliniu lygiu parengti ir įgyvendinti visas priemones, kurios, jų nuomone, yra reikalingos statistinei informacijai pagal ECB statistinės atskaitomybės reikalavimus rinkti ir laiku pasirengti statistikos srityje, kad jos galėtų tapti dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis. Šis įpareigojimas buvo aiškiai išdėstytas 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2533/98 dėl Europos centrinio banko renkamos statistinės informacijos 4 straipsnyje ir konstatuojamosios dalies 17 punkte. Siekiant skaidrumo šis specialus įpareigojimas pakartotas 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) konstatuojamojoje dalyje.

5 PRIEDAS

Eurosistemos interneto svetainės

Centrinis bankas	Interneto svetainė
European Central Bank	www.ecb.int
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be or www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de España	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	www.centralbank.ie
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Österreichische Nationalbank	www.oenb.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Suomen Pankki — Finlands Bank	www.bof.fi

6 PRIEDAS

Procedūros ir sankcijos, taikytinos kitai sandorio šaliai nevykdant įsipareigojimų

1. *Finansinės baudos*

Jeigu kita sandorio šalis pažeidžia konkurso taisykles ([1]), dvišalių sandorių taisykles ([2]), užtikrinamojo turto naudojimo taisykles ([3]) arba dienos pabaigos procedūras ir sąlygas, leidžiančias pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe ([4]), Eurosistema taiko šias finansines baudas:

i) už konkurso operacijų, dvišalių sandorių ir užtikrinamojo turto naudojimo taisyklių pirmą ir antrą pažeidimus, kurie abu padaryti per vienus metus, finansinė bauda taikoma už kiekvieną pažeidimą. Finansinės baudos, kurios gali būti taikomos, apskaičiuojamos kaip ribinė skolinimosi norma pridėjus 2,5 procentinio punkto:

— už aukciono operacijų ir dvišalių sandorių taisyklių pažeidimą finansinės baudos apskaičiuojamos pagal įkaito arba pinigų sumą, kurios kitai sandorio šaliai nepakako atsiskaitymams, ją padauginus iš koeficiento 7/360,

— už užtikrinamojo turto naudojimo taisyklių pažeidimą finansinės baudos apskaičiuojamos pagal netinkamo turto (arba turto, kurio kita sandorio šalis negali naudoti) sumą: 1) kurią kita sandorio šalis pateikė nacionaliniam centriniam bankui arba ECB, arba 2) kurios kita sandorio šalis neatsiėmė per 20 darbo dienų po įvykio, po kurio tinkamas turtas tapo netinkamas arba toliau negalėjo būti naudojamas kitos sandorio šalies, ją padauginus iš koeficiento 1/360;

ii) pirmąjį kartą pažeidus dienos pabaigos procedūrų arba sąlygų, leidžiančių pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe, taisykles, finansinės baudos, kurios gali būti taikomos, apskaičiuojamos taikant 5 procentinius punktus. Pakartotinių pažeidimų atveju baudos palūkanų norma padidinama 2,5 procentinio punkto už kiekvieną pakartotinį pažeidimą per vienų metų laikotarpį, apskaičiuojant pagal neteisėto pasinaudojimo ribinio skolinimosi galimybe sumą.

2. *Nefinansinės baudos*

Eurosistema laikinai sustabdo kitos sandorio šalies teises už konkurso operacijų ir dvišalių sandorių taisyklių bei užtikrinamojo turto taisyklių pažeidimus kaip apibūdinta toliau:

a) Laikinas teisių sustabdymas pažeidus konkurso operacijų ir dvišalių sandorių taisykles

Jeigu per vienus metus padaromas trečias tos pačios rūšies pažeidimas, be skiriamos finansinės baudos, apskaičiuotos pagal 1 dalyje aprašytą tvarką, Eurosistema laikinai sustabdo kitos sandorio šalies teisę dalyvauti tolesnėse tam tikru laikotarpiu vykdomose tos pačios rūšies ir pagal tas pačias procedūras įgyvendinamose atvirosios rinkos operacijose. Teisės laikinai sustabdomos toliau nurodytais atvejais:

i) jeigu trečiojo pažeidimo atveju nepateikto įkaito arba pinigų suma sudaro iki 40 % visos pateiktino įkaito arba pinigų sumos, taikomas vieno mėnesio laikinas teisių sustabdymas;

ii) jeigu trečiojo pažeidimo atveju nepateikto įkaito arba pinigų suma sudaro nuo 40 iki 80 % visos pateiktino įkaito arba pinigų sumos, taikomas dviejų mėnesių laikinas teisių sustabdymas;

([1]) Tai taikoma, jeigu kita sandorio šalis negali pervesti pakankamos užtikrinamojo turto sumos atsiskaityti už likvidžias lėšas, kurios buvo jai suteiktos atliekant likvidumo didinimo operaciją, arba jeigu ji negali pateikti pakankamos pinigų sumos atsiskaityti už sumą, kuri jai buvo skirta atliekant likvidumo mažinimo operaciją.

([2]) Tai taikoma, jeigu kita sandorio šalis negali pateikti pakankamos tinkamo užtikrinamojo turto sumos arba pakankamos pinigų sumos atsiskaityti už dvišaliais sandoriais suderėtą sumą.

([3]) Tai taikoma, jeigu kita sandorio šalis naudoja turtą, kuris yra arba tapo netinkamas (arba kurio ji negali naudoti) paimtai paskolai garantuoti.

([4]) Tai taikoma, jeigu kita sandorio šalis dienos pabaigoje turi neigiamą likutį atsiskaitomojoje sąskaitoje ir netenkina reikalavimų, kurie keliami norint pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe.

iii) jeigu trečiojo pažeidimo atveju nepateikto įkaito arba pinigų suma sudaro nuo 80 iki 100 % visos pateiktino įkaito arba pinigų sumos, taikomas trijų mėnesių laikinas teisių sustabdymas.

Nepažeidžiant c punkto šios finansinės baudos ir laikino teisių sustabdymo priemonės taikomos ir visiems kitiems nuolatiniams pažeidimams, padarytiems per vienų metų laikotarpį.

b) Laikinas teisių sustabdymas pažeidus užtikrinamojo turto taisykles

Jeigu per vienus metus padaromas trečias pažeidimas, be finansinės baudos, apskaičiuotos pagal 1 dalyje aprašytą tvarką, Eurosistema laikinai sustabdo kitos sandorio šalies teises dalyvauti atvirosios rinkos operacijose.

Nepažeidžiant c punkto šios finansinės baudos ir laikino teisių sustabdymo priemonės taikomos ir visiems kitiems nuolatiniams pažeidimams, padarytiems per vienų metų laikotarpį.

c) Laikinas teisių sustabdymas, kai ypatingais atvejais tam tikru laikotarpiu neleidžiama dalyvauti būsimose pinigų politikos operacijose

Ypatingais atvejais, atsižvelgiant į įsipareigojimų nevykdymo atvejo (-ų) rimtumą, pirmiausiai atsižvelgiant į operacijų sumas, įsipareigojimo nevykdymo atvejų dažnumą arba trukmę, be finansinės baudos, apskaičiuotos pagal 1 dalyje aprašytą tvarką, gali būti svarstoma galimybė kitai sandorio šaliai tris mėnesius neleisti dalyvauti jokiose būsimose pinigų politikos operacijose.

d) Kitose valstybėse narėse esančios įstaigos

Eurosistema taip pat gali nuspręsti, ar laikino teisių sustabdymo priemonė, kurią siūloma taikyti įsipareigojimų nevykdančiai kitai sandorio šaliai, turėtų būti taikoma ir tos pačios įstaigos filialams, esantiems kitose valstybėse narėse.